

การสืบสอบแบบชื่นชมด้านการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน: รูปแบบเสนอแนะ
จากการปฏิบัติที่ดีที่สุดของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

นางสาวเกตุฤดี ราชไชยา

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-2084-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN APPRECIATIVE INQUIRY OF PARENTS' PROVISION OF OPPORTUNITY TO LEARN
FOR LEARNERS: PROPOSED MODEL FROM THE BEST PRACTICES IN THE
DEMONSTRATION SCHOOL OF RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

Miss Kedruedee Ratchaiya

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Research

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-53-2084-6

นางสาวเกตุฤดี ราชไชยา: การสืบสอบแบบชื่นชมด้านการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่
 สำหรับผู้เรียน: รูปแบบเสนอแนะจากการปฏิบัติที่ดีที่สุดของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
 รามคำแหง. (AN APPRECIATIVE INQUIRY OF PARENTS' PROVISION OF
 OPPORTUNITY TO LEARN FOR LEARNERS: PROPOSED MODEL FROM THE
 BEST PRACTICES IN THE DEMONSTRATION SCHOOL OF RAMKHAMHAENG
 UNIVERSITY) อ.ที่ปรึกษา: รศ.ดร. สุวิมล ว่องวานิช; 139 หน้า. ISBN 974-53-2084-6.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) บทบาทและลักษณะของกิจกรรมที่พ่อแม่จัด
 เพื่อส่งผลการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน (2) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการ
 เรียนรู้ของผู้เรียนกับบทบาทและลักษณะของกิจกรรมที่พ่อแม่จัดให้ผู้เรียน (3) เพื่อเปรียบเทียบบท
 บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่ที่มีภูมิหลังต่างกันในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
 (4) เพื่อพัฒนาและนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมของพ่อแม่ที่ส่งผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจาก
 การปฏิบัติที่ดีที่สุดของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยวิธีการสืบสอบแบบชื่นชม
 วิจัยใช้วิธีการ 2 วิธี วิจัยแบบแรกใช้การสำรวจด้วยแบบสอบถาม วิจัยแบบที่สองใช้วิธีการ
 สืบสอบแบบชื่นชม กลุ่มตัวอย่างคือ พ่อแม่และนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 จำนวน 461 และ 464 คน ตามลำดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน
 เบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง และการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) พ่อแม่แสดงบทบาท ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการจัดการ
 เรียนรู้ที่บ้านอยู่ในระดับมาก ด้านการตัดสินใจ และด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนอยู่ในระดับ
 ปานกลาง ด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชนและด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียนอยู่ในระดับ
 น้อย (2) บทบาทและลักษณะของกิจกรรมที่พ่อแม่จัดให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับผลการเรียนของ
 ผู้เรียน (3) พ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกันจะมีระดับการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้
 เรียนแตกต่างกัน (4) รูปแบบกิจกรรมที่ใช้ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่ได้จากการ
 ปฏิบัติที่ดีที่สุดมี 5 รูปแบบ

ภาควิชา...วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา.....ลายมือชื่อนิสิต.....
 สาขาวิชา.....วิจัยการศึกษา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2547..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4684208827: MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD: APPRECIATIVE INQUIRY/ OPPORTUNITY TO LEARN

KEDRUEDEE RATCHAIYA: AN APPRECIATIVE INQUIRY OF PARENTS' PROVISION OF OPPORTUNITY TO LEARN FOR LEARNERS: PROPOSED MODEL FROM THE BEST PRACTICES IN THE DEMONSTRATION SCHOOL OF RAMKHAMHAENG UNIVERSITY. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. SUWIMON WONGWANICH, Ph.D., 139 PP. ISBN 974-53-2084-6.

The purposes of this research were (1) to study the roles and activities of parents' provision of opportunity to learn for learners (2) to study the relationship between students achievement and parents' activities of the provision of opportunity to learn for learners (3) to compare roles and activities of parents' provision of opportunity to learn for learners among parent's education and age (4) to develop the opportunity to learn model from the best practices in the demonstration school of Ramkhamhaeng University. Two types of research methodology used in this study were questionnaire survey and appreciative inquiry technique. The subjects were 461 parents and 464 students in the demonstration school of Ramkhamhaeng University. Data were analyzed through use of descriptive statistics, Two-Way ANOVA and factor analysis.

The results were found as follows: (1) Parents were performed in the rules of parenting, learning at home at high level, decision making and communicating at moderate level, volunteering, and collaborating with the community at the low level. (2) Student achievement was positively related with parents' provision of opportunity to learn. (3) Parents with different of age and education had difference level of provision of opportunity to learn. (4) Five proposed models were developed based on the best practices.

Department...Educational Research and Psychology.. Student's signature.....

Field of Study.... Educational Research..... Advisor's signature.....

Academic year.....2004..... Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือและความกรุณาอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวาณิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ท่านเป็นอาจารย์ที่ประเสริฐมากสำหรับศิษย์ ตลอดเวลาให้คำแนะนำให้ความกรุณาดูแลเอาใจใส่ผู้วิจัยอย่างใกล้ชิดแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างมาก และขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนให้กำลังใจในการเรียนและทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบเครื่องมือและ ขอขอบคุณโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง พ่อแม่และนักเรียนทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา (นอกเวลาราชการ) ทุกคนที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานวิจัยครั้งนี้ด้วยดีและไม่เคยทอดทิ้งเวลาที่ท้อแท้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณมารดาและบิดา ผู้ให้การสนับสนุนในด้านการศึกษาทั้งด้านทุนทรัพย์ เวลา และเป็นผู้ผลักดันผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2. รายงานเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ตอนที่ 1 การจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน	9
ตอนที่ 2 ประเภทและกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	24
ตอนที่ 3 ประโยชน์ของการจัดโอกาสทางการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน	31
ตอนที่ 4 อุปสรรคในการจัดโอกาสทางการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน	33
ตอนที่ 5 การสืบสอบแบบชั้นชม	36
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
การวิจัยเชิงสำรวจ	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การวิจัยด้วยวิธีการสืบสอบแบบชั้นชม	46

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็นเฉลี่ยจากแบบสอบถาม.....	48
สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	49
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	50
ตอนที่ 2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม.....	55
ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ของผู้เรียนกับระดับการสร้างโอกาสการเรียนรู้ของ พ่อแม่สำหรับผู้เรียน.....	61
ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบบทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่ที่มีภูมิหลังต่างกัน.....	61
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อหารูปแบบการจัดกิจกรรมที่สร้างโอกาสการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียน.....	68
5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	
สรุปผลการวิจัย.....	89
อภิปรายผลการวิจัย.....	91
ข้อเสนอแนะ.....	99
รายการอ้างอิง	101
ภาคผนวก	104
ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	105
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	107
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	109
ภาคผนวก ง แนวคำถามเชิงบวก.....	122
ภาคผนวก จ รายละเอียดของกรวิเคราะห์ข้อมูล.....	124
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์	139

สารบัญญัตินำ

ตาราง		หน้า
1.	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของพ่อแม่ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมผู้เรียน.....	6
4.1	จำนวนและร้อยละของพ่อแม่จำแนกตามเพศและภูมิหลัง.....	51
4.2	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของพ่อแม่.....	52
4.3	จำนวนและร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามเพศและภูมิหลัง.....	54
4.4	จำนวนและร้อยละความต้องการของผู้เรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของพ่อแม่.....	55
4.5	แสดงการเปรียบเทียบการทำกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนและความต้องการของผู้เรียน.....	56
4.6	ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ของผู้เรียนกับบทบาทและการทำกิจกรรมของพ่อแม่กลุ่มที่ดีที่สุดในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน.....	61
4.7	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดู ของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน.....	62
4.8	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน.....	63
4.9	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียนของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน.....	65
4.10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้านของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน.....	65
4.11	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียนของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน.....	67
4.12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชนของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน.....	68
4.13	การลงรหัสข้อมูลจากการสัมภาษณ์.....	69
4.14	ค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรขององค์ประกอบ.....	69
4.15	ค่า Eigen values ของการวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	70
4.16	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปร.....	71

4.17 ตัวอย่างคำสัมภาษณ์กิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน รูปแบบที่ 1.....	72
4.18 สรุปรูปแบบกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 1.....	76
4.19 ตัวอย่างคำสัมภาษณ์กิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 2.....	77
4.20 สรุปรูปแบบการจัดกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน รูปแบบที่ 2.....	80
4.21 ตัวอย่างคำสัมภาษณ์กิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน รูปแบบที่ 3.....	81
4.22 สรุปรูปแบบกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 3.....	82
4.23 ตัวอย่างคำสัมภาษณ์กิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน รูปแบบที่ 4.....	83
4.24 สรุปรูปแบบกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 4.....	86
4.25 ตัวอย่างคำสัมภาษณ์กิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน รูปแบบที่ 5.....	86
4.26 สรุปรูปแบบกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 5.....	88
5 การเปรียบเทียบการแก้ปัญหาแบบเดิมกับกระบวนการสืบสอบแบบชื่นชม.....	95

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 บทบาทและกิจกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน.....	28
2 วัฏจักรของการสืบสอบแบบชื่นชม.....	38
3 กรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย.....	43
4 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	49
5 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับ การศึกษาต่างกัน ในบทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดู.....	62
6 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับ การศึกษาต่างกัน ในบทบาทด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน.....	64
7 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับ การศึกษาต่างกัน ในบทบาทด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน.....	66

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

การศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบันเป็นอย่างมาก แต่การจัดการศึกษาในประเทศไทยยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงได้มีความพยายามที่จะพัฒนาปรับปรุงทั้งในด้านของรูปแบบและนโยบายในการจัดการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในปัจจุบัน ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของระบบการศึกษาไทย คือ ขาดการกระจายอำนาจออกสู่ชุมชนและการร่วมมือกับภาคเอกชนน้อย ทำให้การบริหารจัดการล้มเหลวขาดประสิทธิภาพ และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน (วิทยากร เชียงกูล, 2541) นอกจากนี้ยังทำให้การพัฒนาการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน เพราะประชาชนยังขาดการเข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลายได้ตระหนักเห็นถึงความจำเป็นของการปฏิรูปการศึกษาที่เป็นแนวทางสำหรับการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาไทย จึงได้มีการพยายามผลักดันให้เกิดกฎหมายแม่บททางการศึกษาฉบับแรกของไทยขึ้น โดยออกเป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และถือเป็นจุดเริ่มต้นแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง จากพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ คือ การจัดการศึกษาสำหรับคนทั้งหมด (education for all) สังคมทั้งหมดมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (all for education) และการศึกษาสำหรับแก้ปัญหาทั้งหมด (education for all problems) (ประเวศ วะสี, 2542)

หลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ การให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะพ่อแม่ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ ได้บัญญัติสาระที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการพัฒนาการศึกษาไว้หลายมาตรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข (ม.6) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ม.8) การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (ม.22) การให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานความร่วมมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้กับพ่อแม่ เพื่อให้มีการร่วมกันจัดการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (ม.24) และการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและช่วยส่งเสริมกิจการของสถานศึกษา (ม.40)

จุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ที่สำคัญคือ บ้านหรือครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันแห่งแรกที่ทำให้การศึกษาแก่บุคคล และครอบครัวเป็นแหล่งที่ช่วยปลูกฝังพฤติกรรมแบบแผนการดำเนินชีวิตและเป็นแหล่งที่บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต พ่อแม่จึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม การเรียนรู้ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ รูปแบบการศึกษาแผนใหม่ได้เน้นถึงแนวทางในการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับบ้าน แนวทางการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องมาจากการที่พ่อแม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พระพุทธองค์ทรงสอนว่า “พ่อแม่คือครูคนแรกของผู้เรียนและเป็นครูที่ดีที่สุด” ดังนั้น พ่อแม่ควรมีโอกาสในการร่วมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เขาเติบโตเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน (ประไพจิตร หิรัญยัชชิตติ, 2545) การศึกษาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดเวลาและทุกสถานที่ ดังนั้น นอกจากการศึกษาในโรงเรียนแต่ละวันแล้ว ผู้เรียนก็ควรจะได้รับการศึกษาเพิ่มเติมที่บ้านด้วย ซึ่งการศึกษาเพิ่มเติมที่บ้านนั้นมี 2 ลักษณะ คือการให้การศึกษาในเรื่องการเรียนรู้ชีวิตภายในและภายนอกครอบครัว ได้แก่ การพูดคุยสนทนากับผู้ใหญ่ อ่านหนังสือ ดูภาพยนตร์ ดูโทรทัศน์ ชักถามผู้อื่นเพิ่มเติม เป็นต้น ลักษณะที่สองคือการศึกษาเพิ่มเติมในสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนมาจากโรงเรียน (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2531)

บทบาทของพ่อแม่มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจะมีคุณภาพอยู่ในระดับใดก็ขึ้นอยู่กับการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่ ซึ่งมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อชีวิตของผู้เรียน เพราะบทบาทของพ่อแม่ที่มีต่อผู้เรียนไม่ได้จำกัดเฉพาะการเลี้ยงดูอบรมบ่มนิสัยเท่านั้น บทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่งที่พ่อแม่ต้องกระทำ คือ การให้การสนับสนุนด้านการศึกษาแก่บุตรหลานของตน เมื่อพ่อแม่เป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการศึกษาของผู้เรียน ดังนั้นบทบาทของพ่อแม่ที่มีต่อการศึกษาก็เป็นสิ่งสำคัญว่าผู้เรียนจะได้รับการศึกษาอย่างไร (ศิริวัลย์ อุดมพรวิรัตน์, 2525) ในชีวิตการเป็นผู้เรียนย่อมได้รับอิทธิพลจากบุคคลสองฝ่าย คือ ครูและ พ่อแม่ โดยเฉพาะพ่อแม่เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมาก (Burgess & Tyrell, 1973) เพราะครอบครัวเป็นสถาบันที่เตรียมตัวผู้เรียนให้ออกไปเผชิญกับสิ่งแวดล้อมที่พ้นไปจากบ้าน ช่วยอบรมผู้เรียนให้รู้จักกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ค่านิยมแบบของความประพฤติและสอนให้ผู้เรียนปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคม (สุพัตรา สุภาพ, 2534) แต่เมื่อผู้เรียนมาโรงเรียน บ้านกับโรงเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมที่ต่างชนิดกัน ซึ่งผู้เรียนจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งสองดังกล่าว ถ้าทั้งบ้านและโรงเรียนต่างก็มีการเน้นที่คล้ายคลึงกันคือ การเน้นในเรื่องการตั้งใจและการเรียนรู้ ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ แต่ถ้าพ่อแม่และโรงเรียนมีการเน้นที่แตกต่างกัน ผู้เรียนจะประสบกับความล้มเหลวในการเรียนรู้ ดังนั้นการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่ที่มีต่อการศึกษของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ (ชาญชัย อาจินสมอาจารย์, 2532)

บังอร เอี่ยมรอด (2525) ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2525) และ สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2525) ได้กล่าวถึงบทบาทของพ่อแม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ไว้ว่า พ่อแม่ จะต้องให้ความรัก ความเอาใจใส่

สนใจในการเรียนเข้าใจผู้เรียนเพียงพอ และคอยช่วยเหลือแก่ผู้เรียนในทุกโอกาส ไม่ว่าจะเป็นงานที่ผู้เรียนได้รับมอบหมายจากโรงเรียน การบ้าน การให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน การจัดเวลาว่างให้ผู้เรียนได้มีเวลาดูหนังสือ หรือหาโอกาสพาผู้เรียนไปพักผ่อนรวมทั้ง ทัศนศึกษา ตลอดจนการจัดหาอุปกรณ์การเรียนแก่ผู้เรียนอย่างครบถ้วน สิ่งดังกล่าวล้วนมีส่วนช่วยให้การศึกษาของผู้เรียนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพ่อแม่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนเมื่อผู้เรียนอยู่ที่บ้านและจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องการเรียนของผู้เรียน ดังที่ ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2521) กล่าวไว้ว่า “พ่อแม่เป็นบุคคลซึ่งจะรับผลการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียน ถึงแม้จะไม่มี ความรับผิดชอบในกิจการของโรงเรียนเต็มที่ก็ตาม แต่ผลของการศึกษาของผู้เรียนในโรงเรียนที่สุดแล้วมักจะตกไปอยู่กับพ่อแม่ ดังนั้นพ่อแม่จึงเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนในขั้นสุดท้าย”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี (2545) ได้กล่าวไว้ในรายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการพัฒนาการศึกษาไว้ในหลาย ๆ ประเทศ เช่น **สหรัฐอเมริกา** มีเป้าหมายการจัดการศึกษา เรียกว่า “Goals 2000: Educate America Act” โดยมีการสร้างวิสัยทัศน์หลัก 8 ประการและหนึ่งในแปดประการ ได้กล่าวว่า ปี ค.ศ. 2000 โรงเรียนทุกแห่งจะต้องส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วน (partner) ของพ่อแม่ เพื่อให้มีส่วนร่วมส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของผู้เรียนในด้านสังคม อารมณ์และวิชาการ **สหราชอาณาจักร** ก็มี พระราชบัญญัติการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2531 ซึ่งมีการกำหนดสิทธิเสรีภาพของ พ่อแม่ในการเลือกโรงเรียนให้แก่บุตรหลาน ในปี 2534 ได้จัดทำธรรมนูญการศึกษาฉบับ พ่อแม่ (parents' charter) โดยกำหนดสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบต่าง ๆ ของพ่อแม่เข้าร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน **ออสเตรเลีย** พ่อแม่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาขึ้นโดยเฉพาะ มีการเรียกร้องให้มีการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโดยพ่อแม่ผู้เรียนเข้าร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย **นิวซีแลนด์** การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จอย่างมาก โดยเฉพาะด้านการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา และการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ **ญี่ปุ่น** ให้ความสำคัญกับการศึกษาตลอดชีวิต โดยส่งเสริมให้พ่อแม่เสริมสร้างสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยจัดโครงการและกิจกรรม ต่าง ๆ เพื่อประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนในท้องถิ่น **สาธารณรัฐเกาหลี** มีการปฏิรูปการศึกษาโดยยกร่างกฎหมายระบุหลักประกันในสิทธิและหน้าที่ของพ่อแม่ พ่อแม่ และการมีส่วนร่วมโดยเป็นกรรมการในคณะกรรมการของสภาโรงเรียน

การที่พ่อแม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนด้วยการใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน ส่งเสริมการเรียนรู้อถือว่าเป็นแบบอย่างที่ดี ที่นำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงพฤติกรรมผู้เรียน และปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ ได้ เพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมการเรียนของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น (อรุณี หรดาล, 2536)

รูปแบบการมีส่วนร่วมของ พ่อแม่หรือความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนจะไม่ใช่เพียงการทำกิจกรรมในลักษณะการขอสิ่งของ การรับเงินบริจาคหรือการเชิญพ่อแม่มาร่วมรับรู้ผลการเรียนและพฤติกรรมของผู้เรียนเท่านั้น แต่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันสร้างระบบที่สามารถเชื้อให้พ่อแม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาอย่างแท้จริง (รุ่งแสง อรุณไพโรจน์, 2541)

ปัจจุบันพ่อแม่จำนวนไม่น้อยที่มีความต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือ และอยากจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน แต่ไม่ทราบถึงแนวทางที่จะปฏิบัติ รวมทั้งไม่ทราบถึงวิธีการที่เหมาะสมที่กระทำแล้วเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างเต็มที่ และยังขาดแคลนงานวิจัยที่นำเสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมของพ่อแม่ เนื่องจากมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่จัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนน้อยมาก และยังไม่มียานวิจัยที่เสนอแนวทางที่มีมาตรฐานยืนยันได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่พ่อแม่ทำนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยจัดโอกาสทางการเรียนรู้ของผู้เรียนได้จริง ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาลักษณะและรูปแบบการทำกิจกรรมของพ่อแม่ว่าเป็นไปในลักษณะใด จึงจะเหมาะสมในการจัดโอกาสทางการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทของพ่อแม่ ที่ช่วยจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อจะให้มีการปฏิบัติที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ด้วยวิธีการวิจัยรูปแบบที่ต่างไปจากเดิม คือการสืบสอบแบบชื่นชม (appreciative inquiry) เป็นการค้นหาสิ่งที่ดีที่สุดที่มีอยู่ในตัวของพ่อแม่อยู่แล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้นำออกมาใช้ประโยชน์ ซึ่งเมื่อร่วมมือกับทางโรงเรียนท่อมเทพลัง และทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การร่วมมือที่ดีขึ้นกว่าเดิมระหว่างโรงเรียนและพ่อแม่เพื่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

คำถามวิจัย

1. พ่อแม่มีบทบาทและในการทำกิจกรรมเพื่อจัดโอกาสการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างไร
2. บทบาทและในการทำกิจกรรมของพ่อแม่ในระดับที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. ภูมิหลังของพ่อแม่ที่ต่างกันมีบทบาทและในการทำกิจกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
4. การสืบสอบแบบชื่นชมสามารถค้นพบแนวทางการพัฒนาบทบาทและในการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่ช่วยจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่ที่ส่งผลต่อการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ของผู้เรียนกับบทบาทและลักษณะของกิจกรรมที่พ่อแม่จัดให้ผู้เรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่ที่มีภูมิหลังต่างกันในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
4. เพื่อพัฒนาและนำเสนอรูปแบบการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการปฏิบัติที่ดีที่สุดของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยวิธีการสืบสอบแบบชื่นชม

ขอบเขตการวิจัย

1. โรงเรียนที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ จำกัดเฉพาะโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพราะเป็นโรงเรียนหนึ่งที่พ่อแม่มีความพร้อมที่จะจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้ดีเมื่อเทียบกับโรงเรียนทั่วไป เป็นที่ให้การศึกษาระดับมาตรฐานแก่เยาวชน และเป็นสถาบันที่ให้ความรู้แก่นักศึกษาวิชาครู เป็นแหล่งค้นคว้าทดลองวิจัยนวัตกรรม ตลอดจนเป็นแหล่งให้บริการต่อสาธารณชน ได้รับการยอมรับว่ามีมาตรฐานเพียงพอที่จะทำให้เห็นตัวอย่างของการปฏิบัติที่ดีที่สุด

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

2.1 ตัวแปรตาม คือ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.2.1 ภูมิหลังของพ่อแม่ ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มตัวแปร 2 ตัวแปร ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา

2.2.2 บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดการศึกษาเพื่อส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การศึกษาจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของพ่อแม่ทั้งในและต่างประเทศ (แสดงในตารางที่ 1) พบว่างานวิจัยตัวแปรภูมิหลังของผู้ปกครองที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุดมีจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ และขนาดครอบครัว แต่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงพ่อแม่มีขนาดครอบครัว อาชีพ และรายได้ใกล้เคียงกันมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเฉพาะตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุดมาเปรียบเทียบกันได้แก่ ตัวแปร อายุ และระดับการศึกษา

ตารางที่ 1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของพ่อแม่ที่มีผลในจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

ภูมิหลัง ของผู้ปกครอง	ชื่อผู้ทำวิจัย/ปีที่ทำวิจัย																						
	นิตยา, 2526	White, 1982	สปีญญา, 2526	นาถดี, 2527	สจันต์, 2527	ประจิตต์, 2530	ณอมนวล,	นัฐพงศ์, 2532	ประภิก, 2532	Coleman, 1991	ดรณวรรณ,	อภิทัย, 2536	Kerbow, 1993	จตุรรัตน์, 2539	Gerald, 1996	Kaufman	บัณฑิต, 2540	กมล, 2541	ประพีร์, 2541	สนาน, 2541	Waggoner, 1998	pena, 2000	
1.เพศ	✓															✓				✓	✓		
2.อายุ		✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓		✓	✓		✓				✓			
3.อาชีพ	✓	✓						✓		✓	✓	✓	✓			✓				✓		✓	
4.รายได้	✓	✓						✓		✓	✓	✓	✓			✓				✓			
5.ขนาดครอบครัว		✓				✓				✓	✓		✓			✓		✓					
6.ระดับการศึกษา	✓	✓						✓		✓	✓	✓	✓							✓		✓	
7.ระยะเวลาอาศัย															✓								
8.เข้าใจหลักสูตร																	✓	✓	✓	✓		✓	
9.สถานภาพสมรส																				✓			
10.เวลาการทำงาน															✓								✓
11.ระดับชั้นเรียน																					✓		
12.ระยะห่างโรงเรียน																							✓
13.หน้าที่ต่อชุมชน															✓								✓

ที่มา: ประไพจิตร ธีระภูษิต, 2545

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การสืบสอบแบบชี้นชม หมายถึง การค้นหาสิ่งที่ดีที่สุดในตัวบุคคล หรือองค์กร เพื่อนำไปพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นแบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอนหลัก คือ (1) Discovery การหาสิ่งดี ๆ ที่เป็นแก่น (positive core) ในองค์กร ด้วยการเลือกประเด็นที่จะเป็นจุดเน้น ในการค้นหา การสร้างคำถาม การใช้คำถามเพื่อสัมภาษณ์ หรือแลกเปลี่ยนเรื่องราว การสรุป Theme ซึ่งปรากฏเรื่องราวที่ได้รับ (2) Dream การจินตนาการว่าอะไร คือ สิ่งที่เป็นไปได้ในช่วงเวลาที่องค์กร อยู่ในภาวะที่ดีที่สุด (3) Design การสร้างข้อเสนอ เพื่อปลูกเร้าพลัง และปณิธานร่วมกัน เพื่อชี้นำพฤติกรรมของบุคคล กลุ่ม และองค์กร (4) Destiny การปฏิบัติเพื่อบรรลุความฝัน หรือผลักดันให้องค์กรขับเคลื่อนไปข้างหน้าอย่างยั่งยืน

การจัดโอกาสการเรียนรู้ หมายถึง การจัดเตรียมหนทาง วิธีการที่ดี รวบรวมปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพได้เต็มที่ และเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน

บทบาทของพ่อแม่ หมายถึง สิ่งที่พ่อแม่พึงกระทำต่อบุตร 6 บทบาท ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู การสื่อสารกับโรงเรียน การอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียน การจัดการเรียนรู้ที่บ้าน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียน และ การร่วมมืออรรถพลังในชุมชน

ภูมิหลังของพ่อแม่ ในการวิจัยนี้ หมายถึง อายุ ระดับการศึกษา

พ่อแม่ หมายถึง บิดา มารดา ญาติหรือบุคคลที่ทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู และอุปการะผู้เรียนรวมทั้งรับผิดชอบในพฤติกรรมของผู้เรียนแทนบิดามารดา

กิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติของพ่อแม่ในการจัดสภาพการณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การเอาใจใส่ติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียน การให้ความรู้เพิ่มเติม การสนับสนุนและเสริมกำลังใจการสนับสนุนด้านการฝึกอาชีพ การจัดหาอุปกรณ์การเรียน การร่วม กิจกรรมโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านที่ส่งเสริมการเรียนรู้

การเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เข้าใจสภาพบทบาทและการทำกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางให้พ่อแม่มีความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิและ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
2. ทำให้เข้าใจสภาพบริบทของคนไทย เป็นฐานที่ดีในการออกแบบกิจกรรมของพ่อแม่ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้มากที่สุด
3. ทำให้รู้ถึงบทบาทและการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่มีภูมิหลังต่างกัน เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการที่จะพัฒนาพ่อแม่กลุ่มที่มีการทำกิจกรรมตามบทบาทที่พึงกระทำอยู่ในระดับน้อย เพื่อร่วมกันพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

4. ได้รูปแบบการทำกิจกรรมสำหรับใช้เป็นแนวทางให้พ่อแม่ในจัดโอกาสการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้นทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542

5. สามารถนำวิธีการสืบสอบแบบชื่นชมไปเป็นแนวทางสำหรับใช้รวบรวมกลยุทธ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร รายงานวิจัยและ ตำราต่างๆเกี่ยวกับการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน

1.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน

1.2 บทบาทของพ่อแม่

1.2.1 ความหมายของบทบาทและการมีส่วนร่วมของพ่อแม่

1.2.2 บทบาทของพ่อแม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน

1.2.3 บทบาทของพ่อแม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่โรงเรียน

ตอนที่ 2 บทบาทและกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

ตอนที่ 3 ประโยชน์ของการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน

ตอนที่ 4 อุปสรรคในการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน

ตอนที่ 5 การสืบสอบแบบชื่นชม

5.1 นิยามและแนวคิดของการสืบสอบแบบชื่นชม

5.2 ขั้นตอนและวิธีการของการสืบสอบแบบชื่นชม

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน

ตอนที่ 1 การจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน

เป็นเวลามากกว่า 10 ปี ที่นักวิจัยสนใจเกี่ยวกับผู้สอนและ สมรรถภาพในด้านวิชาการของผู้เรียน โดยเฉพาะกับมาตรฐานในการทดสอบผู้เรียนในประเทศแคนาดานั้นมีการทดสอบโดยใช้ข้อสอบที่เป็นมาตรฐานของประเทศ ในหลายภูมิภาคมีข้อสอบมาตรฐานในการทดสอบความรู้ของผู้เรียน แต่การศึกษาก็ยังไม่เกิดการพัฒนาได้เท่าที่ควร ปัจจุบันนักวิจัยจึงได้เบนความสนใจมาที่ปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยมีแนวคิดที่เกี่ยวกับการจัดโอกาสทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ได้รับจากพ่อแม่

1.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน

ความหมายของโอกาสการเรียนรู้ส่วนใหญ่ที่พบจำกัดอยู่ที่การเรียนรู้ในห้องเรียน ดังเช่น Standardized Testing and Reporting Program (2004) ได้ให้คำจำกัดความโอกาสในการเรียนรู้ (opportunity to learn) ว่าเป็นกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่มีผลเชิงบวก ต่อความสำเร็จของผู้เรียน นอกจากนี้การจัดโอกาสทางการเรียนรู้ ยังหมายถึง การจัดเตรียมหนทางที่ ดีกว่าให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพและรวบรวมปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดโอกาส ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนปรากฏในงานวิจัย แพร่หลายมาตั้งแต่ปี 1960 เป็นต้นมา (Carrol, 1963) นักวิจัยเชื่อว่าการเอาใจใส่ผู้เรียนในชั้นเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะบอกถึงความแตกต่างในการเรียน ของผู้เรียน เมื่อไม่นานมานี้มีการสำรวจพบว่าการเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างไม่ชัดเจน (มี ความคิดเห็นหลาย ๆ มุมมองทั้งปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียน) (Wang, Haertel & Walberg, 1990) เป้าหมายการจัดการศึกษาของอเมริกา (American Goals 2000) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมโอกาสทางการเรียนรู้ว่าเป็นการจัดมาตรฐานที่ เหมาะสมเฉพาะโรงเรียนนั้น ๆ มากกว่าจะออกเป็นมาตรฐานโดยรวม เพราะแต่ละโรงเรียนมี ลักษณะต่าง ๆ กันออกไป เพียงแต่ให้ยึดตามมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนนั้น ๆ การเสริมสร้าง โอกาสทางการศึกษาที่ดีควรจะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาโดย เท่าเทียมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

1.2 บทบาทของพ่อแม่ (roles of parents)

การส่งเสริมการเรียนรู้ที่พ่อแม่ได้กระทำนั้นส่งผลต่อการดำเนินงานในกระบวนการของโรง เรียนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น (McNeal, 1999; Young & Pedroza, 1999; Sui-Chu & Willms, 1996; Trusty, 1998; Yan & Lin, 2002) นักวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วย เหลือและทำให้เข้าใจกันมากขึ้น บทบาทของพ่อแม่ที่ส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ของผู้เรียนมีราย ละเอียดดังนี้

1.2.1 ความหมายของบทบาทและการมีส่วนร่วมของพ่อแม่

ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คำว่า พ่อ หมายถึง ชายผู้ให้กำเนิด ลูก แม่ หมายถึง หญิงในฐานะที่เป็นผู้ให้กำเนิดลูก พ่อแม่ หมายถึง ผู้ให้กำเนิดลูก พ่อแม่ หมายถึง พ่อแม่ หรือบุคคลอื่นอาจเป็นญาติมิตรหรือผู้อื่น ซึ่งพ่อแม่ไว้วางใจ ที่มีหน้าที่อบรมเลี้ยงดู ตลอดจน อนุญาตให้การศึกษาแก่ผู้เรียน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1546 บัญญัติไว้ว่า บิดามารดาต้องอุปการะ เลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์ และบิดามารดาจำต้องอุปการะ เลี้ยงดูบุตรจนกว่าจะบรรลุนิติภาวะแล้ว เว้นแต่เฉพาะผู้ทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองมิได้

แม้ว่า พ่อแม่ จะตระหนักในหน้าที่สำคัญของตนในการอบรมเลี้ยงดูผู้เรียนแต่มีจำนวนไม่น้อยที่ไม่ทราบว่าคุณควรเลี้ยงดูอย่างไรให้ถูกวิธี

กอร์ดอน (Gordon, 1968 cited in Honing, 1978) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ในการศึกษาเบื้องต้นของผู้เรียน ซึ่งมีความแตกต่างในหลายระดับ ได้แก่ (1) พ่อแม่ในฐานะเป็นผู้ชม (2) พ่อแม่ในฐานะที่เป็นที่พึ่ง (3) พ่อแม่ในฐานะที่เป็นครู (4) พ่อแม่ในฐานะที่เป็น ผู้ช่วยเหลือ (5) พ่อแม่ในฐานะที่เป็นผู้สนับสนุนในการจัดหาอุปกรณ์ (6) พ่อแม่ในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้เรียน

พุทธทาสภิกขุ (2541) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับบทบาทพ่อแม่ตามหลักพุทธศาสนา คือ พ่อแม่เป็นพรหมของลูก เป็นอาจารย์คนแรกของลูกและเป็นอรหันต์ของลูก เพราะพ่อแม่เป็นผู้ให้ชีวิตเป็นที่ให้เกิดบุญแก่ลูก มิใช่เป็นเพียงพ่อพันธุ์แม่พันธุ์เท่านั้น และในระเบียบของพุทธศาสนิกชนได้กำหนดให้พ่อแม่เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำการดำเนินชีวิตแก่ลูก พร้อมทั้งจะยกย่องสรรเสริญลูกผู้ทำดี และให้อภัยความผิดพลาดของลูกเมื่อสำนึกผิด หากชาวพุทธปฏิบัติได้เช่นนี้ เยาวชนของชาติจะเป็นผู้เรียนดีและไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคม (พระราชสุทนต์, 2518)

ฉันทนา ภาคบังกช (2537) กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ หมายถึง การที่พ่อแม่ให้ความร่วมมือในการช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและสอดคล้องกับทางโรงเรียน

หรรษา นิลวิเชียร (2535) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ว่าเป็นกระบวนการที่พ่อแม่ ครูและบุคคลในชุมชนทำงานร่วมกัน นับตั้งแต่การวางแผน การทำงาน การเรียนรู้ และการตัดสินใจ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของผู้เรียน

อรุณี หรดาล (2536) กล่าวว่าสรุปไว้ว่าการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ หมายถึง การที่พ่อแม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนด้วยการใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวพ่อแม่อาจกระทำด้วยตนเองหรือให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ หมายถึง การเน้นให้พ่อแม่เป็นครูของผู้เรียน และมีบทบาทในการตัดสินใจว่าสิ่งใดควรสอนและสอนโดยใคร โดยมีเป้าหมายของการมีส่วนร่วมของพ่อแม่คือ ให้พ่อแม่มีความเข้าใจดีขึ้นในเรื่องความต้องการและลักษณะของผู้เรียน รวมทั้งการให้การศึกษที่ดีและถูกต้องเหมาะสมแก่ผู้เรียน

ความหมายของการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถแยกพิจารณาออกได้เป็น 2 นัยยะ คือ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ระหว่างพ่อแม่และครูในการจัดการศึกษา นับตั้งแต่การระบุปัญหา การวางแผนการตัด

สิ้นใจ การดำเนินงาน การประเมินผล ส่วนอีกนัยยะหนึ่ง การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ หมายถึง งานหรือกิจกรรมทางการศึกษาที่พ่อแม่เข้าไปมีส่วนร่วม

1.2.2 บทบาทของพ่อแม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน

Apostleris (1997) กล่าวถึงรูปแบบของการส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียนที่บ้านไว้ ดังนี้ ได้แก่ การอุทิศตนให้ผู้เรียน (dedication) ยอมเสียสละในหลาย ๆ สิ่งเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด

(1) ส่งเสริมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะต่างๆไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมที่บ้านและที่โรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้ทางร่างกาย

(2) ส่งเสริมด้านสติปัญญาด้วยการกระตุ้นการใช้สติปัญญาฝึกให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเองและ ทำให้บ้านมีสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์เหมาะที่จะฝึกการใช้สติปัญญาทุกส่วนของบ้าน

(3) ส่งเสริมในด้านเรื่องส่วนตัวของผู้เรียน บางเรื่องที่คุณเรียนตัดสินใจเองไม่ได้ ทั้งที่เกี่ยวกับการเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมที่โรงเรียน หรือเรื่องเกี่ยวกับเพื่อน พ่อแม่ควรมีส่วนเข้ามาช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักตัดสินใจ และฝึกกระบวนการคิดของผู้เรียน

นอกจากนี้พ่อแม่นอกจากมีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูผู้เรียนให้เจริญเติบโตตามวัยแล้ว ยังต้องมีหน้าที่เตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนในการเข้าสู่สังคมภายนอก เตรียมตัวผู้เรียนให้พร้อมตั้งแต่อยู่ที่บ้าน (Sally, 2002) เป็นการปูพื้นฐานการเรียนรู้อย่างมั่นคงเมื่อผู้เรียนเข้าสู่ระบบโรงเรียน พ่อแม่ควรมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนที่บ้าน โดยสามารถช่วยเหลือผู้เรียนในการทำการบ้าน ฝึกการอ่าน และฝึกทักษะในการคำนวณ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมบ้านที่อยู่อาศัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน บ้านหลายหลังดูสวยงาม แต่ไม่สะดวกสบายที่จะอยู่ บ้านที่ดีควรมีสถานที่สำหรับนั่งพักผ่อน มีที่สำหรับเล่น เพราะจำเป็นสำหรับผู้เรียนเพราะ ผู้เรียนกำลังมีพัฒนาการและเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ตามช่วงอายุ บ้านควรมีสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติด้วย ผู้เรียนจะได้เรียนรู้โลกรอบ ๆ ตัวเพราะอยู่ในช่วงพัฒนากระบวนการคิดพ่อแม่ต้องเอาใจใส่ดูแลพฤติกรรม ให้ความสนใจ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบตัวเองคิดแก้ปัญหาเองได้

การสร้างบรรยากาศภายในบ้านที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน บลูม (Bloom, 1981) ได้กล่าวถึงรายละเอียดของสภาพแวดล้อมภายในบ้านที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้โดยละเอียด เพื่อพ่อแม่จะสามารถตรวจสอบได้ว่า เกิดสิ่งดังกล่าวขึ้นในครอบครัวเพียงใด แต่มิให้ยึดถือเป็นหลักการตายตัว ควรมีการยืดหยุ่นหรือปรับเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละบ้าน ภูมิหลังของแต่ละครอบครัว รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนที่ควรจะมีโอกาสได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้รับการสนับสนุนจากที่บ้านและทางโรงเรียนไปพร้อมกัน สภาพแวดล้อมในบ้านที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มี 5 ประการ คือ

(1) นิัยการการทำงานของผู้เรียน

การแบ่งเวลาอย่างถูกต้องในการเรียน การทำงาน การกิน การเล่น หรือแม้แต่เวลานอนเป็นสิ่งสำคัญ ควรมีกำหนดเวลา และการใช้สถานที่ภายในบ้านอย่างชัดเจน รวมทั้งสถานที่ที่จัดให้ผู้เรียนได้อ่านหนังสือหรือทำการบ้าน จากการศึกษาของดาเวย์ พบว่าผู้เรียนที่ทางบ้านมีการจัดสรรเวลา แบ่งความรับผิดชอบงานภายในบ้าน จะเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้เรียนที่ทางบ้านปล่อยให้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามใจชอบ และการที่สมาชิกในครอบครัวร่วมกันคิด และวางแผนในการทำกิจกรรมบางอย่างภายในบ้าน จะเป็นการสร้างนิสัยอันดีในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1.1 จำนวนของกิจกรรม การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และการทำงานให้เสร็จตรงตามเวลา จะต้องมีการวางแผนให้รอบคอบไม่ว่าจะเป็นการทำงาน หรือการเล่นและสมาชิกทุกคนจะต้องช่วยกันทำงานต่าง ๆ ภายในบ้าน โดยจะต้องคำนึงถึงวัยเป็นสำคัญ ผู้เรียนเล็กย่อมจะทำงานเท่าผู้เรียนโตหรือผู้ใหญ่ไม่ได้

1.2 การจัดสรรเวลา และเนื้อที่ภายในบ้านอย่างเหมาะสมเพื่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ จะต้องมีการจัดสรรเวลาในการกิน นอน เล่น ทำงาน หรืออ่านหนังสือให้เหมาะสม ผู้เรียนจะได้รับอนุญาตให้เล่น หรือดูโทรทัศน์ได้ก็ต่อเมื่อทำการบ้านให้เสร็จก่อน และควรจัดมุมหนึ่งภายในบ้านที่สงบเงียบพอที่ผู้เรียนจะอ่าน หรือดูหนังสือได้

1.3 การให้ความสำคัญต่อการทำการบ้าน การอ่านหนังสือ หรือกิจกรรมทางวิชาการเหนือกว่าการดูโทรทัศน์ หรือนันทนาการอย่างอื่น ผู้เรียนจะต้องใช้เวลาอ่านหนังสือ หรือทำการบ้านก่อนที่จะดูโทรทัศน์หรือ เล่น แม้ว่าในบางครั้งการทำกิจกรรมทางวิชาการจะต้องทำให้ผู้เรียนลดเวลาในการเล่น หรือ ดูโทรทัศน์ หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ก็ตาม

(2) การแนะแนว และการสนับสนุนทางวิชาการ

การเรียนเป็นกระบวนการที่ยากและยาวนานมากสำหรับผู้เรียน ถ้าไม่มีการสนับสนุนหรือการให้กำลังใจที่ดีพอ ผู้เรียนจะรู้สึกว่ายากที่จะคงระดับความสนใจ และความตั้งใจในการเรียนได้ ผู้เรียนเกือบทุกคนต้องเผชิญหน้าต่อความยากลำบากในการเรียน หรือในการทำงาน ถ้าไม่มีผู้ใดให้ความช่วยเหลือผู้เรียนจะท้อแท้ ผู้เรียนควรได้รับกำลังใจ และมีใครสักคนที่บ้านคอยช่วยเหลือให้ผู้เรียนผ่านพ้นความยากลำบากในเรื่องนี้

Dave (1963) พบว่า แต่ละครอบครัวมีการให้กำลังใจ และการสนับสนุนต่อผู้เรียนในระดับที่แตกต่างกันอย่างมาก แต่ควรจะมีใครสักคนซึ่งอาจจะอยู่ที่บ้าน หรือที่โรงเรียน หรือในชุมชนซึ่งสามารถให้การสนับสนุนผู้เรียนได้ในเวลาที่ผู้เรียนต้องการ มิฉะนั้น ผู้เรียนจะรู้สึกว่าการเรียนเป็นสิ่งที่ยากและได้ผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่างั้น การแนะแนว และการสนับสนุนจากทางบ้านควรเป็นดังนี้

2.1 การสนับสนุนงานของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ยกย่องชื่นชมผู้เรียนเมื่อผู้เรียนทำงานได้ดี ควรพูดจาชื่นชมผู้เรียนต่อบุคคลอื่น เมื่อมีโอกาส และเรียกร้องให้สมาชิกในครอบครัวรวมทั้งเพื่อน ๆ สนใจในเมื่องานที่ผู้เรียนทำได้ผลเป็นที่น่าพอใจ หรืออาจให้เป็นของขวัญเล็ก ๆ น้อย ๆ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนทำงานได้เป็นผลสำเร็จและมีความทรงจำที่ดีต่อสิ่งนั้น

2.2 พ่อแม่ต้องรู้จักจุดเด่น จุดด้อยในการเรียนของผู้เรียน และให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการ พ่อแม่จะต้องเรียนรู้ว่า ผู้เรียนเรียนรู้อะไรบ้างที่โรงเรียนอย่างละเอียด ผู้เรียนเก่งในวิชาอะไร อ่อนในวิชาอะไร หรือผู้เรียนต้องการกำลังใจเมื่อใดที่จะให้งานที่ทำเป็นผลสำเร็จ พ่อแม่จะต้องช่วยแก้ปัญหาการเรียนของผู้เรียนเมื่อจำเป็น รวมทั้งให้คำแนะนำในเรื่องการบ้าน การเรียน หรือตารางการทำกิจกรรมของผู้เรียนด้วย

2.3 หาสถานที่เงียบสงบเพื่อให้ผู้เรียนได้อ่านหนังสือ โดยจัดหาหนังสือเรียน หนังสืออ้างอิง และอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสม ผู้เรียนทุกคนต้องการสถานที่ที่เงียบสงบพอที่จะอ่านหนังสือ มีโต๊ะทำงาน มีหนังสือเรียน พจนานุกรม หรือหนังสืออ้างอิงอื่น ๆ ซึ่งพ่อแม่จะต้องสอนผู้เรียนให้ใช้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้ให้มากที่สุด แทนที่จะตั้ง วางไว้เฉย ๆ และเป็นไปได้ยากมากที่ทุกบ้านสามารถจะจัดห้องอ่านหนังสือเฉพาะให้ผู้เรียนได้ การจัดหามุมสงบภายในบ้านให้ผู้เรียนมีโอกาสอ่านหนังสือได้ก็เป็นทางเลือกแล้ว

(3) การกระตุ้นให้สำรวจและอภิปรายความคิดและเหตุการณ์ต่าง ๆ

การเรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่เกิดขึ้นนอกห้องเรียน โดยเฉพาะเมื่อต้องทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกอื่นในครอบครัว อาจจะเป็นการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในการเล่น เกม การทำงานอดิเรก หรือความสนใจเฉพาะของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว เช่น ในการเล่น การอ่านหนังสือ การไปห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ การไปฟังดนตรี และการร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมอื่น ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้เรียนจะเรียนรู้โดยไม่ตั้งใจและผู้เรียนจะนำเอาประสบการณ์จากห้องเรียนมาเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เป็นการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากการสอนในโรงเรียน และจะเกิดขึ้นตามวาระและโอกาสต่าง ๆ กัน

3.1 ความสนใจของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัวการทำงานอดิเรก การเล่นเกม และกิจกรรมทางวิชาการ ครอบครัวจะต้องให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมกันในการทำงานอดิเรก การเล่นเกม หรือกิจกรรมทางวิชาการที่น่าสนใจ ก่อนการทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ให้แต่เพียงความสนุกสนานอย่างเดียว

3.2 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในครอบครัวเกี่ยวกับหนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และรายการโทรทัศน์ สมาชิกในครอบครัวควรจะมีส่วนร่วมในการพูดคุย แสดงความคิดเห็นในสิ่งต่าง ๆ ที่อ่านพบข่าวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ตามหน้าหนังสือพิมพ์ หรือทางโทรทัศน์จะ

เป็นตัวกระตุ้นให้สมาชิกแต่ละคนพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกันและกัน ซึ่งกิจกรรมเช่นนี้ควรกระทำบ่อย ๆ

3.3 การหาโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวไปห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ และร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม จริง ๆ แล้ว สมาชิกในครอบครัวต้องมีบัตรห้องสมุดเพื่อยืมหนังสือมาอ่าน พ่อแม่ควรพาลูก ๆ ไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ รวมถึงการออกไปฟังดนตรี ชมงานศิลปะ ดูละคร หรือภาพยนตร์ และร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมอื่น ๆ แล้วช่วยกันแสดงความคิดเห็น วิพากษ์ วิจัยร่วมกัน ถ้าหากพ่อแม่หาโอกาสไปทำกิจกรรมดังกล่าวไม่ได้ การเลือกสรรรายการโทรทัศน์ให้ผู้เรียนดู แล้วกระตุ้นให้ผู้เรียนวิพากษ์วิจารณ์ ก็เป็นการเพียงพอแล้ว

(4) ความคาดหวังของพ่อแม่ในด้านวิชาการ

บ้านเป็นสถานที่ที่ผู้เรียนจะได้รับแรงจูงใจให้แสวงหาความรู้ และแบบอย่างของการดำเนินชีวิต ซึ่งจะช่วยให้เขาดำรงชีวิตต่อไปในอนาคตได้ พ่อแม่จะต้องให้การสนับสนุนและให้กำลังใจผู้เรียนในการพัฒนาการเรียน และแบบอย่างวัฒนธรรมในระดับต่าง ๆ กัน ไม่มีใครสามารถเรียนรู้ได้โดยลำพัง ทุกคนต้องได้กำลังใจและการสนับสนุนจากผู้อื่นเพื่อที่จะก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายที่สูงขึ้นไปทั้งในด้านการศึกษา และการพัฒนาตนเอง ส่วนใหญ่พ่อแม่มักจะเป็นผู้ให้การสนับสนุน แต่สมาชิกคนอื่นในครอบครัวก็สามารถให้กำลังใจซึ่งกันและกันได้ โดยวิธีการต่อไปนี้

4.1 พ่อแม่ต้องรู้เกี่ยวกับงานและกิจกรรมของผู้เรียนที่โรงเรียน พ่อแม่ควรจู้จักครูอาจารย์ที่สอนผู้เรียน สิ่งที่คุณเรียนกระทำที่โรงเรียน วิชาที่ผู้เรียนเรียน และอุปกรณ์การเรียนที่ผู้เรียนต้องใช้ พ่อแม่ควรรีความสนใจในด้านการเรียน ความสามารถ และความก้าวหน้าของผู้เรียน เพื่อที่จะสามารถให้การสนับสนุนเป็นพิเศษแก่ผู้เรียนได้เมื่อจำเป็น

4.2 เกณฑ์มาตรฐาน และความคาดหวังของพ่อแม่ต่อการทำงานของนักเรียน พ่อแม่จะต้องตั้งเกณฑ์มาตรฐานในการเรียนของนักเรียนที่โรงเรียน และนอกห้องเรียน ทั้งในด้านคุณภาพของงาน และคะแนนที่ผู้เรียนควรจะได้ และพ่อแม่จะต้องให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนผู้เรียนเมื่อผู้เรียนไม่สามารถเรียนได้ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งวิธีการนี้จะต้องกระทำบ่อย และติดตามผลอยู่เสมอไม่ใช่สนใจพัฒนาการของผู้เรียนแต่เพียงครั้งคราว เช่น เดือนละครั้ง หรือปีละครั้ง

4.3 ระดับการศึกษา และอาชีพของพ่อแม่ที่เป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน พ่อแม่จะต้องช่วยให้ผู้เรียนให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจให้เรียนสูงขึ้นไป รวมทั้งการประกอบอาชีพที่ดี ซึ่งพ่อแม่จะพูดคุย หรือไต่ถามผู้เรียนเสมอ ๆ ถึงแผนการดำเนินชีวิตในอนาคตของเขาทั้งในด้านการศึกษา และการประกอบอาชีพอื่น โดยชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของผลการเรียนในปัจจุบัน กับการเรียนต่อในอนาคต และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พบปะสนทนากับเพื่อนที่มีความมุ่งมั่นในการเรียนที่

คล้ายคลึงกัน พ่อแม่ควรเสียสละเวลาและกำลังทรัพย์เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Bloom, 1981)

นักการศึกษาและนักสังคมวิทยา ต่างยอมรับแล้วว่า สภาพแวดล้อมภายในบ้านมีอิทธิพล ต่อพัฒนาการทางการศึกษาของผู้เรียนมากกว่าตัวแปรอื่น ๆ จากผลการวิจัยของ Fraser (1959) และ Douglas (1964) ได้ชี้ให้เห็นว่า แรงกระตุ้นทางการศึกษา ทักษะคิด รายได้ และความสนใจ ของพ่อแม่ มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสติปัญญา และการเรียนของลูก และ Presscott (1961) ได้ ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผู้เรียนพบว่า องค์ประกอบที่อิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประการหนึ่ง คือ องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน Dave (1963) และ Wolf (1964) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก โดยการไปสัมพันธ์กับระดับสติปัญญาและผลการเรียนของลูก ดาเวย์ ใช้วิธีสัมภาษณ์และสังเกตพ่อแม่ เพื่อจะประเมินพฤติกรรมที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเรียนของผู้เรียน ส่วนวูล์ฟ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมภายในบ้านกับสติปัญญาของผู้เรียน ผลการวิจัยของดาเวย์และวูล์ฟ พบว่าองค์ประกอบอันเป็นคุณลักษณะของสภาพแวดล้อมภายใน บ้านมีอิทธิพลอย่างมากต่อผลการเรียนของผู้เรียน มิใช่ระดับการศึกษาและสถานภาพทางสังคม ของพ่อแม่ (Dave, 1963, Wolf, 1964 cited in Janhom, 1984) ดังนั้นจึงได้มีความพยายามที่จะ เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางบ้านให้ดีขึ้น โดยมีการไปเยี่ยมเยียนผู้เรียนที่บ้าน มีการแนะนำพ่อแม่ ให้โอกาสพ่อแม่มาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนเป็นครั้งคราวรวมทั้งมีการแนะนำพ่อแม่ถึง การใช้เกมและวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำไปใช้กับลูก ๆ ที่บ้าน เพราะจากการวิจัยพบว่า การช่วยให้ สภาพแวดล้อมทางบ้านดีขึ้น ก็สามารถทำให้สภาพการเรียนของผู้เรียนดีขึ้นด้วย (Bronfenbrenner, 1974 cited in Bloom, 1981)

บ้านเป็นโรงเรียนแห่งแรกในชีวิตของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนเข้ารับการศึกษาอบรมที่โรงเรียนก็ จะมีครูเป็นผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบในด้านนี้ แต่ก็มีใช้ว่าเมื่อผู้เรียนรับการศึกษาที่โรงเรียนแล้วจะ หมดภาระของพ่อแม่ เพราะในวันหนึ่ง ๆ ผู้เรียนจะมีเวลาอยู่ที่โรงเรียนเป็นส่วนน้อยเท่านั้น ชีวิต ส่วนใหญ่ของผู้เรียนก็ยังคงอยู่ที่ในสิ่งแวดล้อมของครอบครัวต่อไปอีก ดังนั้น การเรียนของผู้เรียน จึงมิได้สิ้นสุดอยู่ที่โรงเรียนเท่านั้น หากแต่ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน พ่อแม่จึงมิ ได้มีหน้าที่แต่เพียงเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนเท่านั้น แต่จะต้องส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาของผู้ เรียนอีกด้วย ได้มีผู้กล่าวถึงบทบาทของพ่อแม่ในการส่งเสริมการเรียนของผู้เรียนไว้ในทัศนะ ต่าง ๆ กัน ดังนี้

ศักดิ์ ประสงค์ประทานพร (2522) กล่าวไว้ว่า เมื่อผู้เรียนเข้าโรงเรียนแล้ว พ่อแม่ควร พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการเป็นกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน และทำความเข้าใจกับ บทเรียนต่าง ๆ แต่ก็มีใช้ว่าทำการบ้านให้ เพียงแต่แสดงความสนใจในบทเรียนที่ผู้เรียนกำลังเรียน

และให้กำลังใจสนับสนุน จัดสิ่งแวดล้อมในบ้านให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผูกนิสัยให้ผู้เรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนรู้ ช่วยทบทวนบทเรียนให้ และเมื่อใดที่มีโอกาสพ่อแม่จะต้องช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักฝึกสติปัญญา เช่น ช่วยเสริมทักษะการเขียนด้วยการให้เขียนจดหมายสั้น ๆ ถึงญาติหรือเพื่อน นอกจากนี้พ่อแม่จะต้องติดตามความก้าวหน้าทางสติปัญญาของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด คอยไต่ถามเรื่องการเรียนในโรงเรียน ถ้ามีโอกาสเสริมได้ ก็ควรช่วยเสริม เมื่อใดที่ผู้เรียนช่วยตัวเองได้ก็ควรให้เขาช่วยตัวเอง

ละเมียด ลิมอักษร (2521) กล่าวไว้ว่า สาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนเรียนไม่ดีมีหลายประการ สิ่งที่ต้องพิจารณา คือ พ่อแม่จัดสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนได้เหมาะสมหรือไม่ เพียงใด ผู้เรียนมีห้องหรือสภาพที่เป็นสัดส่วนที่จะทำการบ้าน หรือท่องหนังสือได้สะดวกสบายเพียงใด ฯลฯ นอกจากนี้จะพิจารณาและแก้ไขสาเหตุให้ถูกต้องแล้ว พ่อแม่ควรใช้เวลาสนทนาซักถามเกี่ยวกับการเรียนหรือเกี่ยวกับทางโรงเรียน ก่อนที่จะปล่อยให้ผู้เรียนทำการบ้านหรือท่องหนังสือตามลำพัง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นว่าพ่อแม่มีความรักและห่วงใย และเพื่อตอบปัญหาแก้ไขข้อสงสัยของผู้เรียน ผู้เรียนจะมีความสนใจและภาคภูมิใจ ถ้าพ่อแม่สามารถให้คำแนะนำ หรือตอบคำถามเกี่ยวกับการเรียนของตนได้ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนยิ่งขึ้น การให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนนั้น พ่อแม่ควรช่วยแต่เพียงให้คำแนะนำ เมื่อผู้เรียนต้องการและคอยดูแลให้ผู้เรียนทำการบ้านตามที่โรงเรียนมอบหมายให้ นอกจากนี้แล้ว พ่อแม่ก็ควรหาโอกาสพบปะสนทนากับครู เพื่อถามข่าวคราวความก้าวหน้าทางการเรียน ตลอดจนจนความประพฤติของผู้เรียนอาจจะต้องร่วมมือกันแก้ไข

อาทร รัตนคำนวน (2522) ได้ถอดความจากบทความเรื่อง “You can help your children learn” ของ Moya Pine (1979) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า พ่อแม่จะช่วยเหลือการเรียนของผู้เรียนได้เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถ เวลา ความสนใจ และความพอใจของพ่อแม่ ซึ่งอาจปฏิบัติตามคำแนะนำง่าย ๆ ได้ดังนี้ คือ (1) จัดเวลาและสถานที่สำหรับทำการบ้าน หรือการเรียนที่บ้าน ตลอดจนช่วยตรวจดูเมื่อผู้เรียนทำการบ้าน (2) ช่วยสอนเรื่องที่เป็นปฏิบัติการพื้นฐาน เช่น การ ท่องศัพท์ (3) ติดตามการปฏิบัติงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ (4) กระตุ้นเตือนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่เสมอ

ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2527) ได้กล่าวถึงบทบาทของพ่อแม่ในการส่งเสริมการเรียนไว้ดังนี้ คือ พ่อแม่จะต้องให้ความรัก ความเอาใจใส่ สนใจในการเรียนให้ความสนใจในตัวผู้เรียน มีการแบ่งเวลาในการดูโทรทัศน์ และเลือกรายการที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน นอกจากนี้ก็ควรหาโอกาสพาผู้เรียนไปเที่ยวพักผ่อนให้ได้พบเห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ และจัดหาหนังสือที่ดีมีประโยชน์เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนให้อ่านเป็นการเสริมความรู้

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2528) ได้กล่าวถึงบทบาทของพ่อแม่ในการช่วยเหลือให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนไว้ดังนี้ (1) ควรมีความเข้าใจและให้ความสนใจในโรงเรียนที่ผู้เรียน

ศึกษาเล่าเรียนอยู่ (2) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (3) ยอมรับในความสามารถทางสมองหรือสติปัญญาของผู้เรียน (4) สนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักใช้บริการแนะแนวของโรงเรียนที่จัดขึ้นสำหรับผู้เรียนทุกคน (5) ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ระเบียบวินัยต่าง ๆ อันเข้มงวดของครู (6) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครูทุกคนในโรงเรียน (7) ควรให้การอุปถัมภ์อย่างเพียงพอในการเล่าเรียนของผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรพยายามจัดบรรยากาศภายในบ้านให้ผู้เรียนมีความรู้สึกกระตือรือร้นที่จะเรียน เช่น จัดห้องพิเศษสำหรับดูหนังสือ มีโต๊ะเขียนหนังสือ และอุปกรณ์การเรียนครบครัน ถ้าหากสามารถทำได้ก็ควรจัดทำตารางเวลาเรียนให้เหมาะสม พร้อมทั้งมีเวลาพักสมองบ้างตามสมควร จัดสถานที่ดูหนังสือให้มีความเงียบสงบ แนะนำให้ผู้เรียนรู้จักคุณค่าของวิชาต่าง ๆ ที่เรียน ถ้าหากพ่อแม่มีความรู้ความเข้าใจเพียงพอในวิชานั้น ๆ ก็ควรพยายามตอบคำถามหรือให้คำอธิบายในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสงสัย หรืออาจจะช่วยให้ผู้เรียนอยากค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติมต่อไปในห้องสมุด หรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ (8) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามหลักสูตรและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเท่าที่จะสามารถทำได้ (9) แนะนำวิธีการคบเพื่อนที่ดีและควรห้ามปรามผู้เรียนมิให้เข้าไปมั่วสุมกับกลุ่มผู้เรียนที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น (10) สนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียนจนกว่าจะจบการศึกษา ตามควรแก่อัธยาศัยของผู้เรียน และฐานะทางเศรษฐกิจภายในครอบครัว

อำนาจ ศรีรัตนบัลล์ (2531) ได้กล่าวถึงการเลี้ยงดูให้ประสบความสำเร็จนั้นพ่อแม่มีส่วนในการเลี้ยงดูอย่างไร โดยเขียนเล่าจากประสบการณ์ พ่อสรุปได้ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาในการเลือกแผนการเรียน พ่อแม่ควรให้คำแนะนำโดยให้ผู้เรียนเป็นคนตัดสินใจด้วยตนเอง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นพ่อแม่ก็ต้องศึกษาความสามารถ ความถนัดของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนเลือกแผนการเรียนแล้ว พ่อแม่ก็ควรให้การสนับสนุนในการเรียนของเขาด้วย

2. ควรให้แนวทางในการแบ่งเวลาเรียน ร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน การแบ่งเวลาเรียนเป็นเรื่องที่ต้องฝึกมาตั้งแต่เล็ก ให้เข้าใจว่าการเรียนที่แท้จริงนั้นอยู่ที่การตั้งใจเรียนตั้งแต่ในห้องเรียน สำหรับที่บ้านก็ควรฝึกให้ผู้เรียนทำการบ้าน และดูหนังสือเป็นเวลาอย่างสม่ำเสมอ

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนพิเศษในวิชาที่สนใจ เช่น ดนตรี กีฬา ภาษาต่างประเทศ

4. การให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหา พ่อแม่ให้ความช่วยเหลือหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดกับผู้เรียน ซึ่งอาจจะอธิบายกันด้วยเหตุผลหรือด้วยปัญญา การให้ความช่วยเหลือ อาจจะเป็นการช่วยอธิบายการบ้านหรือรายงานที่ทำ

Welsh (1989) ได้กล่าวถึงวิธีการที่พ่อแม่จะช่วยให้ลูกเรียนได้ดีขึ้นไว้ 8 ประการ ดังนี้ คือ

1. ไปพบครูแล้วฝากลูกให้ได้เรียนกับครูที่ดี ซึ่งทำได้โดยสอบถามจากพ่อแม่ที่มีบุตรหลานเรียนอยู่ในโรงเรียนนั้นก่อนแล้ว เพราะครูที่ดีจะมีความรับผิดชอบและสอนเก่ง

2. หาโอกาสไปพบครู เพื่อแนะนำลูกให้ครูรู้จัก เพราะถ้าลูกเกิดมีปัญหาทางการเรียนขึ้นก็จะได้ติดต่อทำความเข้าใจและร่วมมือกันแก้ปัญหาได้ทันเวลาที่

3. พ่อแม่ต้องยอมรับความจริง ไม่เข้าข้างลูก ในกรณีที่ลูกถูกทำโทษ หรือสอบได้คะแนนไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เพื่อมิให้ครูมีความรู้สึกไม่ดีต่อลูกของท่าน

4. โทรศัพท์ถึงครูหรือเขียนจดหมายชื่นชม พร้อมทั้งแจ้งความก้าวหน้าของผู้เรียนให้ครูทราบ จะทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจดีขึ้น ซึ่งผลดีก็จะสะท้อนไปถึงผู้เรียนด้วย

5. ทำความรู้จักกับพ่อแม่คนอื่น ๆ เพื่อเป็นการหาข้อมูลว่าลูกของท่านได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับเพื่อน ๆ ในชั้นหรือไม่

6. หาซื้อหนังสือแนะนำแนวมาอ่านบ้าง เพราะจริง ๆ แล้วมีนักเรียนน้อยมากที่จะไปพบครูแนะนำ ดังนั้น พ่อแม่จึงควรมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการแนะนำบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับที่ประหยัด ทองมาก (2524) ได้กล่าวถึงความสำคัญในเรื่องนี้ว่า พ่อแม่ควรช่วยเป็นทั้งครูและผู้แนะนำ เพราะถึงแม้ว่าผู้เรียนจะเข้าโรงเรียนแล้ว ก็ยังคงใช้เวลาส่วนใหญ่อยูที่บ้าน พ่อแม่ จึงมีโอกาสได้เห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนได้มากกว่าครู ครูจะไม่สามารถรู้จัก และเข้าใจผู้เรียนได้ดีพอ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากพ่อแม่ ดังนั้น ครูและพ่อแม่จึงควรร่วมมือกัน เพื่อจัดบริการแนะนำที่ถูกต้องและเหมาะสมให้แก่ผู้เรียน

7. ให้ความเอาใจใส่ลูกอยู่เสมอ เพราะมีพ่อแม่จำนวนไม่น้อยที่มอบลูกของตนให้เป็นภาระของทางโรงเรียนและส่งลูกไปเรียนพิเศษมากกว่าที่จะกวาดขันด้วยตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วพ่อแม่พวกนี้มักจะอ่านหนังสือน้อย แต่จะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการดูโทรทัศน์ ดังนั้นการที่จะทำให้การเรียนของผู้เรียนดีขึ้น จึงไม่ควรให้มีโทรทัศน์อยู่ในห้องของผู้เรียนเป็นอันขาด

8. แสดงความชื่นชมกับความสำเร็จของลูกในทุก ๆ ด้าน เพราะพ่อแม่และครูมักจะให้ความสำคัญเฉพาะการเรียนของผู้เรียนเท่านั้น ซึ่งจริง ๆ แล้วเป็นไปไม่ได้ที่ผู้เรียนจะเก่งเหมือนกันไปหมดทุกคน ดังนั้น การช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากความสำเร็จบางอย่างก็จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับผู้เรียนได้มาก

จากทัศนะของนักการศึกษาหลายท่านดังกล่าวมานี้ พอสรุปได้ว่า พ่อแม่เป็นผู้มีความสำคัญต่อการเรียนของผู้เรียนเป็นอย่างมากและแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมการเรียน เมื่อผู้เรียนอยู่ที่บ้านก็ทำได้โดยการจัดสภาพแวดล้อมทางบ้านให้มีบรรยากาศที่อบอุ่น มีความเข้าใจอันดีต่อกัน ไม่สร้างความวิตกกังวลให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นที่ปรึกษาเมื่อผู้เรียนมีปัญหา ให้เวลาผู้เรียนอย่างเพียงพอในการทำการบ้านและทบทวนความรู้ ตลอดจนจัดหาหนังสือและอุปกรณ์การเรียนให้อย่างครบถ้วน

1.2.3 บทบาทของพ่อแม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่โรงเรียน

การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน มีอิทธิพลอย่างสูง ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่พัฒนาความรู้ทุกด้านของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ดังนั้นพ่อแม่และครูต้องมีบทบาทหน้าที่ร่วมกันส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ พ่อแม่ต้องเข้าใจนโยบาย กฎระเบียบ การเรียนการสอนของโรงเรียน และการประเมินผลความสำเร็จต่าง ๆ ของผู้เรียน ควรพบผู้สอนสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้เรียนระหว่างอยู่ที่บ้านและโรงเรียน พ่อแม่ควรเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน เช่น เป็นครูช่วยสอน รวมทั้งติดตามผลการประเมินนำไปปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนที่บ้าน

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการจัดการศึกษา System Development Corporation of Santa Monica รัฐแคลิฟอร์เนีย ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานการศึกษาอเมริกัน (U.S. Office of Education ปัจจุบันเรียก U.S. Department of Education) ให้ทำการศึกษากับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการจัดการศึกษาของรัฐ 4 โปรแกรม อันประกอบด้วย Elementary & Secondary Education Act (ESEA) Title I, ESEA Title VII Bilingual Program, Follow through program & Emergency School Aid Act (ESAA) โดยเริ่มทำการศึกษาดังแต่เดือนตุลาคม ค.ศ. 1978 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1982 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการเพื่อให้พ่อแม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมของทั้ง 4 โปรแกรมดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและประสบผลสำเร็จอย่างมาก ดังนั้น ไลออนส์ รอปบิ้นส์ และสมิทส์ (Lyons, Robbins & Smith) จึงได้ศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในโครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จ และพบว่ามีปัจจัยสำคัญเบื้องต้นอยู่ 2 ประการ คือ มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน และมีการวางแผนที่ดี (Lyons, Robbins & Smith, 1983)

การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียนเกิดจากปฏิสัมพันธ์ (Interactions) ระหว่างบ้านกับโรงเรียนใน 2 ลักษณะ คือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Information Exchange) และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relations)

การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Information Exchange) หมายถึง การที่พ่อแม่และบุคลากรในโรงเรียนติดต่อสื่อสารกันด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและเพื่อให้พ่อแม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา จนเกิดความสนิทสนมคุ้นเคยกัน และสามารถแสดงความคิดเห็นกันอย่างเปิดเผย เทคนิคการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่โรงเรียนใช้มีดังนี้คือ สื่อสิ่งพิมพ์ การเยี่ยมชมโรงเรียนของพ่อแม่ การเยี่ยมบ้าน แบบสำรวจความคิดเห็นของพ่อแม่ มุมพ่อแม่ การใช้โทรศัพท์ และการประชุมปรึกษาหารือระหว่างพ่อแม่และบุคลากรของโรงเรียน

(1) สื่อสิ่งพิมพ์ (Written Communications) โรงเรียนส่วนมากนิยมใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการส่งข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน และกิจกรรมของโรงเรียนให้พ่อแม่ได้รับทราบ สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้กันส่วนมาก คือ แผ่นพับ จดหมายข่าวและคู่มือพ่อแม่

1.1 แผ่นพับ ใช้เพื่อชี้แจงให้พ่อแม่และชุมชนได้ทราบว่า โรงเรียนกำลังจะมีการประชุมหรือกิจกรรมพิเศษบางอย่าง โดยอาจส่งแผ่นพับให้พ่อแม่ที่บ้านหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน รวมทั้งสามารถติดต่อไว้ตามบอร์ดต่าง ๆ ที่ชุมชนสามารถมองเห็นได้ง่าย

1.2 จดหมายข่าว เป็นการให้ข้อมูลที่ค่อนข้างสม่ำเสมอกับพ่อแม่ ข้อมูลในจดหมายข่าว อาจจะเป็นเกร็ดความรู้สำหรับพ่อแม่ จดหมายข่าวมีหลายรูปแบบ ตั้งแต่การทำแบบง่าย ๆ ที่เขียนด้วยลายมือไปจนถึงการพิมพ์ด้วยกระดาษหลากสี และมีรูปภาพประกอบอย่างสวยงาม

1.3 คู่มือพ่อแม่ เป็นการให้ข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของโรงเรียนกับพ่อแม่โดยปกติโรงเรียนจะจัดพิมพ์คู่มือพ่อแม่ และมอบให้พ่อแม่ทุกคนเมื่อเริ่มต้นปีการศึกษาของทุกปี ในการจัดทำคู่มือพ่อแม่ควรมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับปรัชญาและนโยบายของการศึกษาที่โรงเรียนยึดเป็นแบบอย่าง

1.3.2 รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นนโยบายและแนวทางปฏิบัติของโรงเรียน เช่น โครงการพิเศษสำหรับผู้เรียน เวลาทำการของบุคลากร อัตราค่าบำรุงการศึกษา แนวทางที่พ่อแม่จะให้ความร่วมมือในการกำหนดการประชุมพ่อแม่ เป็นต้น

1.3.3 มีการปรับปรุงข้อมูลในคู่มือพ่อแม่ให้ถูกต้องอยู่เสมอ

1.3.4 รูปแบบและรูปเล่มของคู่มือพ่อแม่ควรมีความสวยงาม น่าอ่าน มีรูปภาพประกอบ พร้อมทั้งให้ความสะดวกกับผู้อ่าน

1.3.5 ข้อมูลในคู่มือพ่อแม่ควรมีความถูกต้องชัดเจน ทั้งนี้เพราะพ่อแม่จะต้องใช้เป็นคู่มือในการหาข้อมูลด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงเรียนที่พ่อแม่ต้องการทราบ

1.3.6 ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย หลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์เทคนิค

(2) การเยี่ยมชมโรงเรียนของพ่อแม่ (Parents Visit the School) ประโยชน์ที่พ่อแม่ได้รับจากการเยี่ยมชมโรงเรียนสรุปได้ดังนี้

2.1 ได้รับทราบจุดหมายและวิธีการจัดการศึกษาของโรงเรียนรวมทั้งซักถามปัญหาและข้อสงสัยต่าง ๆ

2.2 ได้มีโอกาสสังเกตการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ของครูและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

2.3 ได้ทำการรู้จักคุ้นเคยกับบุคลากรของโรงเรียนและพ่อแม่คนอื่น ๆ

2.4 ได้มีโอกาสสังเกตบุตรหลานของตนในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ

2.5 ได้มีโอกาสอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคลากรของโรงเรียนและพ่อแม่คนอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน สิ่งที่ตนเองสงสัยหรือกังวลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ครู และ เรื่องอื่น ๆ ที่น่าสนใจ

(3) การเยี่ยมบ้าน (Home Visit) การเยี่ยมบ้านเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้บุคลากรได้รู้จักผู้เรียนขณะอยู่บ้านมากขึ้นและในขณะเดียวกันก็ยังสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลพ่อแม่ได้ด้วย พ่อแม่จะได้ส่งเสริมบุตรของตนให้พัฒนาสอดคล้องกับทางโรงเรียน

(4) แบบสำรวจความคิดเห็นของพ่อแม่ (Parents Survey) เป็นเครื่องมือที่ตัวอย่างหนึ่งที่รวบรวมความคิดเห็นของพ่อแม่ที่มีต่อการจัดกิจกรรมและประสพการณ์ของโรงเรียน จุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของการใช้แบบสำรวจความคิดเห็น พ่อแม่ คือ

4.1 เพื่อประเมินหัวข้อ หรือเรื่องที่พ่อแม่สนใจอยากให้ทางโรงเรียนจัดโครงการให้ความรู้พ่อแม่

4.2 เพื่อให้ทราบถึงปัญหาของพ่อแม่ในการให้คำแนะนำผู้เรียนขณะทำการบ้าน และเสริมประสพการณ์ผู้เรียนที่บ้าน

4.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของพ่อแม่ที่มีต่อบุคลากรและหลักสูตรของโรงเรียน

4.4 เพื่อหารูปแบบและวิธีการสื่อสารระหว่างโรงเรียนและพ่อแม่ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(5) มุมพ่อแม่ (Parents Library or Parent Room) อาจจัดไว้ ณ ที่ใดที่หนึ่งในบริเวณโรงเรียน มุมพ่อแม่ควรจัดไว้อย่างเรียบร้อย มีระเบียบ และสวยงาม สามารถดึงดูดความสนใจของพ่อแม่ มีแสงพอเพียง อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีเก้าอี้นั่งสบาย โต๊ะสำหรับเขียนหนังสือ ควรมีเอกสารและข้อมูลที่ทำให้ความรู้พ่อแม่เกี่ยวกับตัวผู้เรียน นอกจากนี้มุมพ่อแม่อาจมีรูปภาพการทำกิจกรรมของผู้เรียนเนื่องในโอกาสต่าง รวมทั้งผลงานด้านต่าง ๆ ที่ผู้เรียนทำ

(6) การใช้โทรศัพท์ (Parents Hot Line) เป็นการสื่อสารแบบสองทาง การติดต่อกับพ่อแม่โดยใช้วิธีการโทรศัพท์นี้ช่วยให้เกิดความคล่องตัว ประหยัด รวดเร็วและสะดวก สามารถทำได้เมื่อต้องการแจ้งข่าวอย่างกะทันหัน แจ้งเรื่องการเจ็บป่วยของผู้เรียนหรือแจ้งข่าวดีให้พ่อแม่ทราบถึงความสำเร็จหรือความก้าวหน้าที่ผู้เรียนได้รับในกิจกรรมบางอย่างเพื่อที่พ่อแม่จะได้ให้คำชื่นชมผู้เรียนเมื่อถึงบ้าน บางครั้งพ่อแม่อยู่ไกลหรือทำงานผลัดเป็นกะไม่สะดวกในการมาพบครูแต่ต้องการคำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เรียนก็สามารถใช้โทรศัพท์ติดต่อกันได้

(7) การประชุมปรึกษาหารือระหว่างพ่อแม่และบุคลากรของโรงเรียน (Parent Teacher Conferences) การประชุมเป็นกิจกรรมที่บุคลากรของโรงเรียนนัดพบพ่อแม่เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือปรึกษาหารือเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้เรียนในการการส่งจดหมาย นัดหมาย วัน เวลา

และ จุดมุ่งหมายในการประชุมให้ชัดเจน การประชุมดังกล่าวอาจจัดในลักษณะเชิงประชุม ส่วนตัว หรือเป็นกลุ่มก็ได้ (Lyons, Robbins & Smith, 1983)

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relations) ส่วนมากจะเกิดหลังความสัมพันธ์ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล กล่าวคือ พ่อแม่และบุคลากรของโรงเรียนได้รู้จักกันแล้ว ต่อมาได้มีโอกาสพบปะพูดคุยจาสนทนากันจนมีความสนิทสนมคุ้นเคย และรู้ข้อมูลส่วนตัวซึ่งกันและกันพอสมควร สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ โดยที่ไม่ต้องกังวลว่าอีกฝ่ายจะเข้าใจผิด เทคนิคที่ใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีดังนี้

(1) การทำกิจกรรมและการรับประทานอาหารร่วมกัน (Luncheons & Dinners) โรงเรียนอาจเชิญครอบครัวของพ่อแม่และบุคลากรของโรงเรียน รวมทั้งผู้นำในชุมชนทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น เล่นกีฬา แลกเปลี่ยนอุปกรณ์ของใช้ที่ตนเองไม่จำเป็นต้องใช้อีกต่อไป หลังจากนั้นจึงรับประทานอาหารร่วมกัน โดยทำอย่างน้อยปีละครั้ง ในกรณีมีปัญหาด้านงบประมาณ โรงเรียนอาจให้แขกรับเชิญทุกคนนำอาหารมารับประทานร่วมกัน โดยโรงเรียนจัดเครื่องดื่ม การแสดงของผู้เรียน หรือกิจกรรมนันทนาการให้ นอกจากนี้ยังมีการประกาศเกียรติคุณของพ่อแม่ที่ให้การช่วยเหลือและร่วมมือกับโรงเรียนด้วยดีมาโดยตลอด พ่อแม่จะรู้สึกภาคภูมิใจที่โรงเรียนให้การ ยกย่องชื่นชมตน

(2) การไปทัศนศึกษา (Field Trips) โรงเรียนอาจเชิญครอบครัวของพ่อแม่บุคลากรของโรงเรียนและผู้นำชุมชนไปทัศนศึกษาในระยะทางใกล้ ๆ ที่สามารถไป – กลับในวันเดียวได้ อย่างน้อยปีละครั้ง

(3) งานชุมชนรื่นเริง (Assemblies) งานชุมชนรื่นเริงสามารถดึงดูดความสนใจของพ่อแม่ได้มาก เนื่องจากบรรยากาศภายในงานมีความเป็นกันเอง และผู้เรียนนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงบนเวที พ่อแม่อาจได้รับเชิญให้อยู่ต่อ หลังงานชุมชนรื่นเริงเสร็จสิ้นลง เพื่อได้มีโอกาสพูดคุยกับบุคลากรของโรงเรียน

การประสานงานกันระหว่างบ้านและโรงเรียน พยายามหาแนวทางที่เป็นประโยชน์กับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วนมากจะเริ่มต้นจากความสนใจเฉพาะราย โดยการถามคำถาม ขอข้อมูล แลกเปลี่ยนปัญหาทัศนคติต่อการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน รวมทั้งปัญหาในการเรียนของผู้เรียน มุ่งพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ก่อนเป็นพื้นฐาน เพื่อสร้างความเข้าใจและดึงการมีส่วนร่วมในระดับที่พ่อแม่เข้าร่วมได้จริง และพอใจจะให้ความร่วมมือ

การเป็นหุ้นส่วนกันระหว่างบ้านและโรงเรียน (families & schools as partners) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่างต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกกระบวนการ ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมพิจารณา ปัญหา ร่วมตัดสินใจและหาทางเลือกที่ดีที่สุด และยังคงร่วมลงมือดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

เน้นการทำงานอย่างเสมอภาคทุกกระบวนการมากกว่าความร่วมมือแบบพอเป็นพิธีการเป็นหุ้นส่วนกันระหว่างบ้านและโรงเรียนมีประโยชน์ ดังนี้

(1) การร่วมมือกันระหว่างผู้สอนและบ้านสร้างโอกาสการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่จะส่งผลสำเร็จกับผู้เรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านพฤติกรรมความประพฤติ

(2) การร่วมกันรับผิดชอบในการศึกษาและสังคมของผู้เรียนระหว่างพ่อแม่และผู้สอนจำเป็นที่สุดสามารถจัดหาแหล่งเรียนรู้สำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียน และความก้าวหน้าในโรงเรียนไม่มีการกำหนดบทบาทหรือกิจกรรมที่ตายตัว แล้วแต่สถานการณ์จะเป็นแบบใดแต่การร่วมมือกันทำสิ่งที่สร้างสรรค์สำหรับผู้เรียนความสำเร็จก็จะเกิดขึ้น

(3) มีการเน้นคุณภาพในการร่วมมือกันทั้ง 2 ฝ่าย มีการติดต่อสื่อสารกันระหว่างบ้านและโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

(4) ช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างบ้านกับโรงเรียนทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างสะดวก

ตอนที่ 2 บทบาทและกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากเอกสารงานของ Epstein (1997) (อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ, 2547) กล่าวว่าบทบาทของพ่อแม่ 6 ด้านจะช่วยให้พัฒนาโปรแกรมการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน การมีส่วนร่วมในแต่ละด้านก็จะมีปฏิบัติที่ต่างกัน ซึ่งการมีส่วนร่วมแต่ละด้านต้องอาศัยค่านิยมหลักการของการมีส่วนร่วม และนำไปสู่ผลที่ต่างกันที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครอบครัว และครู

แม้ว่าโรงเรียนทั้งหลายอาจจะใช้บทบาท 6 ด้านของการมีส่วนร่วมเป็นแนวทาง แต่ละโรงเรียนจะต้องเลือกกิจกรรมการปฏิบัติที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่สำคัญและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและครอบครัว รายละเอียดของการมีส่วนร่วมแต่ละด้าน รวมทั้งตัวอย่างกิจกรรม และผลที่เกิดขึ้นสำหรับผู้เรียน ผู้ปกครอง และครูจากการมีส่วนร่วมแต่ละด้านมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

บทบาทที่ 1 ด้านการเลี้ยงดู (Parenting)

บทบาทด้านนี้ช่วยให้ครอบครัวเข้าใจทักษะความชำนาญ (skill) ของเด็ก เข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและการกำหนดเงื่อนไขของที่บ้านที่จะช่วยสนับสนุนเด็กในแต่ละระดับอายุและระดับที่เรียน รวมทั้งช่วยโรงเรียนในการทำความเข้าใจครอบครัวด้วย

ตัวอย่างกิจกรรมการปฏิบัติ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ วีดีโอเทป ระบบโทรศัพท์ บันทึกข้อความอัตโนมัติ เกี่ยวกับการเลี้ยงดูและการพัฒนาการเด็กในแต่ละระดับอายุและระดับ

ชั้นที่เรียน การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและหลักสูตรฝึกอบรมผู้ปกครอง โปรแกรมสนับสนุนครอบครัวในการช่วยครอบครัวเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ โภชนาการและการเลี้ยงดู รวมทั้งร้านแลกเปลี่ยนเครื่องนุ่งห่ม และสหกรณ์อาหาร

ตัวอย่างผลที่เกิดขึ้น คือ นักเรียนตระหนักในความเป็นผู้ดูแลของครอบครัว เคารพผู้ปกครอง มีคุณภาพลักษณะนิสัย ความเชื่อ และค่านิยมในทางบวกที่สอนโดยครอบครัวทำให้เกิดความสมดุลของการใช้เวลาระหว่างงานบ้าน กิจกรรมอื่น ๆ และการทำการบ้าน เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ ตระหนักในความสำคัญของโรงเรียน

ผู้ปกครองมีความมั่นใจในตนเองเกี่ยวกับการเลี้ยงดู มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก การปรับสิ่งแวดล้อมในบ้านให้สอดคล้องกับกระบวนการของโรงเรียน ตระหนักในการเลี้ยงดูของตนเองและแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น เกิดความรู้สึกของการได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนและผู้ปกครองคนอื่น

ครูเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิหลังของครอบครัว วัฒนธรรม ผู้เกี่ยวข้อง เป้าหมาย ความต้องการจำเป็น และทักษะเกี่ยวกับลูก ยอมรับหรือให้ความสำคัญกับจุดแข็งและความพยายามของครอบครัว เข้าใจความหลากหลายของนักเรียน ตระหนักเกี่ยวกับทักษะของตนเองในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการพัฒนาเด็ก

นอกจากนี้ ในส่วนของงานให้ความรู้แก่พ่อแม่ที่พบว่ามีกิจกรรมที่น่าสนใจในการให้ความรู้ที่นอกเหนือจากเอกสารงานของ Epstein (1997) ดังนี้

(1) การให้คำแนะนำเป็นกลุ่มโดยการนำของพ่อที่ได้รับการฝึกฝนมาก่อน (Redding, 1996) เป็นวิธีที่ใช้เงินทุนไม่ค่อนสูง และให้โอกาสพ่อแม่ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยเหลือกันและกัน แต่อาจต้องใช้ความพยายามค่อนข้างมากในการดึงดูดพ่อกับแม่ออกไปเข้าร่วมนอกบ้าน

(2) Parent child workshop Swick (1992) พุดถึง workshop ที่ทั้งพ่อแม่และเด็กเข้าร่วม แต่ไม่ได้พุดถึงในรายละเอียดซึ่งน่าจะมีการศึกษาต่อไป

(3) การใช้เทคโนโลยีในการให้ความรู้ (CT State Department of Education, 1999) การให้ความรู้กับพ่อแม่ และนักเรียนในการใช้เทคโนโลยีสื่อสารทางคอมพิวเตอร์ อาจอาศัยการอาสาสมัครจากพ่อแม่ หรือคนในชุมชนที่มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยี

(4) กลุ่มสนับสนุนพ่อแม่ (Parent Support Group) (Peterson, 1989) พ่อแม่จะเป็นฝ่ายกำหนดหัวข้อที่จะสนทนากัน

บทบาทที่ 2 ด้านการสื่อสาร (Communicating)

การสื่อสารของครอบครัวเกี่ยวกับโปรแกรมของโรงเรียน และความก้าวหน้าของเด็ก ตลอดจนการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน

ตัวอย่างกิจกรรมการปฏิบัติเช่น ประชุมผู้ปกครองอย่างน้อย 1 ครั้งใน 1 ปี พร้อมทั้งติดตามความต้องการของผู้ปกครอง มีล่ามภาษาสำหรับครอบครัวที่มีความต้องการ ส่งงานของนักเรียนไปให้ผู้ปกครองพิจารณาให้ข้อเสนอแนะในแต่ละสัปดาห์หรือแต่ละเดือน มีสมุดรายงาน (report cards) ของผู้ปกครองและนักเรียน จัดตารางพิเศษสำหรับการให้ข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์ผ่านทางการใช้บันทึก โทรศัพท์และการสื่อสารอื่น ๆ จัดทำจดหมายข่าว รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับคำถาม ปฏิกริยา และข้อเสนอแนะ ให้ข้อมูลสารสนเทศที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเลือกโรงเรียน การเลือกวิชา โปรแกรมและกิจกรรมภายในโรงเรียน ให้ข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนเกี่ยวกับนโยบายของโรงเรียน โปรแกรม การเปลี่ยนแปลง การประเมิน และการส่งผ่าน (transitions) สำรวจครอบครัวประจำปีเกี่ยวกับความต้องการของเด็ก ข้อเสนอแนะของครอบครัวและปฏิกริยาเกี่ยวกับโปรแกรมของโรงเรียน

นอกจากกิจกรรมในการสร้างการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียนของ Epstein (1997) ข้างต้นแล้ว Redding (1996) ได้เสนอกิจกรรมในการสร้างการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียนซึ่งมีรายละเอียดคล้ายกับกิจกรรมของ Epstein (1997) แต่ Redding (1996) เน้นว่าการสื่อสารควรจะเป็นไปทั้งสองทาง จากบ้านไปโรงเรียน และโรงเรียนไปบ้าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (1) สมุดรายงานความก้าวหน้าของเด็ก ครูใช้รายงานความก้าวหน้าของเด็กที่โรงเรียนในขณะที่พ่อแม่ใช้รายงานความก้าวหน้าของเด็กที่บ้าน
- (2) จดหมายข่าว ในขณะที่โรงเรียนจำนวนมากมีจดหมายข่าวอยู่แล้ว แต่ควรให้พ่อแม่มีส่วนร่วมด้วย เช่น การเขียนบทความ
- (3) Happy Grams กระดาษพิมพ์สำหรับครูส่งถึงพ่อแม่เป็นการชมเชยลูก และพ่อแม่ใช้ในการแสดงความขอบคุณครูที่ให้ความช่วยเหลือ
- (4) การเปิดกว้างให้พ่อแม่เข้าพบ จัดหาเวลาที่ครูเปิดกว้างให้พ่อแม่เข้าพบได้ เช่น ทุกวันครึ่งชั่วโมงก่อนเข้าเรียน

บทบาทที่ 3 ด้านการอาสาสมัคร (Volunteering)

การอาสาสมัคร เป็นการจัดให้มีอาสาสมัครและผู้เกี่ยวข้อง (audiences) ในการสนับสนุนโรงเรียนและนักเรียน

ตัวอย่างกิจกรรมการปฏิบัติ เช่น สำรวจประจำปีเพื่อที่จะระบุความสนใจ ความสามารถพิเศษ และศักยภาพหรือความสามารถที่มีอยู่ของอาสาสมัคร มีห้องสำหรับผู้ปกครองหรือศูนย์ผู้ปกครอง สำหรับการทำงานอาสาสมัคร ประชุมและเป็นแหล่งศูนย์รวมสำหรับครอบครัว มีห้องทำงานหรือสถานที่สำหรับผู้ปกครอง มีโทรศัพท์ หรือโครงสร้างอื่น ๆ สำหรับอำนวยความสะดวกให้กับทุกครอบครัวที่ต้องการข้อมูลสารสนเทศ มีผู้ปกครองที่เป็นผู้คอยตรวจตราในการเพิ่มความปลอดภัยให้แก่โรงเรียน มีตารางการทบทวนประจำปีเกี่ยวกับผลงาน (performances) ของนัก

เรียน เกมส์ และการประชุม ในการที่จะส่งเสริมสนับสนุนครอบครัวต่าง ๆ ที่สนใจเข้ามาใช้เวลาในตอนกลางวันและตอนเย็น

บทบาทที่ 4 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน (Learning at home)

บทบาทที่ 4 นี้ ครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลการบ้านของลูก และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องับหลักสูตร รวมถึงการตัดสินใจ

ตัวอย่างกิจกรรมการปฏิบัติ เช่น ให้ข้อมูลสารสนเทศแก่ครอบครัวเกี่ยวกับทักษะที่ต้องการในทุกวิชาของแต่ละระดับชั้นเรียน ให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนโยบายในเรื่องการบ้าน และวิธีการที่จะติดตามกำกับและอภิปรายงานของโรงเรียนที่บ้าน ให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับวิธีการช่วยเด็กที่มีทักษะบางประการที่ต้องการได้รับการปรับปรุง ซ่อมเสริม มีตารางเวลาพิเศษสำหรับการ ปฏิสัมพันธ์ในการทำการบ้าน หรือให้นักเรียนได้แสดงและอภิปรายในสิ่งที่เขาได้เรียนรู้ในห้องเรียน มีปฏิทินกิจกรรมประจำวันหรือประจำสัปดาห์สำหรับผู้ปกครองและนักเรียนที่จะทำที่บ้านหรือในชุมชน มีชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงภาคฤดูร้อน การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการช่วยนักเรียนกำหนดเป้าหมายทางวิชาการในแต่ละปี และวางแผนสำหรับการศึกษาต่อและการทำงาน

บทบาทที่ 5 ด้านการตัดสินใจ (Decision Making)

การตัดสินใจในที่นี้รวมถึงการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการตัดสินใจของโรงเรียนและการพัฒนาผู้นำและตัวแทน

ตัวอย่างกิจกรรมการปฏิบัติ เช่น มีทีมปฏิบัติการ (PTA/PTO) หรือสมาคมผู้ปกครอง สภาที่ปรึกษา หรือคณะกรรมการ (เช่น กรรมการหลักสูตร กรรมการรักษาความปลอดภัยส่วนบุคคล) ในการสร้างความเป็นผู้นำและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีทีมปฏิบัติการสำหรับการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน ในการพัฒนาโปรแกรมของโรงเรียนโดยใช้กิจกรรม 6 ประเภทของการมีส่วนร่วม มีหน่วยงานให้คำปรึกษาและคณะกรรมการระดับอำเภอ/เขตมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการเลือกตัวแทนของโรงเรียนในระดับโรงเรียน และท้องถิ่น มีเครือข่ายครอบครัว มีกลุ่มเรียกร้องอิสระที่จะต่อรองพูดคุยเพื่อให้โรงเรียนมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

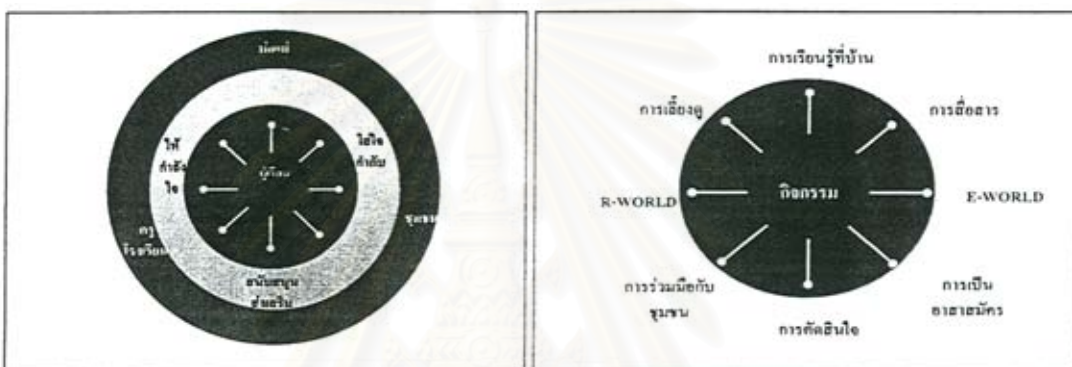
บทบาทที่ 6 ด้านการร่วมมือรวมพลังภายในชุมชน (Collaborating with the community)

การร่วมมือรวมพลังภายในชุมชน เป็นการประสานทรัพยากรและบริการจากชุมชนไปยังครอบครัว นักเรียน และโรงเรียน รวมทั้งให้บริการแก่ชุมชน

ตัวอย่างกิจกรรมการปฏิบัติ เช่น โรงเรียนควรมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเรียนรู้วิธีการที่โรงเรียนจะติดต่อประสานความร่วมมือกับชุมชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายซึ่งเป็นความสำเร็จของนักเรียน มีข้อมูลข่าวสารสำหรับนักเรียนและครอบครัวเกี่ยวกับสาธารณสุขชุมชน วัฒนธรรม การบันเทิง การสนับสนุนทางสังคม และโปรแกรมหรือบริการอื่น ๆ มีข้อมูลสารสนเทศ

เกี่ยวกับกิจกรรมของชุมชนที่จะเชื่อมโยงทักษะการเรียนรู้และความสามารถพิเศษ รวมทั้งโปรแกรมภาคฤดูร้อนสำหรับนักเรียน มี "one-stop shopping" สำหรับบริการครอบครัวโดยการ (ผ่านทาง) การมีหุ้นส่วนของโรงเรียน หน่วยให้คำปรึกษา สุขภาพ การพักผ่อน การฝึกอาชีพ (job training) และหน่วยงานอื่น ๆ การบริการชุมชนโดยนักเรียน ครอบครัว และโรงเรียน (เช่น โครงการริโซเคิล ศิลปะ ดนตรี การแสดง และกิจกรรมสำหรับผู้อาวุโสในชุมชน รวมทั้งโปรแกรมให้คำปรึกษาแนะนำต่าง ๆ (tutoring or coaching program) การมีส่วนร่วมของสมาคมศิษย์เก่าในโปรแกรมของโรงเรียนเพื่อนักเรียน การมีหุ้นส่วนทางธุรกิจของโรงเรียน

เพื่อให้เห็นภาพเป็นรูปธรรม แผนภาพที่ 1 แสดงบทบาทและกิจกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

ที่มา: สุวิมล ว่องวานิช และคณะ, 2547

แผนภาพที่ 1 บทบาทและกิจกรรมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่พ่อแม่สามารถจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ได้แก่

(1) พ่อแม่ เข้าร่วม กิจกรรมการให้ความรู้พ่อแม่ (Involving Parents in Parents Education)

การให้ความรู้พ่อแม่ (Parents Education) หมายถึง การจัดการศึกษาที่จะช่วยให้พ่อแม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวผู้เรียน วิธีการอบรมเลี้ยงดูผู้เรียน แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ตลอดจนการดำเนินชีวิตครอบครัวในวิถีทางที่ถูกต้องและเหมาะสม การเข้าร่วมกิจกรรมให้ความรู้พ่อแม่มีความสำคัญมากต่อพ่อแม่ ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

1.1 ช่วยให้พ่อแม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละช่วงอายุ ซึ่งจะมีผลทำให้พ่อแม่เข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

1.2 ช่วยให้พ่อแม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูผู้เรียน การเตรียมความพร้อม การส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียนอันจะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

1.3 ช่วยให้พ่อแม่เข้าใจถึงผลของการกระทำหรือพฤติกรรมของตนเองที่มีต่อผู้เรียน อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม

1.4 ช่วยให้พ่อแม่เข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดการศึกษา ลักษณะ ประเภท วิธีการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

1.5 ช่วยให้พ่อแม่มีความรู้ และฝึกทักษะเกี่ยวกับเทคนิค และวิธีการจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตของครอบครัวให้เป็นอย่างดีถูกต้องและเหมาะสม

1.6 ช่วยให้พ่อแม่มีความเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการจัดการศึกษา และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและพ่อแม่ ซึ่งจะมีผลต่อตัวผู้เรียนโดยตรง

การให้ความรู้พ่อแม่สามารถกระทำได้หลากหลาย แต่สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 วิธีใหญ่ ๆ คือ แบบเป็นทางการ (Formal) เช่น การบรรยาย การอภิปราย การได้วาที และแบบไม่เป็นทางการ (Informal) เช่น การระดมสมอง การประชุมโต๊ะกลม การประชุมกลุ่มย่อย โดยอาจใช้บ้านหรือ โรงเรียนเป็นสถานที่ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเผยแพร่ข้อมูลความรู้ก็ได้

(2) พ่อแม่มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียนที่บ้าน (Involving Parents in home-Base Instruction)

การเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียนที่บ้าน หมายถึง พ่อแม่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักแสวงหาความรู้จากสิ่งที่อยู่รอบตัวด้วยการสังเกตและการอ่าน รวมทั้งการให้ความสนใจและสนทนาซักถามผู้เรียนเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้ทำในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางเสริมความรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียนที่บ้าน พ่อแม่มีบทบาทที่สำคัญ 3 ประการ คือ

2.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน พ่อแม่มีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและรู้คุณค่าของการอ่าน ถ้าผู้เรียนมาจากครอบครัวที่รักการอ่านผู้เรียนจะมีนิสัย รักการอ่านไปด้วย

2.2 ส่งเสริมความรู้ผู้เรียนให้สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากโรงเรียน ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว และสามารถจดจำได้นานถ้าพ่อแม่จะช่วยเสริมประสบการณ์หรือความรู้ให้สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากโรงเรียน ซึ่งพ่อแม่สามารถกระทำดังนี้

2.2.1 พูดคุยสนทนากับผู้เรียนเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากโรงเรียนพร้อมทั้งอธิบายหรือยกตัวอย่างเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

2.2.2 กระตุ้นหรือเตือนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามที่ครูได้มอบหมายให้ รวมทั้งคอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการ

2.2.3 จัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จะช่วยเสริมความรู้ ความคิดที่ผู้เรียนได้จากโรงเรียนเมื่อมีโอกาส

2.3 ส่งเสริมพัฒนาการและการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียน

(3) พ่อแม่มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนที่โรงเรียน (Involving Parents in Instruction at School)

พ่อแม่มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนที่โรงเรียน หมายถึง การที่พ่อแม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนที่โรงเรียน ซึ่งโดยทั่วไปพ่อแม่สามารถเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียนในโรงเรียนได้ 2 วิธี ดังนี้ คือ

3.1 การเป็นผู้ช่วยครู พ่อแม่ที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้านอาจอาสาสมัครเป็นผู้ช่วยครูในโรงเรียนตามวัน เวลาที่ตนสะดวก ผู้ช่วยครูมีหน้าที่ช่วยครูดูแลผู้เรียนขณะทำกิจกรรม ช่วยครูวางแผนการสอน ช่วยครูจัดหาและเตรียมสื่อการสอน ช่วยสอนผู้เรียนบางกิจกรรมและช่วยตรวจงานผู้เรียน

3.2 การเป็นวิทยากรพิเศษ พ่อแม่ที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้านหรือประกอบอาชีพที่ผู้เรียนส่วนมากสนใจ โรงเรียนอาจเชิญมาเป็นวิทยากรพิเศษเพื่อพูดคุยสนทนากับผู้เรียนเกี่ยวกับงานอดิเรกหรือรายละเอียดของอาชีพ รวมทั้งให้โอกาสผู้เรียนได้ซักถามข้อข้องใจหรือสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้เพิ่มเติม การเชิญพ่อแม่มาพูดคุยกับผู้เรียนเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ นี้ นอกจากจะช่วยสนองความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียนแล้ว ยังถือเป็นส่วนหนึ่งของการแนะแนวด้านอาชีพให้กับผู้เรียนได้อีกด้วย

(4) พ่อแม่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียน (Involving Parents in School Support)

4.1 การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในรูปของวัสดุ สิ่งของและกำลังทรัพย์ หมายถึง การที่พ่อแม่บริจาคสิ่งของ เครื่องใช้และทรัพย์สินให้กับโรงเรียน เพื่อนำไปใช้ในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน เช่น การให้วัสดุเหลือใช้เพื่อให้ครูนำไปทำเป็นอุปกรณ์การสอน การให้ของเล่นและเครื่องเล่นสนาม เสื้อผ้า ไต้ะ แก้ว อี เป็นต้น รวมทั้งการให้ทุนการศึกษาแก่ผู้เรียนยากจน หรือการให้ทุนทำอาหารกลางวันให้แก่ผู้เรียนยากจน

4.2 การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในรูปของแรงงาน หมายถึง การที่พ่อแม่เข้าช่วยเหลือโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ เช่น การช่วยประกอบอาหารกลางวันให้ผู้เรียน การตกแต่งอาคารสถานที่สำหรับทำกิจกรรมพิเศษเนื่องในโอกาสสำคัญ การช่วยจัดเตรียมเสื้อผ้าสำหรับผู้เรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษ และการช่วยควบคุมดูแลผู้เรียนขณะออกไปทัศนศึกษา และการช่วยเหลือครูผลิตสื่อการเรียนการสอน

4.3 พ่อแม่มีส่วนร่วมในคณะกรรมการโรงเรียน พ่อแม่อาจเข้าเป็นสมาชิกในคณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่ง ที่มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา แนะนำกับโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

4.3.1 แนวการจัดประสบการณ์ คณะที่ปรึกษาของโรงเรียนมีหน้าที่พิจารณาและทบทวนเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรม ประสบการณ์ การจัดการศึกษาของโรงเรียนในแต่ละปีเพื่อนำ

มาสรุปหาข้อดี ข้อเสีย รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นในการพัฒนา และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นในปีต่อไป แล้วนำข้อมูลเหล่านี้เสนอต่อผู้บริหารโรงเรียนเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา ตัดสินใจ

4.3.2 การจัดสรรงบประมาณ คณะที่ปรึกษาของโรงเรียนมีบทบาทและหน้าที่ในการช่วยผู้บริหารโรงเรียนจัดสรรงบประมาณในหมวดต่าง ๆ ว่า ควรจะต้องมีการตัดลดหรือเพิ่มเติมงบประมาณในหมวดใดหมวดหนึ่ง เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของโรงเรียนในแต่ละปี

4.3.3 การจัดหาบุคลากร คณะที่ปรึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์เพื่อคัดเลือกบุคคลสมัครเป็นผู้ช่วยครู รวมทั้งสามารถสนับสนุน หรือให้คำแนะนำกับผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้พิจารณาแต่งตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่คณะที่ปรึกษาเห็นว่ามีความสามารถ และมีความเหมาะสมกับตำแหน่งนั้น ๆ เป็นพิเศษ

4.3.4 การจัดกิจกรรมสำหรับพ่อแม่ คณะที่ปรึกษาของโรงเรียนมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะกับผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ประสานงานในการจัดกิจกรรมสำหรับพ่อแม่และการดำเนินการเพื่อให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่น ประเภทและลักษณะของกิจกรรมที่จะจัดให้กับพ่อแม่ วิธีการจัดกิจกรรมและวิธีการติดต่อสื่อสารกับพ่อแม่ เป็นต้น (อรุณี หรดาล 2536; Lyons, Robbins & Smith, 1983)

ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน และการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน จึงเป็นบทบาทที่สำคัญของโรงเรียนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่

ตอนที่ 3 ประโยชน์ของการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน

การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการจัดการศึกษามีความสำคัญมากต่อการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเห็นได้จากงานวิจัยต่อไปนี้

เคปแลน (Kaplan, 1992) พบว่า จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการศึกษาทางด้านสังคมวิทยา การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการจัดการศึกษาของรัฐเกิดจากเหตุจำเป็น 3 ประการ คือ

(1) การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการจัดการศึกษาก่อให้เกิดผลทางบวกในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิด และพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างเห็นได้ชัด

(2) สถาบันครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปได้อย่างรวดเร็ว จำนวนครอบครัวแตกแยก การทำงานนอกบ้านของทั้งบิดามารดา การตั้งครัวเรือนนอกสมรสของมารดาที่เป็นวัยรุ่น อัตราการหย่าร้าง รวมทั้งการสร้างครอบครัวใหม่ของบิดาและมารดาเพิ่มสูงขึ้น โรงเรียนได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว กล่าวคือจำนวนผู้เรียนในโรงเรียนที่มาจากครอบครัวที่มาจากโครงสร้าง

หลากหลายสูงขึ้นไป ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องปรับปรุงโครงสร้างการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของพ่อแม่เป็นกระบวนการสำคัญ

(3) ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนมักจะห่างเหิน (distance) ไม่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน (distrust) และมีความเป็นศัตรู (hostility) กันโดยธรรมชาติ ทั้งนี้เพราะบทบาทของทั้งสองสถาบันถูกกำหนดให้แตกต่างกันโดยโครงสร้างของสังคม ดังนั้นช่องว่างระหว่างบ้านกับโรงเรียนจึงมีอยู่เสมอ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่จะช่วยลดปัญหาความสัมพันธ์ดังกล่าวได้

Henderson & Berla (1994) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการส่งเสริมโอกาสทางการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดังนี้ คือ

(1) ประโยชน์กับผู้เรียน

- 1.1 ผู้เรียนมีความประพฤติดี การวางตัวที่ดีในโรงเรียน
- 1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน และการเรียนสูงขึ้น
- 1.3 คุณภาพและคะแนนของงานที่ได้รับมอบหมายดีขึ้น
- 1.4 การบ้านที่ได้รับมอบหมายเสร็จสมบูรณ์ภายในวันหยุด
- 1.5 พร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

(2) ประโยชน์กับพ่อแม่และชุมชน

- 2.1 สังเกตเห็นพฤติกรรมของผู้เรียนได้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน
- 2.2 รับรู้แนวคิดจากโรงเรียนว่าจะช่วยส่งเสริมผู้เรียนอย่างไร
- 2.3 เรียนรู้เกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษาและการทำงานของโรงเรียน
- 2.4 ทำให้ส่งเสริมตัวผู้เรียนได้มากขึ้น
- 2.5 มีความมั่นใจมากขึ้นเกี่ยวกับหนทางในการช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียน
- 2.6 ครุมองว่าพ่อแม่มีประโยชน์มากขึ้น

(3) ประโยชน์กับครูและโรงเรียน

- 3.1 เป็นขวัญและกำลังใจให้ครูในการปรับปรุงงาน
- 3.2 พ่อแม่ประเมินค่าครูสูงขึ้น
- 3.3 พ่อแม่ให้การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนมากขึ้น
- 3.4 โรงเรียนมีชื่อเสียงในชุมชน

เฮนเดอร์สัน (Henderson, อ้างถึงใน วรรณาท รักสกุลไทย, 2537) ได้สรุปประโยชน์ของการให้พ่อแม่มีส่วนร่วมไว้ว่า

- (1) ผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น หากพ่อแม่มีส่วนร่วมในโรงเรียน
- (2) ครอบครัวแม่ไม่ใช่โรงเรียนแต่ก็เป็นสภาพแวดล้อมทางการศึกษาแห่งแรกของผู้เรียน
- (3) การให้พ่อแม่มีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อมีการวางแผนที่ดีและมีการติดตามที่ดี

(4) ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย และชนกลุ่มน้อยจะได้รับผลประโยชน์เพิ่มมากขึ้น ถ้าพ่อแม่ของเขามีส่วนร่วมในโรงเรียน และพ่อแม่ไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานการศึกษาสูงที่ทำให้เกิดความแตกต่าง

Decker & Decker (1984) ได้กล่าวสรุปถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้ คือ

(1) ผู้เรียนที่พ่อแม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีความรู้สึกปลอดภัยขณะอยู่ในโรงเรียนมากกว่าคนอื่น ทั้งนี้เพราะพ่อแม่มีความสนิทสนมคุ้นเคยกับบุคลากรในโรงเรียนจนผู้เรียนรู้สึกเหมือนอยู่กับผู้ใหญ่ที่ตนเองมีความคุ้นเคยด้วย

(2) ผู้เรียนที่พ่อแม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และมีความสนใจในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นมากกว่าผู้เรียนที่พ่อแม่ไม่มีส่วนร่วม

(3) ผู้เรียนที่พ่อแม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีความสามารถทางสติปัญญา และความพร้อมมากกว่าผู้เรียนที่พ่อแม่ไม่มีส่วนร่วม

(4) ผู้เรียนที่พ่อแม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพ่อแม่และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับพ่อแม่มากกว่าผู้เรียนที่พ่อแม่ไม่มีส่วนร่วม

(5) การที่พ่อแม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีระดับสติปัญญาที่สูงขึ้น

(6) ผู้เรียนจะมีโอกาสได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ จากการที่ได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่ที่ภูมิหลังต่างกัน

(7) การได้เห็นพ่อแม่ทำงานร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีกับพ่อแม่ บุคลากรและโรงเรียน

นอกจากนี้กรีนเบิร์ก (Greenberg, อ้างถึงใน วรรณาท รักสกุลไทย, 2537) เชื่อว่าการส่งเสริมให้พ่อแม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะมีผลในเรื่อง (1) การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของผู้เรียน (2) ลดปัญหาระเบียบวินัย (3) เพิ่มเจตนาที่ดีให้ผู้เรียนมองตนเองเป็นผู้เรียนรู้ (4) พ่อแม่อบรมสั่งสอนลูกหลานของตนได้มากขึ้นในหลายประเด็นที่ไม่สามารถอบรมสั่งสอนที่โรงเรียนได้ (5) ครุมีเจตคติว่าพ่อแม่มีความสำคัญในการศึกษาลูกหลาน จะเปิดโลกทัศน์กว้าง สามารถรับแนวความคิดการมีส่วนร่วมได้มาก

ตอนที่ 4 อุปสรรคในการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน

Henry (1996) กล่าวถึงอุปสรรคในการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียนเอาไว้หลายประการดังนี้ คือ

1. นโยบายและจุดมุ่งหมายของโรงเรียนกับแนวคิดของพ่อแม่ขัดแย้งกัน

2. พ่อแม่บางคนเชื่อว่าสิ่งที่เขาสอนผู้เรียนที่บ้านอาจไม่เป็นประโยชน์และไม่สำคัญสำหรับการเรียนการสอนที่โรงเรียน

3. การพาผู้เรียนไปเที่ยวอาจจะได้แค่ความสนุกเพลิดเพลินมากกว่าได้สาระความรู้

4. ภูมิหลังของพ่อแม่อาจจะไม่พร้อมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น มีรายได้น้อยก็จะใช้เวลาหมดไปกับการประกอบอาชีพที่ไม่มีกำหนดเวลาแน่นอน

5. บางครอบครัวไม่สามารถมาร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้เนื่องจากอยู่ไกลจากโรงเรียน

อรุณี หรดาล (2536) ได้สรุปสาเหตุที่ทำให้พ่อแม่ไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน ว่าเกิดจาก

(1) **พ่อแม่** เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันค่อนข้างรัดตัว พ่อแม่ จำเป็นต้องออกทำงานนอกบ้านทั้งสองคน ดังนั้นจึงไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน นอกจากนี้พ่อแม่ยังมีหลายลักษณะ คือ

1.1 พ่อแม่ที่พยายามหลีกเลี่ยงการเข้ามาร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน พ่อแม่ประเภทนี้ส่วนมากจะมีทัศนคติไม่ดีหรือมีประสบการณ์ที่ไม่ดีกับโรงเรียน

1.2 พ่อแม่ที่ต้องเชิญชวนหรือชักชวนให้เข้าร่วมในกิจกรรม พ่อแม่ประเภทนี้ต้องได้รับการกระตุ้น หรือชักชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม จึงจะสนใจให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในกิจการด้านต่าง ๆ

1.3 พ่อแม่ที่พร้อมที่จะมีส่วนร่วมถ้าโรงเรียนต้องการ พ่อแม่ประเภทนี้ไม่ค่อยมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบโรงเรียนเป็นพิเศษ แต่ถ้าโรงเรียนต้องการความช่วยเหลือหรือความร่วมมือในเรื่องใดที่สามารถช่วยได้ก็พร้อมที่จะช่วยเหลือ

1.4 พ่อแม่มีความยินดีและเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ พ่อแม่ประเภทนี้ส่วนมากจะชอบและรู้สึกสนุกสนานที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

1.5 พ่อแม่ที่ชอบและกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วมกับการเรียน พ่อแม่ประเภทนี้ส่วนมากจะเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมหรือดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ พ่อแม่ส่วนมากจะอยู่ในสองประเภทแรก กล่าวคือ ไม่ค่อยเต็มใจให้ความร่วมมือ หรือเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ ของโรงเรียน แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องใช้เวลาพอสมควรเพื่อทำให้พ่อแม่เลื่อมใสศรัทธาในโรงเรียน ว่าเป็นสถานที่ที่พ่อแม่สามารถให้ความไว้วางใจในการนำบุตรหลานมาฝากไว้ และเมื่อผู้เรียนหรือแม้แต่พ่อแม่มีปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียน โรงเรียนสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือได้

(2) **ผู้บริหารโรงเรียน** เนื่องจากผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ดังนั้นถ้าผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการจัดการศึกษาและไม่ให้การสนับสนุน โอกาสที่พ่อแม่จะได้เข้ามามี

ส่วนร่วมด้วยคงเป็นไปได้ยาก สาเหตุที่ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสรุปได้ ดังนี้

- 2.1 ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วม
- 2.2 การขาดเงินงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม
- 2.3 ผู้บริหารเกรงว่าพ่อแม่จะเข้ามาวุ่นวายในการบริหารงาน และรู้ความลับบางอย่างที่ไม่อยากเปิดเผยแก่คนทั่วไป
- 2.4 ผู้บริหารคิดว่าการให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมเป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่ตนเองและบุคลากรของโรงเรียนซึ่งปกติมีงานมากอยู่แล้ว
- 2.5 ผู้บริหารขาดความรู้ ความสามารถในการดำเนินการให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

(3) ครู ครูมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการทำงานหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับพ่อแม่ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวกับครูมีหลายประการ คือ

- 3.1 ครูไม่แน่ใจว่าจะให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะใด และมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ครูบางคนยังไม่แน่ใจในบทบาทหน้าที่ของตนเมื่อมีพ่อแม่เข้ามาร่วมงานด้วย
  - 3.2 ครูเกรงว่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับพ่อแม่เนื่องจากแนวความคิดในการดูแลผู้เรียนของครูและพ่อแม่อาจไม่เหมือนกัน
  - 3.3 ครูเชื่อว่าการจัดกิจกรรมที่จะให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมต้องใช้เวลามากในการวางแผนและการเตรียมการ
  - 3.4 ครูกังวลว่าพ่อแม่บางคนไม่สามารถเก็บรักษาความลับได้ดังนั้นจึงอาจเอาข้อมูลบางอย่างที่เป็นความลับของผู้เรียนหรือโรงเรียนไปเล่าให้ผู้อื่นฟังได้
- นอกจากนี้ สุวดี สุมะโมสกุล (2529) ยังได้รวบรวมปัญหาของการไม่เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนของพ่อแม่ที่เกิดจากครู ดังนี้
1. ครูส่วนมากมีรายได้น้อย ต้องทำงานนอกเวลา ต้องหารายได้จุนเจือครอบครัวทำให้ไม่มีเวลาติดต่อกับพ่อแม่
  2. จำนวนผู้เรียนในห้องหนึ่งมากเกินไป ครูไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึงว่าผู้เรียนคนใดมีปัญหาใดที่ต้องขอความร่วมมือจากพ่อแม่ ทำให้ครูขาดความสัมพันธ์กับพ่อแม่
  3. หลักสูตรที่กำหนดมีมากเกินไป จนผู้สอนไม่อาจคำนึงถึงด้านอื่น ๆ มุ่งแต่จะสอนให้ทันหลักสูตรอย่างเดียว
  4. ครูบางคนขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนมีปัญหาจึงไม่กล้าปรึกษาครู ทำให้ครูไม่ทราบถึงปัญหาและไม่ได้ติดต่อกับพ่อแม่

ตอนที่ 5 การสืบสอบแบบชื่นชม (appreciative inquiry)

5.1 นิยามและแนวคิดของการสืบสอบแบบชื่นชม

Cooperrider & Whitney (1998) ได้ให้นิยาม แนวคิด ขั้นตอนและวิธีการของการสืบสอบแบบชื่นชมไว้ดังนี้คือ Appreciative Inquiry มีรากศัพท์มาจากคำว่า Appreciative + Inquiry

Appreciative หมายถึง การชื่นชม การกระทำที่แสดงให้เห็นว่ามีการเห็นคุณค่าที่ดีที่สุดในตัวบุคคล ความดีงามในอดีตและอนาคต ความสำเร็จ ความมีศักยภาพ ความดีเลิศ การเพิ่ม คุณค่า การเพิ่มราคา ยกย่องสรรเสริญ การให้เกียรติ

Inquiry หมายถึง การสืบสอบ การกระทำที่เป็นการสำรวจตรวจสอบ วินิจฉัยเพื่อค้นพบ การค้นหา การถามหา การมองหาทางใหม่ที่เป็นไปได้

ดังนั้นโดยรวมแล้วการสืบสอบแบบชื่นชม (appreciative inquiry) หมายถึง การค้นหาสิ่งที่ดีที่สุดในตัวบุคคล หรือองค์กร และค้นหาสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือองค์กรเพื่อช่วยพัฒนาให้ดีขึ้น หรืออาจแปลง่าย ๆ ว่า “การค้นหาสิ่งดี ๆ รอบตัว” เรียกโดยใช้ตัวย่อว่า AI

แนวคิด

AI เป็นการค้นหาอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อหาสิ่งที่ดีที่สุดในตัวบุคคล องค์กร และโลก รอบตัวเรา

AI เป็นการค้นหาอย่างเป็นระบบ ว่าอะไร คือ สิ่งที่สร้างชีวิตชีวา หรือจิตวิญญาณให้กับระบบ หรือชีวิต ทำให้มีพลังสร้างสรรค์อย่างยิ่ง ทั้งในแง่มุมมองของคน นิเวศวิทยา และเศรษฐศาสตร์

AI เป็นศิลปะของการตั้งคำถาม ซึ่งสร้างความสามารถในการรับรู้ ซึมซับ และเพิ่มศักยภาพขององค์กร

AI ส่งเสริมให้เกิดจินตนาการและนวัตกรรมในอัตราเร่ง เข้ามาแทนที่การคิดเชิงลบ การวิพากษ์ การหม่นวนในอ่าง

AI ทำให้เกิดการค้นพบจินตนาการ การออกแบบงานใหม่

AI จะนำไปสู่การพูดคุยถึงความสามารถในปัจจุบัน และในอดีตในเชิงบวก ในสิ่งต่อไปนี้ ได้แก่ ความสำเร็จ (achievements) ทรัพย์สิน (assets) ศักยภาพที่ยังชุกซ่อนอยู่ (unexplored potentials) นวัตกรรม (innovations) จุดแข็ง (strengths) ความคิดที่สูงส่ง (elevated thoughts) โอกาส (opportunities) การเปรียบเทียบสู่ความเป็นเลิศ (benchmarks) ช่วงเวลาที่มีความสุขและสำเร็จสูง (high point moments) คุณค่าที่มีการนำมาใช้ (lived values) ประเพณีปฏิบัติ (traditions) ศักยภาพเชิงกลยุทธ์ (strategic competencies) เรื่องราว (stories) การแสดงออกถึงภูมิปัญญา (expression of wisdom) จิตวิญญาณขององค์กร (corporate spirit or soul) วิสัยทัศน์ และอนาคตอื่นที่เป็นไปได้ (vision of valued and possible futures)

AI ยังมีสมมติฐานว่า ระบบที่มีชีวิตทั้งหมด (รวมทั้งองค์กร) มีสิ่งดี ๆ ที่มีคุณค่า และยังไม่ได้ถูกนำมาใช้อีกมากมาย หากสามารถนำพลังเหล่านี้ไปเชื่อมโยงกับความพยายาม ในการพัฒนาที่กำลังดำเนินอยู่ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างที่ไม่คาดฝัน

5.2 ขั้นตอนและวิธีการของการสืบสอบแบบชื่นชม

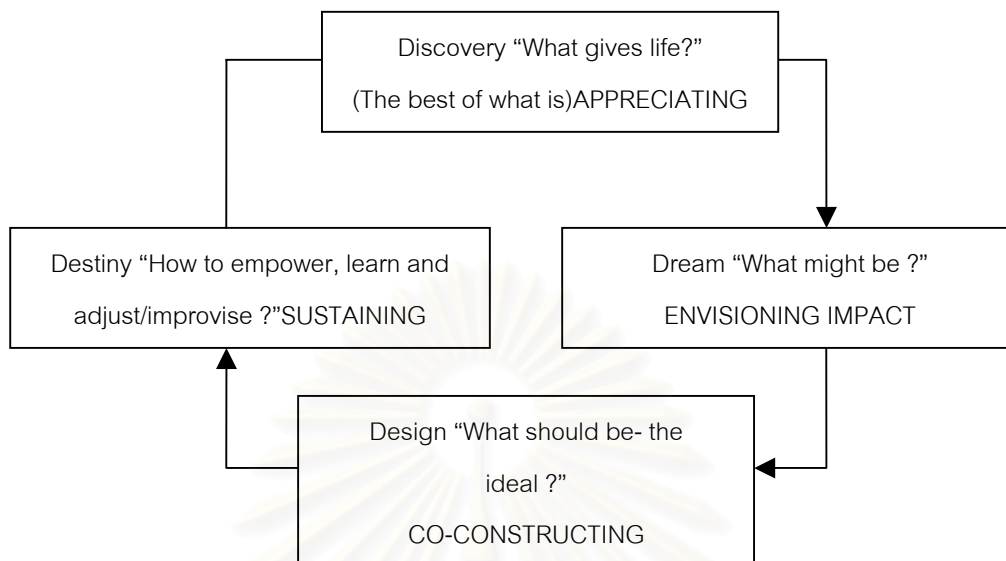
การสืบสอบแบบชื่นชมเป็นวิธีการเปลี่ยนแปลงสังคม โดยพยายามทำให้เกิดภาพรวมที่ดีขึ้น โดยการสำรวจสิ่งที่ดีที่สุดคืออะไร และสิ่งที่เป็นอยู่คืออะไร สร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในสังคม หลักการนี้ชัดเจนสำหรับการวิจัย สามารถสร้างสิ่งใหม่ที่ดียิ่งขึ้น นำไปปฏิบัติได้ กระตุ้นให้เกิดการร่วมมือในหน่วยงาน (Cooperrider & Srivastva, 1987) กระบวนการพื้นฐานของการสืบสอบแบบชื่นชม คือ การเริ่มต้นด้วยการสังเกต ว่าอะไรดีที่สุดแล้วคาดคะเนตัดสินด้วยเหตุผลว่าอะไรที่เป็นอยู่ และควรจะทำอย่างไรจึงจะดีขึ้น มีหลักการอยู่ 3 อย่างที่เป็นหลักของการสำรวจแบบชื่นชม คือ การค้นหาตัวอย่างที่ดีในองค์กร หรือในตัวบุคคลในองค์กร (Discovering) การเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่ดี ที่เกี่ยวกับองค์กรหรือตัวบุคคล (Understanding) ขยายความคุณค่าขององค์กรและตัวบุคคล (Amplifying)

Hall & Hammond (1996) กล่าวว่า การวิจัยเชิงสำรวจแบบดั้งเดิมนั้นจะเน้นแยกแยะปัญหา วิเคราะห์แล้วจึงหาทางแก้ปัญหา (วิธีนี้จุดอ่อนคือ เมื่อปัญหาขยายใหญ่ขึ้นก็จะสะสมมากขึ้นจนตามแก้ปัญหาไม่ทัน) แต่การสืบสอบแบบชื่นชมนั้นเน้นว่าเราจะทำงานอะไรในองค์กร เพื่อสร้างสรรค์สิ่งนั้นให้ดีที่สุดอย่างต่อเนื่อง และหาสิ่งที่องค์กรต้องการอยากมี อยากให้เป็นแล้วก็ทำอย่างนั้นจนได้สิ่งที่ต้องการ มองในมุมที่สร้างสรรค์ จะส่งเสริมบุคคลในองค์กรให้มีพลังทำงานขณะนั้นให้สำเร็จแล้วจึงนำความสำเร็จนี้ขยายไปสู่องค์กรอื่น ๆ ต่อไปดังคำกล่าวที่ว่า “ถ้าเราคิดไปในทางที่ดีแล้ว สิ่งดี ๆ ก็เกิดตามมาเอง” การสืบสอบแบบชื่นชมจะหาแนวทางการคิดและมุมมองที่เป็นไปได้มากกว่าที่จะหาทางแก้ปัญหาอย่างเดียว นอกจากนี้การสืบสอบแบบชื่นชมยังเป็นพื้นฐานของการสนทนา เป็นการรวบรวมความเห็นและสังเกตทุกคนที่เกี่ยวข้องโดยตลอด ทำให้เห็นสิ่งที่ทำแล้วเกิดความสำเร็จ หลายครั้งที่การสืบสอบแบบชื่นชมถูกใช้เป็นกระบวนการรวบรวมกลยุทธ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งสามารถใช้ได้ดีในอนาคตอีกด้วย

วัฏจักรของการสืบสอบแบบชื่นชม (the appreciative cycle) ประกอบไปด้วยการทำงานที่เรียกย่อ ๆ ว่า 4D คือ Discover (การค้นพบ) Dream (ความฝัน) Design (ออกแบบ) และ Destiny (การบรรลุความฝัน) สัมพันธ์กันดังแผนภาพที่ 2

The Appreciative Cycle

ที่มา: Hall & Hammond (1996)

แผนภาพที่ 2 วัฏจักรของการสืบสอบแบบชื่นชม

Hall & Hammond (1996) สรุปความสัมพันธ์ของวัฏจักรนี้ว่า ขั้นตอนของ AI แบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอนหลัก คือ (1) Discovery การหาสิ่งดี ๆ ที่เป็นแก่น (positive core) ในองค์กร ด้วยการเลือกประเด็นที่จะเป็นจุดเน้น ในการค้นหา การสร้างคำถาม การใช้คำถามเพื่อสัมภาษณ์ หรือแลกเปลี่ยนเรื่องราว การสรุป Theme ซึ่งปรากฏเรื่องราวที่ได้รับ (2) Dream การจินตนาการ ว่าอะไร คือ สิ่งที่เป็นไปได้ในช่วงเวลาที่องค์กร อยู่ในภาวะที่ดีที่สุด (3) Design การสร้างข้อเสนอเพื่อปลูกเร้าพลัง และปณิธานร่วมกัน เพื่อชี้นำพฤติกรรมของบุคคล กลุ่ม และองค์กร (4) Destiny การปฏิบัติเพื่อบรรลุความฝัน หรือผลักดันให้องค์กรขับเคลื่อนไปข้างหน้าอย่างยั่งยืน

ตัวอย่างคำถาม

1. ความประทับใจเมื่อแรกเริ่ม

- 1.1) อะไรดึงดูดให้คุณเข้ามาทำงานในองค์กรนี้
- 1.2) เมื่อเริ่มเข้ามาทำงานแล้ว รู้สึกประทับใจอะไรมากที่สุด

2. การสร้างผลงานที่มีความหมาย

ให้นึกถึงช่วงเวลาที่ผ่านมาที่ส่วนต่อผลงาน หรือความสำเร็จขององค์กร และบอกเล่าดังนี้

- 2.1) เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น
- 2.2) ปัจจัยอะไรที่ทำให้ประสบความสำเร็จ
- 2.3) คุณมีส่วนต่อความสำเร็จนั้นอย่างไร

2.4) บุคคลอื่นมีส่วนต่อความสำเร็จนั้นอย่างไร

2.5) ระบบ หรือ องค์กรมีส่วนต่อความสำเร็จนั้นอย่างไร

3. นวัตกรรม และการทดลอง

3.1) คิดถึงบางคนในองค์กรซึ่งสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือลงมือทดลองแนวคิดใหม่ ๆ
อย่างกล้าหาญ

3.2) บอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น

3.3) ผลลัพธ์เป็นอย่างไร

3.4) ปัจจัยอะไรที่ทำให้เกิดนวัตกรรม หรือการทดลองนั้น

4. มองภาพไปในอนาคต

สมมติว่า คืบนี้เข้านอน และตื่นขึ้นในอีก 4 ปีข้างหน้า และเมื่อไปถึงที่ทำงานแล้วพบว่า องค์กรมีลักษณะที่ท่านมักจะฝันว่าอยากให้เป็น ให้บรรยายว่าท่านเห็นอะไร มีความแตกต่างจากปัจจุบันอย่างไร ถ้าท่านสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กรได้ ท่านจะทำอะไร เพื่อให้เกิดผลกระทบที่ยิ่งใหญ่

บทสรุปเราได้ทုံมเทพลัง และทรัพยากรมหาศาล กับการแก้ไขปัญหา แต่แล้วก็เกิดผลเพียงเล็กน้อย และเราก็ยังใช้วิธีการนั้นมาตลอด สิ่งเหล่านี้ นำมาสู่วัฒนธรรมเชิงลบ (negative culture) ยิ่งเมื่อวัฒนธรรมเชิงลบ มาผนวกเข้ากับปัญหาที่ซับซ้อน ซึ่งเรากำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ก็ทำให้เราตกเข้าไปอยู่ในภาวะ คล้ายจะเป็นอัมพาตด้วยความสิ้นหวัง

AI เป็นศาสตร์ซึ่งออกแบบมาเพื่อให้ทุกอย่างดีขึ้นเราไม่สามารถที่จะละเลยปัญหาต่าง ๆ ได้ แต่เราจำเป็นที่จะต้องหาวิธีการจัดการ ด้วยแนวทางที่แตกต่างไปจากเดิม

ในการวิจัยเกี่ยวกับการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียนในครั้งนี้ได้มีการใช้ขั้นตอนและวิธีการสืบสอบแบบชื่นชม โดยการค้นหารูปแบบกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนโดยใช้คำถามเชิงบวกในการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม (Discovery) จากนั้นได้นำวิธีการเหล่านั้นมาวาดฝัน จินตนาการเพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุดในการจัดโอกาส การเรียนรู้สำหรับผู้เรียน (Dream) ต่อไปจึงนำแนวทางนั้นมาคิดค้นออกแบบกิจกรรมร่วมกับพ่อแม่ (Design) เพื่อหาข้อสรุป หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงพยายามปลุกเร้าให้เกิดการปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อขับเคลื่อนให้พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ (Destiny)

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน

นักวิจัยต่างประเทศหลายท่านได้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับกับการส่งเสริมส่งเสริมด้านการเรียนของพ่อแม่ที่มีต่อผู้เรียน เช่น การกล่าวถึงความสำคัญของบ้านไว้ว่า “บ้านเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

ของผู้เรียน” ดังนั้นสภาพแวดล้อมภายในบ้านจึงมีความสำคัญในการส่งเสริมและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน บลูม (Bloom, 1981) การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการทำกิจกรรมร่วมกับทางโรงเรียน และการร่วมกันทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน (Tizard et al., 1982) การสำรวจปัจจัยในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและครอบครัวว่าเป็นสิ่งที่ซับซ้อน ซึ่งปัจจัยนั้นมีหลายอย่าง ได้แก่ ภูมิหลัง สังคม โครงสร้างของครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ (Schiamberg & Chim, 1986; Milne, 1989; Tocci & Englehard, 1991; Zimilies & Lee, 1991; Lee & Croninger, 1994) การแบ่งเวลาในการดูโทรทัศน์ และการจัดเวลาในการทำการบ้านให้ผู้เรียน (Clark, 1993) การส่งเสริมในระดับที่สูงเปรียบเทียบกับส่งเสริมในระดับปานกลาง รวมถึงการควบคุมดูแลผู้เรียนที่บ้าน (Kurdek, Fine & Sinclair, 1995) ความสัมพันธ์ระหว่างอายุผู้เรียนและรูปแบบของการส่งเสริมการเรียนรู้ของพ่อแม่ว่าครูของผู้เรียนระดับปฐมวัยและประถมศึกษาจะใช้เทคนิคการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ (Parent Involvement Techniques) เข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่าระดับมัธยมศึกษา เพราะผู้เรียนระดับมัธยมมีความรับผิดชอบแล้ว และพ่อแม่ส่วนใหญ่ก็มีการใช้เวลากับผู้เรียนน้อยลง รวมถึงสังคมในระดับมัธยมมีความซับซ้อนมากขึ้น รวมถึงระดับมัธยมมีการเรียนการสอนที่เป็นกลุ่มใหญ่ขึ้น พ่อแม่จึงเข้าไปมีส่วนร่วมได้ยาก (The School Psychology Review, 2004)

จรรยา สุวรรณทัต (2522) ได้ทำการศึกษา ที่พ่อแม่ไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า พ่อแม่ขาดเหตุจูงใจและประสบการณ์ด้านการศึกษาจึงขาดความกระตือรือร้น และมองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ทำให้เกิดการละเลยบุตรหลาน ขาดความสนใจ ขาดความสามารถ ที่จะช่วยเหลือผู้เรียนทางการเรียนซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนต่ำ

เพ็ญศรี อรุณรุ่งเรือง (2522) ทำการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าบุคคลที่มีระดับรายได้ และระดับการศึกษาต่างกัน จะมีกิจกรรมในการส่งเสริมการศึกษาให้ผู้เรียนแตกต่างกันและฐานะทางสังคม และเศรษฐกิจทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีระดับแตกต่างกันด้วย

ประทีป สยามชัย (2526) ได้ศึกษาภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัวในการเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน พบว่า สภาพทางสังคมของครอบครัวและเพื่อนบ้านใกล้เคียงของผู้เรียนมีผลต่อบรรยากาศของโรงเรียน และผลการเรียนของผู้เรียน โรงเรียนนั้นผูกพันอยู่กับสภาพทางสังคมอย่างแน่นแฟ้น โรงเรียนจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางสังคมของผู้เรียน และในทำนองเดียวกัน ภูมิหลังทางสังคมของผู้เรียนจะเป็นอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับโรงเรียน โรงเรียนที่มีบรรยากาศทางการศึกษาดีมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ลักษณะภูมิหลังทางสังคมของผู้เรียนที่ดีเป็นดังนี้ คือ (1) มาจากครอบครัวที่มีสภาพทางเศรษฐกิจและ

สังคมสูงกว่า มาจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ (2) มีบิดามารดาอยู่บ้านเดียวกันมากกว่า มีบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง หรือไม่มีบิดามารดาเลย (3) เป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ มากกว่าจะเป็นชนกลุ่มน้อย เนื่องจากภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน ทำให้ผลการเรียนของผู้เรียน ต่างกันนี้เอง ผู้เรียนที่ยากจนและเรียนซ้ำชั้นมักจะถูกปรักปรำถึงสภาพครอบครัว ตลอดจนกระทั่ง พันธุกรรมไม่ดี ซึ่งการเรียนซ้ำชั้นน่าจะเป็นผลมาจากความแตกต่างกันในการใช้ภาษา และวิธีการ คิดมากกว่า และโรงเรียนจะสามารถช่วยแก้ปัญหานี้ได้

ในปัจจุบันปัญหาทางเศรษฐกิจเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งในการดำรงชีพ ด้วยเหตุนี้จึง ทำให้บิดามารดาหรือพ่อแม่ต้องออกไปทำมาหากินเพื่อเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นเหตุให้บิดา มารดาหรือพ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาสนใจหรือเอาใจใส่กับบุตรหลานของตนได้เต็มที่ ส่วนใหญ่จะให้ บุตรหลานอยู่กับพี่เลี้ยงหรืออยู่กับตามลำพัง บิดามารดาไม่มีเวลามาอบรมสั่งสอนมากนัก ดังนั้น โอกาสที่ผู้เรียนจะประพฤติตนเสีย คบเพื่อนฝูงเกเร เสพยาเสพติด หรือก่อความไม่สงบ ในสังคม เช่น ลักขโมย จี้ปล้น จนถึงก่อคดีอาชญากรรมต่าง ๆ ขึ้น

สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีอิทธิพลต่อการศึกษาของผู้เรียนอยู่ไม่น้อย ผู้เรียน ที่เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจดี ส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนทางการเรียนมาก บิดามารดามักจะส่งเสริมให้เรียนสูง ๆ เพื่อจะได้มีอาชีพที่ดีในภายหน้า และในขณะที่กำลังเรียน อยู่ก็ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ไม่ว่าจะเป็นด้านอุปกรณ์การเรียน เงินค่าใช้จ่าย เสื้อผ้า อาหาร ของใช้ที่จำเป็น หรือไม่จำเป็นต่าง ๆ ผู้เรียนเหล่านี้จะมีอย่างพร้อมมูล ถ้ามองในด้าน ตรงข้ามบ้าง ผู้เรียนที่อยู่ในครอบครัวที่ฐานะยากจนโอกาสที่จะเข้าเรียนมีน้อย เพราะบิดามารดา ไม่มีทุนหรือถ้าได้เรียนแล้วก็ยังประสบปัญหาความขาดแคลนต่าง ๆ อีก เช่น อาหารการกินไม่ สมบูรณ์ เสื้อผ้ามีจำนวนจำกัด ขาดอุปกรณ์การเรียน ไม่มีเงินทองใช้จ่ายอย่างเพียงพอ ผู้เรียนบาง คนต้องขาดเรียนบ่อย ๆ เพื่อช่วยพ่อแม่ประกอบอาชีพ หรือบางรายยังเรียนไม่จบก็ต้อง ออกกลางคัน

จินดา ทั้งทอง (2530) ได้ทำการวิจัยในเรื่องการนำเสนอแนวทางสำหรับพ่อแม่ในการ สนับสนุนการเรียนคณิตศาสตร์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวง มหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร พบว่า แนวทางการสนับสนุนการเรียนคณิตศาสตร์ที่ผู้ทรง คุณวุฒิเห็นด้วยมาก ประกอบด้วย 6 หัวข้อใหญ่ คือ การเอาใจใส่ติดตามผลการเรียน การให้ความ รู้เพิ่มเติมทางคณิตศาสตร์ การปรับปรุงแก้ไขและซ่อมเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ การ สนับสนุนและเสริมกำลังใจแก่ผู้เรียน การจัดหาอุปกรณ์การเรียนและการจัดสภาพแวดล้อม ที่ส่งเสริมการเรียนคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบว่า ข้อที่พ่อแม่ปฏิบัติมากที่สุด คือ การฝึกทักษะและ การคิดคำนวณจากสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันและข้อที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การพาไป นิทรรศการทางคณิตศาสตร์

สุวัฒนา แก้วสุวรรณ (2532) ได้ศึกษาบทบาทของพ่อแม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูและผู้เรียน ผลการศึกษาพบว่า พ่อแม่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน การเอาใจใส่ ติดตามการเรียนของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด การเอาใจใส่ดูแลเด็กเตือนให้การอบรมผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่า พ่อแม่ที่มีการศึกษาไม่สูงมักขาดประสบการณ์ทางการศึกษา จะไม่ค่อยเห็นความสำคัญที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

สมใจ กล้าหาญ (2536) ได้ศึกษาสภาพการส่งเสริมของพ่อแม่ทางด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า พ่อแม่ให้การส่งเสริมการใช้ภาษา การแนะแนวทางวิชาการ การส่งเสริมให้สำรวจและอภิปรายแนวความคิดและเหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง แต่การส่งเสริมให้มีส่วนช่วยที่ดีในการทำงาน พ่อแม่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

Pena (2000) ได้วิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการจัดการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการศึกษา คือ ภาษา สมาคมผู้ปกครอง ระดับการศึกษาผู้ปกครอง ทศนคติของบุคลากรในโรงเรียน วัฒนธรรมสภาพครอบครัว และความไม่ตระหนักของครูเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของพ่อแม่

Townsend (1999) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการศึกษาของผู้เรียนในโรงเรียน พบว่า พ่อแม่บางส่วนที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมในโรงเรียน เพราะไม่มีเวลา ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของพ่อแม่ คือ การกำหนดตารางการจัดกิจกรรมของโรงเรียนที่ตายตัว การจัดกิจกรรมไม่น่าสนใจ สถานที่จัดกิจกรรม และวันที่จัดกิจกรรม จากการศึกษายังพบว่า ผู้เรียนที่พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนมีผลการเรียนดีขึ้นมากกว่าผู้เรียนที่พ่อแม่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน

Dellicolli (1998) ได้วิจัยเรื่อง ทศนคติและการรับรู้ของพ่อแม่ที่ไม่เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน พบว่า ในความเป็นจริงพ่อแม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาของผู้เรียนหลายรูปแบบเมื่ออยู่ที่บ้าน สำหรับเหตุผลของพ่อแม่ที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม เพราะพ่อแม่มีความรู้สึกห่างเหินและไม่ได้รับการต้อนรับจากโรงเรียน และปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ คือ วัฒนธรรม ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการในการนำพ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วม ในโรงเรียน ความไม่เข้าใจกันของพ่อแม่และโรงเรียนเกี่ยวกับความต้องการและลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วมของพ่อแม่ในโรงเรียน

Bell (1992) ได้วิจัยเรื่อง การตัดสินใจของพ่อแม่ในการเข้ามามีส่วนร่วมและไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาของโรงเรียน พบว่า เหตุผลของพ่อแม่ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา

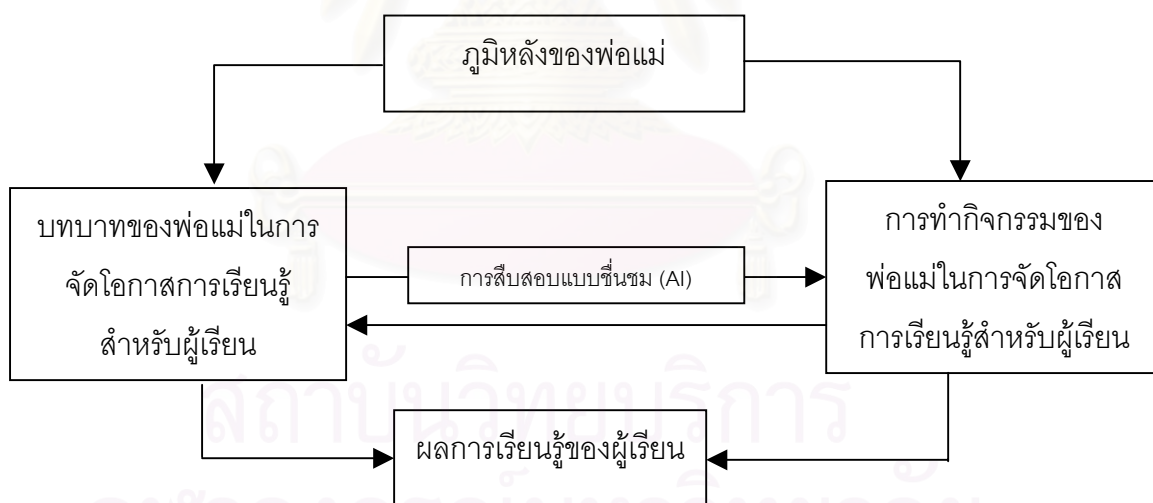
ของโรงเรียน คือ ผู้ปกครองเชื่อว่าการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเป็นการช่วยเหลือครู และเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ส่วนเหตุผลของพ่อแม่ที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการศึกษาของโรงเรียน คือ โรงเรียนไม่ได้เรียกร้องขอความร่วมมือและพ่อแม่ไม่มีเวลาต้องทำงาน นอกจากนี้ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของพ่อแม่ คือ การศึกษา อาชีพ แต่ปัจจัยทางเชื้อชาติไม่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของพ่อแม่

เอส แอล โชปรา (Chopra, 1967) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพของบิดา มารดา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดา มารดา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนที่มีพ่อแม่มีอาชีพเกี่ยวกับวิชาการจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่มีพ่อแม่ประกอบอาชีพอื่น อาชีพของบิดามารดาเป็นสิ่งที่บอกระดับทางสังคมของครอบครัว และมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในด้านการศึกษาของผู้เรียน

กรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย

กรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน มีรายละเอียดดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัยการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน

จากกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน ผู้วิจัยสามารถสรุปตัวแปรที่ส่งผลต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ 3 กลุ่มองค์ประกอบ คือ 1) ภูมิลักษณ์ของพ่อแม่ 2) บทบาทของพ่อแม่ ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน และ 3) การทำกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ซึ่งในขั้นตอนการค้นหาลักษณะการทำกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนจะใช้วิธีการสืบสอบแบบชี้้นชม (AI) ในการวิจัย เพื่อนำเสนอรูปแบบของกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการ 2 วิธี วิธีวิจัยแบบแรกใช้การสำรวจด้วยแบบสอบถาม วิธีวิจัยแบบที่สองใช้วิธีการสืบสอบแบบชั้นชม และนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน คือ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ พ่อแม่ และนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 1,220 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจาก ตารางสำเร็จรูปสำหรับกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิจัย (ศิริชัย กาญจนวาสี, ดิเรก ศรีสุขโข และทวีวัฒน์ ปิตยานนท์, 2535)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ พ่อแม่ และนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวน 400-500 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายซึ่งผู้วิจัยใช้แบบสอบถามสำรวจภูมิหลัง และบทบาทการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่ส่งผลต่อการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน รวมทั้งสำรวจความต้องการของผู้เรียนที่อยากให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้ให้ ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 600 ชุด ได้รับแบบสอบถามพ่อแม่กลับมาจำนวน 461 คน และนักเรียนจำนวน 464 คน คิดเป็นร้อยละ 76.8 และ 77.3 ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามซึ่งอาศัยทฤษฎีของ Epstein and other (1997) แบ่งบทบาทและการจัดกิจกรรมของพ่อแม่ออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ บทบาทการเลี้ยงดู (parenting) การสื่อสาร (communicating) การอาสาสมัคร (volunteering) การเรียนรู้ที่บ้าน (learning at home) การตัดสินใจ (decision making) และการร่วมมือร่วมพลังภายในชุมชน (collaborating with the community) ในส่วนของแบบสอบถามมีจำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามพ่อแม่ และแบบสอบถามผู้เรียน โดยมีรายละเอียดของเนื้อหาสาระ ขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

1. แบบสอบถามพ่อแม่

แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม ซึ่งครอบคลุมตัวแปรเกี่ยวกับภูมิหลังของพ่อแม่ รวมทั้งระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทและการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่ส่งผลต่อการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในด้านการอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียน การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือรวมพลังภายในชุมชน ในทัศนะของพ่อแม่แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ (รายละเอียดดูในภาคผนวก)

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลภูมิหลังของพ่อแม่ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และแบบเติมคำตอบจำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับระดับการทำกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงในบทบาทหลัก 6 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 61 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแสดงคุณลักษณะของพ่อแม่แบบตรวจสอบรายการจำนวน 7 ข้อ และแบบเติมคำตอบ จำนวน 3 ข้อ

2. แบบสอบถามผู้เรียน

แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม ซึ่งครอบคลุมตัวแปรเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้เรียนระดับความต้องการของผู้เรียนเกี่ยวกับบทบาทและการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่ส่งผลต่อการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในด้านการอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียน การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือรวมพลังภายในชุมชน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ (รายละเอียดดูในภาคผนวก)

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลภูมิหลังของผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และแบบเติมคำตอบจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับระดับความต้องการของผู้เรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในบทบาทหลัก 6 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 61 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของความต้องการของผู้เรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของพ่อแม่ แบบตรวจสอบรายการจำนวน 6 ข้อ และแบบเติมคำตอบ จำนวน 2 ข้อ

การสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ เป็นการสร้างโดยผู้วิจัย ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรางานวิจัย เกี่ยวกับ การทำกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ในบทบาทหลัก 6 บทบาท โดยเฉพาะทฤษฎีของ Epstein and other (1997) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการทำกิจกรรมตามบทบาทของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่สร้างเรียบร้อยแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของภาษา และนำมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงเชิงสอดคล้องภายใน (internal consistency method) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) พบว่าค่าความเที่ยงของแบบสอบถามของพ่อแม่ และผู้เรียนอยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ 0.8974 และ 0.9276 ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 5 นำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขแบบแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

การวิจัยด้วยวิธีการสืบสอบแบบขึ้นชม

การทำกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนสามารถส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน บางกิจกรรมที่พ่อแม่คิดว่าดีแต่ยังไม่มีการนำมาใช้ ดังนั้นต้องดึงกิจกรรมดี ๆ เหล่านั้นออกมา และเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหากิจกรรมเหล่านั้นก็คือ การสืบสอบแบบขึ้นชม (AI) เป็นการตั้งคำถามเชิงบวก (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก) เพื่อกระตุ้นให้พ่อแม่เกิดจินตนาการ ทำให้ค้นพบว่า กิจกรรมใดที่ดี เหมาะกับการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ขั้นตอนการ สืบสอบแบบขึ้นชมมีรายละเอียด 4 ขั้นตอนดังนี้

1. Discovery ผู้วิจัยค้นหา พ่อแม่ที่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับสูง (Best Practices) คือ พ่อแม่ที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทและกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนระดับ 2.50 ขึ้นไป มีจำนวน 88 คน ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มพ่อแม่ที่มีการทำกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ดี ถึงดีมาก อยู่ในลักษณะน่าภูมิใจ น่าชื่นชม และมีประสิทธิภาพสูง หลังจากนั้นจึงค้นหาลักษณะกิจกรรมที่ดีในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามเชิงบวก กิจกรรมที่ดีก็จะได้รับการบอกเล่าออกมา

2. Dream ตั้งคำถามถึงกิจกรรมดี ๆ ในฝัน หรือกิจกรรมในอุดมคติ กระตุ้นให้พ่อแม่เกิดจินตนาการแนวทางการทำกิจกรรม และนำเสนอออกมาบนพื้นฐานของความเป็นไปได้

3. Design ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการจัดสนทนากลุ่ม (focus groups) 3 กลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ออกมายืนยันน่าเชื่อถือ ระดมความคิดเพื่อให้พ่อแม่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการออก

แบบแนวทางการทำกิจกรรมเพื่อส่งผลต่อการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ทำให้ ความฝันหรือกิจกรรมในอุดมคติของพ่อแม่แต่ละคนเกิดการพัฒนา และเป็นจริงได้ทั้งในเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาว

4. Destiny เป็นการเชื่อมโยง สังเคราะห์ และหาข้อสรุปให้ได้แนวทางการทำกิจกรรมของพ่อแม่ และกระตุ้นเพื่อขับเคลื่อนให้ความฝันนั้นเกิดขึ้นได้จริง และพัฒนาได้ต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้นประมาณ 5 เดือน คือตั้งแต่เดือนตุลาคม 2547 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2548 โดยแบ่งเป็นช่วงระยะเวลา ดังนี้ ช่วงที่ 1 การเตรียมเครื่องมือในการวิจัยประมาณ 3 เดือน ช่วงที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามประมาณ 1 เดือน ช่วงที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์ ประมาณ 1 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดวิธีการวิเคราะห์ในแต่ละตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบลักษณะของข้อมูลเบื้องต้น ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง เพื่อให้ทราบลักษณะและการแจกแจงของกลุ่มตัวอย่าง
2. คัดเลือกแบบสอบถามกลุ่มพ่อแม่ที่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนดีที่สุด (Best Practices) และวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ของผู้เรียนกับระดับการทำกิจกรรมของพ่อแม่ตามบทบาทหลักทั้ง 6 ด้านในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
3. เปรียบเทียบบทบาทและการทำกิจกรรม ของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในด้านต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง
4. สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มแบบไม่มีโครงสร้างด้วยคำถามเชิงบวกพ่อแม่ที่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้ดีที่สุด (Best Practices) นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาลงรหัสและวิเคราะห์องค์ประกอบมีขั้นตอนดังนี้

4.1 สกัดองค์ประกอบ (extraction) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ส่วนประกอบสำคัญ (principal component analysis, PCA) ซึ่งตัวแปรสังเกตได้จะถูกเปลี่ยนรูปให้เป็นตัวแปรส่วนประกอบอยู่ในรูปของผลบวกเชิงเส้นของตัวแปรที่อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตัวแรกได้มากที่สุด (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2538)

4.2 หมุนแกนองค์ประกอบ (rotation) แบบออร์โธกอนอล (orthogonal) หรือแบบตั้งฉาก เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (varimax) เพื่อให้ตัวแปรส่วนประกอบที่ได้ไม่มีความสัมพันธ์กัน

4.3 นำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบไปแปลผล กำหนดชื่อส่วนประกอบที่เกิดจากการรวมของตัวแปรหลาย ๆ ตัว โดยพิจารณาจากลักษณะเนื้อหาตามกรอบแนวคิดเพื่อให้ได้ชื่อส่วนประกอบที่เป็นตัวแทนที่ดีของตัวแปรหลาย ๆ ตัว

5. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มมาสังเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปในการจัดรูปแบบการทำกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

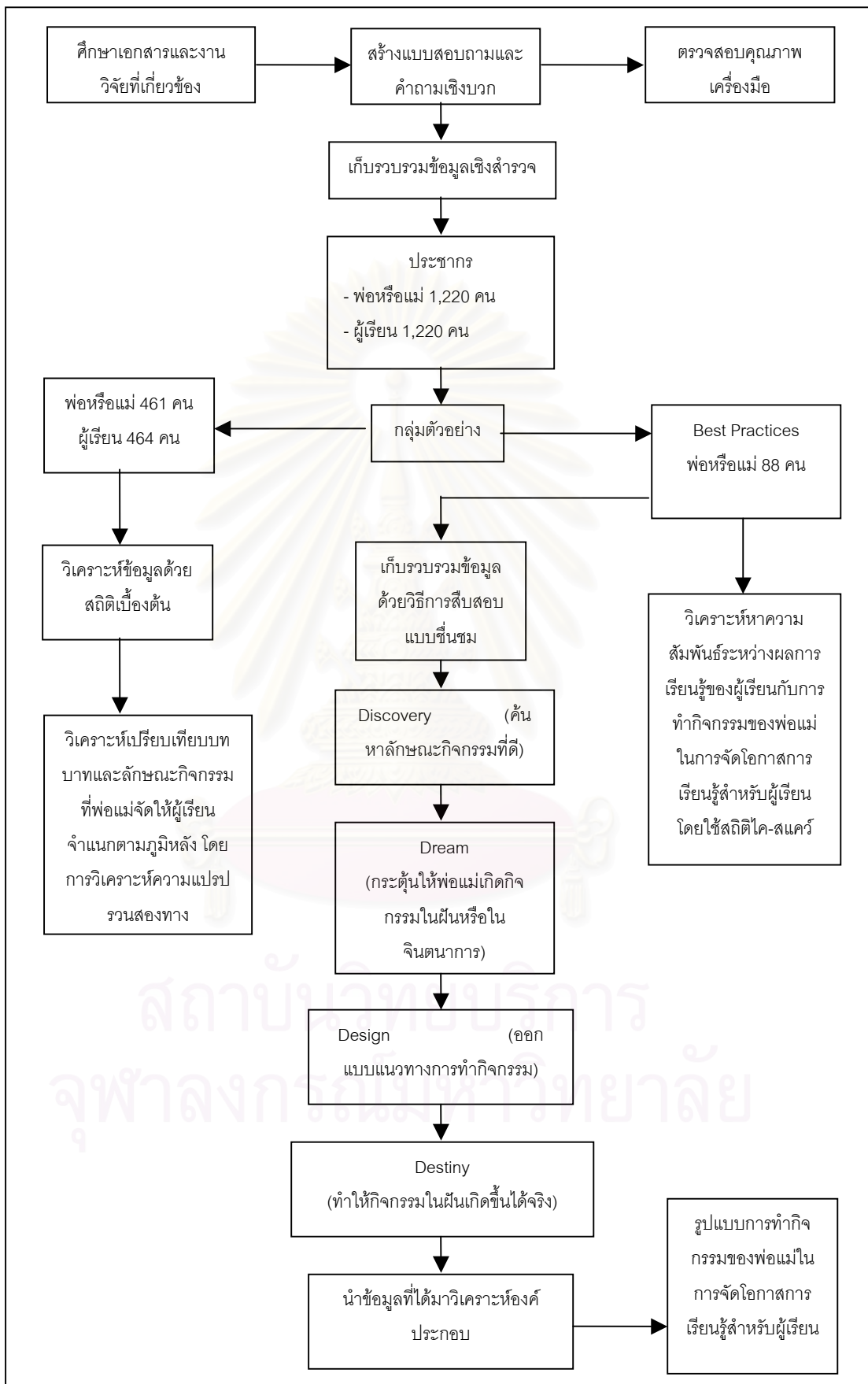
เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็นเฉลี่ยจากแบบสอบถาม

3.50 – 4.00	หมายถึง ข้อความนั้นมีความสำคัญในระดับมากที่สุด
2.50 – 3.49	หมายถึง ข้อความนั้นมีความสำคัญในระดับมาก
1.50 – 2.49	หมายถึง ข้อความนั้นมีความสำคัญในระดับปานกลาง
0.50 – 1.49	หมายถึง ข้อความนั้นมีความสำคัญในระดับน้อย
0.00 – 0.49	หมายถึง ข้อความนั้นมีความสำคัญในระดับน้อยที่สุด

เพื่อให้เข้าใจวิธีดำเนินการวิจัยให้เห็นภาพและเข้าใจง่าย จึงเสนอแผนภาพที่ 4 เพื่อแสดงการสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 4 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทและลักษณะของกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้วิจัยได้จัดเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ของผู้เรียนกับบทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบบทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่ที่มีภูมิหลังต่างกันในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) เพื่อหารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

ตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 สภาพทั่วไปของพ่อแม่

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีจำนวน 461 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 266 คน จำแนกตามอายุพบว่า มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มากที่สุดจำนวน 171 คน รองลงมาคือ 25-40 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3, 27.8 ตามลำดับ จำแนกตามอาชีพพบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระ/ค้าขายจำนวน 92 คน รองลงมาคือทำงานบริษัทจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6, 20.7, ตามลำดับ จำแนกตามจำนวนบุตรพบว่า มีบุตรจำนวน 1 คนมากที่สุดจำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 66.5 จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า อยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไปจำนวน 188 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 70.7 และ 29.3 ตามลำดับ จำแนกตามรายได้พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไปจำนวน 139 คน รองลงมาคือ 20,001-40,000 บาทจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 52.2, 32.0 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเกรดเฉลี่ยของบุตร พบว่าส่วนใหญ่เกรดเฉลี่ยอยู่ช่วง 2.01-4.00 จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 94

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย มีจำนวน 195 คน จำแนกตามอายุพบว่า มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มากที่สุดจำนวน 109 คน รองลงมาคือ 25-40 ปีขึ้นไปจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 55.9, 23.1, ตามลำดับ จำแนกตามอาชีพพบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการจำนวน 56 คน รองลงมาคืออาชีพอิสระ/ค้าขาย จำนวน 53 คน และทำงานบริษัทจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7, 27.2, 22.6 ตามลำดับ จำแนกตามจำนวนบุตรพบว่า มีบุตรจำนวน 1 คนมากที่สุดจำนวน

144 คน คิดเป็นร้อยละ 73.8 จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า อยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 120 คน และระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 และ 38.5 ตามลำดับ จำแนกตามรายได้พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไปจำนวน 114 คน รองลงมาคือ 20,001-40,000 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5, 28.2 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเกรดเฉลี่ยของบุตร พบว่าส่วนใหญ่เกรดเฉลี่ยอยู่ช่วง 2.01-4.00 จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 90.3 แสดงผลในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของพ่อแม่จำแนกตามเพศและภูมิลำเนา

ข้อมูล		เพศ		รวม
		ชาย	หญิง	
อายุ	25-40	45 (23.1)	74 (27.8)	119 (25.8)
	41-50	109 (55.9)	171 (64.3)	280 (60.7)
	50ปีขึ้นไป	41 (21.0)	21 (7.9)	62 (13.5)
รวม		195 (100.0)	266 (100.0)	461(100.0)
อาชีพ	รับราชการ	56 (28.7)	44 (16.5)	100 (21.7)
	รัฐวิสาหกิจ	16 (8.2)	6 (2.3)	22 (4.8)
	นักธุรกิจ	19 (9.7)	19 (7.1)	38 (8.2)
	ทำงานบริษัท	44 (22.6)	55 (20.7)	99 (21.5)
	อาชีพอิสระ/ค้าขาย	53 (27.2)	92 (34.6)	145 (31.5)
	ลูกจ้างรายวัน	1 (0.5)	1 (0.4)	2 (0.4)
	อื่น ๆ (แม่บ้าน)	6 (3.1)	49 (18.4)	55 (11.9)
รวม		195 (100.0)	266 (100.0)	461 (100.0)
จำนวนบุตร	1คน	144 (73.8)	177 (66.5)	321 (69.6)
	2คน	45 (23.1)	75 (28.2)	120 (26.0)
	3คน	6 (3.1)	14 (5.3)	20 (4.4)
รวม		195 (100.0)	266 (100.0)	461 (100.0)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูล		เพศ		รวม
		ชาย	หญิง	
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่า ป.ตรี	75 (38.5)	78(29.3)	153 (33.2)
	ป.ตรีขึ้นไป	120 (61.5)	188 (70.7)	308 (66.8)
รวม		195(100)	266(100)	461(100)
รายได้	5000-20000	26 (13.3)	42 (15.8)	68 (14.7)
	20001-40000	55(28.2)	85(32.0)	140(30.4)
	40000ขึ้นไป	114(58.5)	139(52.2)	253(54.9)
รวม		195(100.0)	266(100.0)	461(100.0)
เกรดเฉลี่ยของบุตร	1.00-2.00	19(9.7)	16(6.0)	35(7.6)
	2.01-4.00	176(90.3)	250(94.0)	426(92.4)
รวม		195(100)	266(100)	461(100)

ผลการสำรวจคุณลักษณะพ่อแม่ของผู้เรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงแสดงรายละเอียดในตาราง 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของพ่อแม่

คุณลักษณะของพ่อแม่	ความคิดเห็นของพ่อแม่		
	ใช่	ไม่ใช่	รวม
1. ท่านมีความรู้และทักษะในการเลี้ยงดูผู้เรียนเป็นอย่างดี	384 (83.3)	77 (16.7)	461 (100.0)
2. ท่านมีความรู้และทักษะในการสอนเกี่ยวกับวิชาการ/หลักสูตรให้กับผู้เรียน	252 (54.7)	209 (45.3)	461 (100.0)
3. ท่านต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการเรียนการสอนของครู	205 (44.5)	256 (55.5)	461 (100.0)
4. ท่านมักจะให้ความสำคัญกับการพูดคุยกับผู้เรียนมากกว่าการทำงาน	382 (82.9)	79 (17.1)	461 (100.0)
5. ท่านเชื่อว่าโรงเรียน/ครูดูแลผู้เรียนได้ดีกว่าตัวท่านเอง	184 (39.9)	277 (60.1)	461 (100.0)
6. ท่านมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน/ครูในโรงเรียนนี้	428 (92.8)	33 (7.2)	461 (100.0)
7. ท่านจะอธิบายเสริมความรู้ให้ผู้เรียนเสมอเมื่อได้ไปเที่ยว แหล่งความรู้ต่างๆ เช่น วัดพระแก้ว ท้องฟ้าจำลอง สวนสัตว์ เป็นต้น	413 (89.6)	48 (10.4)	461 (100.0)

หมายเหตุ - ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.2 พบว่า พ่อแม่ส่วนใหญ่มีคุณลักษณะเกี่ยวกับการมีความรู้และทักษะในการเลี้ยงดูผู้เรียนเป็นอย่างดี มีความรู้และทักษะในการสอนเกี่ยวกับวิชาการ/หลักสูตรให้กับผู้เรียน ให้ความสำคัญกับการพูดคุยกับผู้เรียนมากกว่าการทำงาน มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนและครูในโรงเรียนนี้ และอธิบายเสริมความรู้ให้ผู้เรียนเสมอเมื่อได้ไปเที่ยวแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น วัด พระแก้ว ท้องฟ้าจำลอง สวนสัตว์ เป็นต้น นอกจากนี้พ่อแม่ส่วนใหญ่ไม่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการเรียนการสอนของครู และไม่เชื่อว่าโรงเรียน/ครูดูแลผู้เรียนได้ดีกว่าตัวพ่อแม่เอง พ่อแม่ต้องการมีส่วนร่วมในการดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนไม่ปล่อยให้ป็นภาระแก่ทางโรงเรียนฝ่ายเดียว

1.2 สภาพทั่วไปของผู้เรียน

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวน 464 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำแนกตามระดับชั้นพบว่า อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุดจำนวน 119 คน รองลงมาคือ มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 64 คน และ มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9, 23.6, 23.3 ตามลำดับ จำแนกตามระดับผลการเรียน ส่วนใหญ่เกรดเฉลี่ยอยู่ในช่วงระดับดีถึงดีมาก 2.01-4.000 จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 76.4 จำแนกตามกิจกรรมเสริมพบว่า เล่นดนตรีมากที่สุดจำนวน 82 คน รองลงมาคือ เล่นกีฬาจำนวน 68 คน และ อ่านหนังสือจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3, 25.1, 13.3 ตามลำดับ เวลาที่พ่อแม่อยู่กับผู้เรียนคือ ตั้งแต่ 12 ชั่วโมงขึ้นไป จำนวน 104 คน รองลงมาคือ 9-11 ชั่วโมง จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 และ 28.8 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายมีจำนวน 193 คน จำแนกตามระดับชั้นพบว่าอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มากที่สุดจำนวน 72 คน รองลงมาคือ มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 61 คน และ มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3, 31.6, 26.9 ตามลำดับ จำแนกตามระดับผลการเรียน ส่วนใหญ่เกรดเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.01-4.00 จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 63 จำแนกตามกิจกรรมเสริมพบว่า เล่นกีฬามากที่สุดจำนวน 69 คน รองลงมาคือ เล่นคอมพิวเตอร์จำนวน 42 คน และ เล่นดนตรีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8, 21.8, 17.1 ตามลำดับ เวลาที่พ่อแม่อยู่กับผู้เรียนคือ 9-11 ชั่วโมงจำนวน 56 คน รองลงมาคือตั้งแต่ 12 ชั่วโมงขึ้นไป จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 และ 25.4 ตามลำดับ ตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามเพศและภูมิภาค

ข้อมูล		เพศ		รวม
		ชาย	หญิง	
ระดับชั้น	ม.1	61 (31.6)	119 (43.9)	180 (38.8)
	ม.2	52 (26.9)	64 (23.6)	116 (25.0)
	ม.3	72 (37.3)	63 (23.3)	135 (29.1)
	ม.4	3 (1.6)	7 (2.6)	10 (2.1)
	ม.5	5 (2.6)	18 (6.6)	23 (5.0)
รวม		193 (100)	271 (100)	464 (100)
ระดับผลการเรียนของนักเรียน	0.00-2.00	54 (37)	64 (23.6)	118 (25.4)
	2.01-4.00	139 (63)	207 (76.4)	346 (74.6)
รวม		193 (100)	271 (100)	464 (100)
กิจกรรมเสริมนอกเหนือจากการเรียน	ดนตรี	33 (17.1)	82 (30.3)	115 (24.8)
	กีฬา	69 (35.8)	68 (25.1)	137 (29.5)
	ทัศนศึกษา	12 (6.2)	12 (4.4)	24 (5.2)
	คอมพิวเตอร์	42 (21.7)	34 (12.5)	76 (16.4)
	ศิลปะ	9 (4.7)	14 (5.2)	23 (4.9)
	ช่วยงานบ้าน	5 (2.6)	6 (2.2)	11 (2.4)
	อ่านหนังสือ	19 (9.8)	36 (13.3)	55 (11.8)
	คูทิวี	4 (2.1)	19 (7.0)	23 (5.0)
รวม		193 (100)	271 (100)	464 (100)
เวลาที่พ่อแม่อยู่กับนักเรียน	0-2 ชั่วโมง	17 (8.8)	14 (5.2)	31 (6.7)
	3-5 ชั่วโมง	33 (17.1)	27 (10.0)	60 (12.9)
	6-8 ชั่วโมง	38 (19.7)	48 (17.7)	86 (18.5)
	9-11 ชั่วโมง	56 (29.0)	78 (28.8)	134 (28.9)
	12 ชั่วโมงขึ้นไป	49 (25.4)	104 (38.3)	153 (33.0)
รวม		193 (100)	271 (100)	464 (100)

ผลการสำรวจความต้องการของผู้เรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะพ่อแม่ของผู้เรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงแสดงรายละเอียดในตาราง 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละความต้องการของผู้เรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของพ่อแม่

คุณลักษณะของพ่อแม่	ความคิดเห็นของผู้เรียน		
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
1. ผู้เรียนต้องการให้ผู้ปกครองของผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการเลี้ยงดูผู้เรียนเป็นอย่างดี	425 (91.6)	39 (8.4)	464 (100.0)
2. ผู้เรียนต้องการให้ผู้ปกครองของผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการสอนเกี่ยวกับวิชาการ/หลักสูตรให้กับผู้เรียน	419 (90.3)	45 (9.7)	464 (100.0)
3. ผู้เรียนต้องการให้ผู้ปกครองของผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการเรียนการสอนของครู	170 (36.6)	294 (63.4)	464 (100.0)
4. ผู้เรียนต้องการให้ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการพูดคุยกับผู้เรียนมากกว่าการทำงาน	373 (80.4)	91 (19.6)	464 (100.0)
5. ผู้เรียนต้องการให้ผู้ปกครองของผู้เรียนดูแลผู้เรียนให้มากกว่าที่โรงเรียน/ครูดูแล	382 (82.3)	82 (17.7)	464 (100.0)
6. ผู้เรียนต้องการให้ผู้ปกครองอธิบายเสริมความรู้ให้ผู้เรียนเสมอเมื่อได้ไปเที่ยวแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น วัดพระแก้ว หอองฟ้าจำลอง สวนสัตว์ เป็นต้น	373 (80.4)	91 (19.6)	464 (100.0)

หมายเหตุ – ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ส่วนใหญ่ผู้เรียนต้องการให้พ่อแม่มีทักษะเกี่ยวกับการความรู้และทักษะในการเลี้ยงดูผู้เรียนเป็นอย่างดี มีความรู้และทักษะในการสอนเกี่ยวกับวิชาการ/หลักสูตรให้กับผู้เรียน ให้ความสำคัญกับการพูดคุยกับผู้เรียนมากกว่าการทำงาน ดูแลผู้เรียนให้มากกว่าที่ โรงเรียน/ครูดูแลให้ความใกล้ชิดกับผู้เรียนไม่ปล่อยให้ครูและโรงเรียนดูแลผู้เรียนฝ่ายเดียว และอธิบายเสริมความรู้ให้ผู้เรียนเสมอเมื่อได้ไปเที่ยวแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น วัดพระแก้ว หอองฟ้าจำลอง สวนสัตว์ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้เรียนไม่ต้องการให้พ่อแม่ของผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการเรียนการสอนของครู

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับความต้องการของผู้เรียนมีรายละเอียดปรากฏในตาราง 4.5

ตาราง 4.5 แสดงการเปรียบเทียบการทำกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้
สำหรับผู้เรียนและความต้องการของผู้เรียน

ข้อมูลจากแบบสอบถาม	การทำกิจกรรมของพ่อแม่		ความต้องการของผู้เรียน	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการอบรมเลี้ยงดู	2.76	.66	2.90	.50
1. อนุญาตหรือพาผู้เรียนไปชมสถานที่ ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สวนสัตว์ หอศิลป์จำลอง วัดพระแก้ว และนิทรรศการทางวิชาการ ในวันหยุด	2.63	1.11	3.03	.97
2. สนับสนุนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่ชอบ เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา	3.05	.93	3.36	.76
3. ให้ผู้เรียนช่วยทำงานต่าง ๆ เช่น ทำความสะอาดบ้าน ล้างจาน รดน้ำต้นไม้ ช่วยเฝ้าร้านค้า เป็นต้น	2.37	1.05	2.65	.99
4. จัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เช่น พาผู้เรียนไปทำบุญของไปบริจาคคนยากจน ไปเลี้ยงเด็กกำพร้า	2.31	1.01	2.50	.93
5. พาผู้เรียนไปเที่ยวร่วมงานสังคมต่าง ๆ เช่น งานวันเด็ก งานสงกรานต์ งานบวช งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่	2.23	.95	2.62	.95
6. ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ เมื่อผู้เรียนมีปัญหาทางการเรียนหรือมีปัญหาส่วนตัว	3.12	.89	3.22	.83
7. จัดหาอุปกรณ์การเรียนตามที่ผู้เรียนต้องการ	3.28	.90	3.31	.82
8. พุดให้กำลังใจ เมื่อผู้เรียนทำงานผิดพลาดหรือสอบได้คะแนนลดลง เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป	3.08	.91	3.08	.91
9. ให้รางวัลหรือข้อของขวัญให้เมื่อผู้เรียนสอบได้คะแนนดี	2.39	1.03	2.61	1.10
10. ยกย่องชมเชยให้ผู้อื่นฟัง เมื่อผู้เรียนสอบได้คะแนนหรือทำงานเป็นผลสำเร็จ	2.59	.98	2.44	1.05
11. ตักเตือนเมื่อผู้เรียนไม่รับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง เช่น ทำการบ้านไม่เสร็จ แต่ออกไปเล่นกับเพื่อน	2.96	1.00	3.10	.84
12. สอนให้ผู้เรียนเคารพกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น ไม่แต่งกายผิดระเบียบ	3.16	.96	2.95	.94
ด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน	2.31	.81	2.56	.67
13. เข้าร่วมประชุมระหว่างครูกับผู้ปกครอง	2.87	1.01	2.87	.93
14. ชักชวนผู้ปกครองท่านอื่นให้มาเข้าร่วมประชุมระหว่างครูกับผู้ปกครอง	1.76	1.10	2.05	.91

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อมูลจากแบบสอบถาม	การทำกิจกรรมของพ่อแม่		ความต้องการของผู้เรียน	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
15. ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อทราบผลการเรียนหรือปัญหาทางการเรียนของผู้เรียน	2.24	1.13	2.44	.92
16. ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อทราบเกี่ยวกับความประพฤติของผู้เรียน	2.09	1.16	2.87	.93
17. ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อแจ้งความต้องการเกี่ยวกับแผนการเรียน/วิชาที่ผู้เรียนต้องการเรียน	1.95	1.16	2.41	.96
18. มาพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทราบแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือทราบปัญหาทางพฤติกรรม / การเรียนของผู้เรียน	2.09	1.16	2.46	.95
19. ให้เบอร์โทรศัพท์แก่ทางโรงเรียนสามารถติดต่อได้สะดวก	2.87	1.07	2.76	1.06
20. เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น การแข่งขันกีฬา การทัศนศึกษา เป็นต้น	2.03	1.23	2.52	1.16
21. รับทราบจดหมายแจ้งข่าวสารของทางโรงเรียน	2.92	.96	3.12	.91
ด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียน	1.12	.85	1.75	.75
22. อาสาสมัครเข้าไปช่วยงานต่าง ๆ ของโรงเรียน	1.37	1.05	1.91	.94
23. ชักชวนผู้ปกครองหรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้มาช่วยงานของโรงเรียน	1.25	1.01	1.73	.87
24. ร่วมเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่ผู้เรียน	.85	.99	1.54	.94
25. ร่วมเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองด้วยกัน เช่น วิธีเลี้ยงลูก	.90	1.02	1.46	.94
26. ร่วมกับทางโรงเรียนจัดหาเงินทุนเพื่อนำไปซื้ออุปกรณ์ทางการศึกษา	1.32	1.10	1.95	.94
27. ร่วมบริจาคเงินหรืออุปกรณ์ทางการศึกษาและสื่อการเรียนการสอน เช่น โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ หนังสือ เป็นต้น	1.89	1.03	2.17	.98
28. ให้แหล่งฝึกงานแก่ผู้เรียน	.94	1.12	1.85	1.06
29. อาสาสมัครพาผู้เรียนไปดูงาน	.85	1.03	1.70	1.07
30. อาสาสมัครเป็นคณะกรรมการบริหารงานโรงเรียน	.77	.97	1.44	1.02
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน	2.64	.70	2.78	.58
31. จัดสถานที่เป็นสัดส่วนให้ผู้เรียนทำการบ้าน อ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียน	2.93	.94	3.09	.82
32. จัดหาหนังสือสำหรับค้นคว้าเพื่อการเรียนไว้ที่บ้าน เช่น พจนานุกรม (ไทย-อังกฤษ) สารานุกรม และหนังสืออ่านประกอบอื่น ๆ ให้ผู้เรียน	3.12	.91	3.16	.85
33. ชักชวนให้ผู้เรียนฟังข่าวและเหตุการณ์ต่าง ๆ จากวิทยุและโทรทัศน์ พร้อมทั้งอธิบายเสริมความรู้ให้ผู้เรียนเมื่อมีโอกาส	2.99	.91	3.09	.85

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อมูลจากแบบสอบถาม	การทำกิจกรรมของพ่อแม่		ความต้องการของผู้เรียน	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
34. ให้ความสำคัญขณะที่ผู้เรียนกำลังทำการบ้าน โดยไม่รบกวนสมาธิ เช่น ไม่เปิดวิทยุ โทรทัศน์หรือเรียกใช้งาน เป็นต้น	2.96	.91	2.88	.98
35. จัดตารางเวลาให้ผู้เรียนทำการบ้านและทบทวนบทเรียนก่อนจะไปเล่นดูโทรทัศน์ หรือทำงานอย่างอื่น	2.37	1.08	2.36	1.09
36. ให้ผู้เรียนจัดตารางสอนเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้เสร็จก่อนนอนทุกวัน	2.76	1.08	2.94	1.03
37. ช่วยสอนการบ้านให้เวลาผู้เรียนไม่เข้าใจ	2.57	1.04	2.82	1.02
38. จ้างครูพิเศษมาสอนการบ้านให้เวลาผู้เรียนไม่เข้าใจ	1.64	1.38	1.98	1.30
39. เมื่อสมาชิกในครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้า เช่น รับประทานอาหารเย็น จะมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้พบในวันนั้น ๆ ร่วมกัน	2.89	1.02	3.05	.95
40. ชักถามผู้เรียนถึงการเรียนในแต่ละวัน	2.76	.98	2.64	1.03
41. ชักจูงให้ผู้ปกครองท่านอื่น ๆ เห็นความสำคัญของการช่วยเหลือผู้เรียนในการทำการบ้านหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ	1.55	1.15	2.13	1.01
42. อธิบายเชื่อมโยงความรู้จากการบ้านไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน	2.41	1.03	2.51	.99
43. ให้ผู้เรียนจัดเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อยทุกครั้งเมื่อทำการบ้านเสร็จ	2.87	.97	3.02	.96
44. ช่วยเหลือผู้เรียนเรื่องการทบทวนบทเรียนก่อนสอบ	2.49	1.06	2.78	1.01
45. จัดหาคอมพิวเตอร์ให้ผู้เรียนที่บ้านสำหรับค้นคว้าเพื่อการเรียน	3.26	.93	3.37	.87
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียน	1.56	.89	2.18	.68
46. เข้าไปร่วมคิดร่วมตัดสินใจกับครูในการจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น	1.19	1.19	2.03	1.00
47. นำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับโรงเรียนในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	1.30	1.09	2.12	.96
48. ช่วยให้แนวคิดหรือให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนในการแก้ปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น	1.25	1.11	2.06	.95
49. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการเลี้ยงดูบุตรระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน	1.68	1.12	2.14	.93
50. วางแผนร่วมกับผู้เรียนในเรื่องการศึกษาต่อและอาชีพในอนาคต	2.78	1.03	2.99	.90

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อมูลจากแบบสอบถาม	การทำกิจกรรมของพ่อแม่		ความต้องการของผู้เรียน	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
51. ร่วมเป็นสมาชิกสมาคมผู้ปกครองของโรงเรียน	1.95	1.30	2.13	1.15
52. มีส่วนร่วมประเมินผลการทำงานของคนละครุในโรงเรียน	1.18	1.12	2.10	1.03
53. ร่วมเป็นกรรมการในโรงเรียน	.88	1.03	1.61	1.01
54. ขอให้โรงเรียนจัดกิจกรรม การสอนบางวิชาเพิ่มเติมให้ผู้เรียน	1.60	1.33	2.32	1.08
55. ขอให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการฝึกปฏิบัติธรรม หรือให้ผู้นำของศาสนา มาสอนศาสนาให้ผู้เรียน	1.50	1.32	1.84	1.10
56. ขอให้โรงเรียนจัดสอนซ่อมเสริมในวิชาที่ผู้เรียนเรียนอ่อน	1.91	1.45	2.59	1.13
ด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชน	1.48	1.13	2.23	.87
57. สนับสนุนหรือหาแหล่งทุนที่จะทำให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เข้มแข็ง เช่น สร้างห้องสมุด หรือที่อ่านหนังสือประจำชุมชน	1.52	1.32	2.35	1.09
58. ชักชวนให้โรงเรียนหรือครอบครัวอื่น ๆ ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	1.36	1.19	2.16	1.03
59. พาผู้เรียนไปศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น ศึกษาอาชีพ ของคนในชุมชนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	1.65	1.23	2.36	1.08
60. สนับสนุนให้โรงเรียนเปิดโรงเรียนเพื่อให้บริการกับชุมชน เช่น ให้ใช้ สถานที่จัดงาน ให้คนนอกใช้ห้องสมุด เป็นต้น	1.42	1.25	2.15	1.06
61. ขอให้โรงเรียนออกมาให้บริการความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูผู้เรียน หรือการประกอบอาชีพแต่ละชุมชน	1.45	1.31	2.15	1.04
รวม	1.98	.66	2.41	.51

ค่าสถิติพื้นฐานโดยรวมทั้ง 6 ด้านพบว่า บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.98 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .66 คือ พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.41 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .51 คือ ผู้เรียนต้องการให้พ่อแม่ปฏิบัติบทบาทและลักษณะกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .66 คือ พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่า

กับ .50 คือ ผู้เรียนต้องการให้พ่อแม่ปฏิบัติบทบาทและลักษณะกิจกรรมในการจัดโอกาส การเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน พบว่า บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .81 คือ พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .67 คือ ผู้เรียนต้องการให้พ่อแม่ปฏิบัติบทบาทและลักษณะกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก

ด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียน พบว่า บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.12 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .85 คือ พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย ส่วนความต้องการของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.75 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .75 คือ ผู้เรียนต้องการให้พ่อแม่ปฏิบัติบทบาทและลักษณะกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน พบว่า บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .70 คือ พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .58 คือ ผู้เรียนต้องการให้พ่อแม่ปฏิบัติบทบาทและลักษณะกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียน พบว่า บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.56 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .89 คือ พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.18 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .68 คือ ผู้เรียนต้องการให้พ่อแม่ปฏิบัติบทบาทและลักษณะกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชน พบว่า บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.48 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.13 คือ พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย ส่วนความต้องการของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.23 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .87 คือ ผู้เรียนต้องการให้พ่อแม่ปฏิบัติบทบาทและลักษณะกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง (รายละเอียดของข้อมูลทั้งหมดแสดงในภาคผนวก)

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ของผู้เรียนกับบทบาทและลักษณะกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน

การวิจัยตอนนี้เป็นการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ของผู้เรียนกับบทบาทและการทำงานของพ่อแม่ซึ่งคัดเลือกจากแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยรวมในการทำกิจกรรมตามบทบาทหลักทั้ง 6 ด้านซึ่งมีค่า $\bar{X} \geq 2.50$ จำนวน 88 คน และนำพ่อแม่กลุ่มดังกล่าวมาแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยในการทำกิจกรรมน้อย (2.50-3.25) และกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยในการทำกิจกรรมมาก (3.26-4.00) และแบ่งผลการเรียนรู้ของผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีผลการเรียนต่ำ (เกรดเฉลี่ย 2.00-3.00) และกลุ่มที่มีผลการเรียนสูง (เกรดเฉลี่ย 3.01-4.00)

ตารางที่ 4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ของผู้เรียนกับบทบาทและการทำงานของพ่อแม่กลุ่มที่ดีที่สุดในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน		ระดับการทำกิจกรรมในการจัดโอกาส การเรียนรู้ของพ่อแม่ตามบทบาททั้ง 6 ด้าน		รวม
		น้อย	มาก	
เกรดเฉลี่ย	2.00-3.00	34 (87.18)	2 (4.88)	36 (45.0)
	3.01-4.00	5 (12.82)	39 (95.12)	44 (55.0)
รวม		39(100)	41(100)	80(100)

-หมายเหตุในตารางคือค่าร้อยละ และถ้าพ่อแม่ไม่ได้ระบุเกรดเฉลี่ยของผู้เรียนจะไม่นำมาวิเคราะห์

-หมายเหตุ $\chi^2 = 60.805$, $df = 2$, $p = .000$

จากตาราง 4.6 ผลการทดสอบค่าไคสแคว์ พบว่าระดับการทำกิจกรรมตามบทบาททั้ง 6 ด้าน เพื่อจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่ต่างกันมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 นั่นคือพ่อแม่ที่มีระดับการทำกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนน้อย ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก็จะอยู่ในระดับต่ำ ส่วนพ่อแม่ที่มีระดับการทำกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนมาก ส่วนใหญ่แล้วผลการเรียนรู้ของผู้เรียน จะอยู่ในระดับที่สูงด้วย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่ที่มีภูมิหลังต่างกันในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบภูมิหลังของพ่อแม่ทั้งหมด 2 ตัวแปร ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา กับค่าเฉลี่ยบทบาทและลักษณะกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่ทั้ง 6 ด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางมีรายละเอียดดังนี้

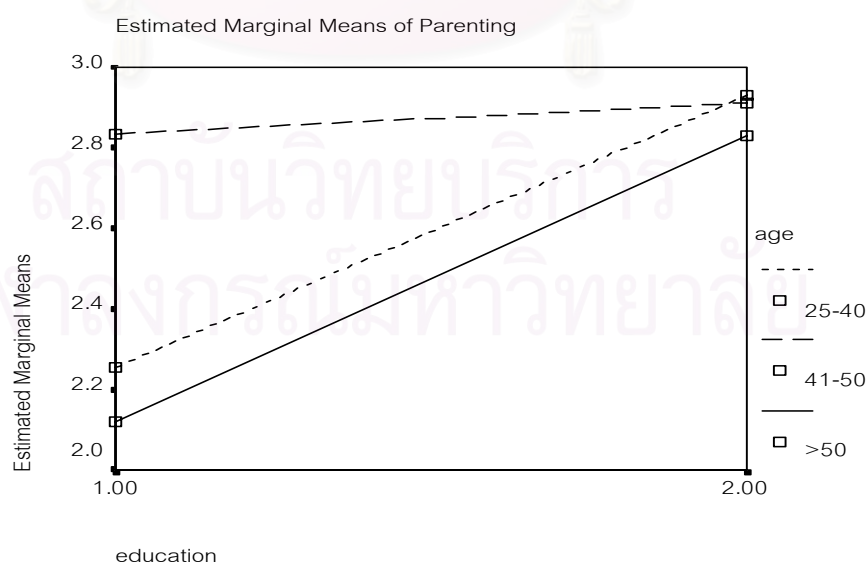
ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดู ของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Levene's test
ระดับการศึกษา (A)	1	17.620	17.620	47.87**	F=33.533 df1=5 df2=455 P=.000
อายุ (B)	2	10.189	5.095	13.841**	
(A) * (B)	2	8.761	4.380	11.901**	
ความคลาดเคลื่อน	455	167.473	0.368		
รวม	460	202.779			

**P<.01 หมายเหตุ ผลการทดสอบ Homogeneity of variance โดย Levene's test พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าข้อมูลฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น การทดสอบรายคู่จะใช้วิธีการของ Dunnett T3

จากตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดูในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน พบว่า อายุและระดับการศึกษาของพ่อแม่มีปฏิสัมพันธ์กันต่อการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดูในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ผลการเปรียบเทียบการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน ในบทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดู แสดงในแผนภาพที่ 5

แผนภาพที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน ในบทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดู

หมายเหตุ education 1= ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

education 2= ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

จากแผนภาพที่ 5 ผลการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและอายุที่ต่างกันของพ่อแม่ในการทำกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในบทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี พ่อแม่ในช่วงอายุ 41-50 ปี มีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้สูงที่สุด รองลงมาคือ อายุ 25-40 ปี และ 50 ปีขึ้นไปตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาในระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า พ่อแม่มีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้ใกล้เคียงกัน นั่นคือพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาสูง ไม่ว่าจะมียุอายุอยู่ในช่วงใดก็สามารถทำกิจกรรมในบทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดูได้ค่อนข้างใกล้เคียงกัน แต่ถ้าพ่อแม่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี จะทำกิจกรรมในบทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดูได้ดีกว่าพ่อแม่อายุ 25-40 และอายุ 50 ปีขึ้นไป

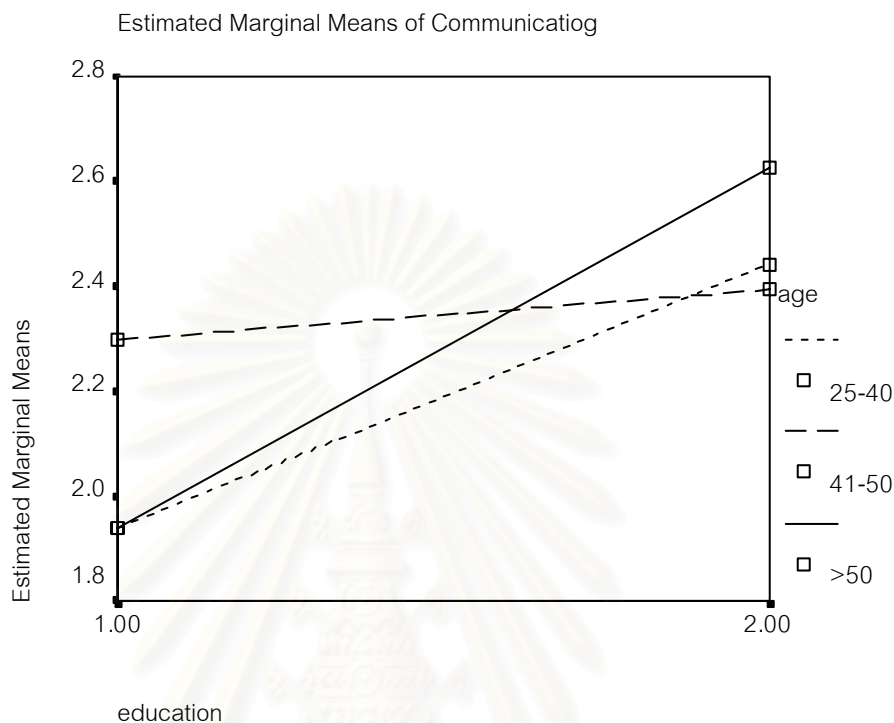
ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน ของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Levene's test
ระดับการศึกษา (A)	1	13.65	13.65	21.6**	F=6.824
อายุ (B)	2	1.778	0.889	1.407	df1=5
(A) * (B)	2	5.54	2.77	4.383*	df2=454
ความคลาดเคลื่อน	454	286.907	0.632		p=.000
รวม	459	304.108			

**P<.05 หมายถึง ผลการทดสอบ Homogeneity of variance โดย Levene's test พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าข้อมูลฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น การทดสอบรายคู่จะใช้วิธีการของ Dunnett T3

จากตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน พบว่า อายุและระดับการศึกษาของพ่อแม่มีปฏิสัมพันธ์กันต่อการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่มี อายุและระดับการศึกษาต่างกัน ในบทบาทด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน แสดงในแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน ในบทบาทด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน

หมายเหตุ education 1= ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี education 2= ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

จากแผนภาพที่ 6 ผลการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและอายุที่ต่างกันของพ่อแม่ในการทำกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในบทบาทด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน พบว่า ในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี พ่อแม่ในช่วงอายุ 41-50 ปี มีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้สูงที่สุด ส่วนพ่อแม่ที่มีอายุ 25-40 ปี และ อายุ 50 ปีขึ้นไปมีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้ใกล้เคียงกัน แต่เมื่อพิจารณาในระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า พ่อแม่ที่มีอายุ 25-40 ปีและ อายุ 41-50ปี มีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้ใกล้เคียงกัน ส่วนพ่อแม่ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปมีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้สูงที่สุด นั่นคือ พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาสูงที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปจะมีเวลาเพียงพอในการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนได้ดี แต่ถ้า พ่อแม่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีอายุในช่วง 41-50ปี จะทำกิจกรรมในบทบาทด้านการติดต่อสื่อสารได้ดี

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการ
อาสาสมัครช่วยงานโรงเรียน ของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Levene's test
ระดับการศึกษา (A)	1	0.365	0.365	0.508	F=3.653
อายุ (B)	2	2.141	1.071	1.489	df1=5
(A) * (B)	2	0.327	0.163	0.227	df2=454
ความคลาดเคลื่อน	454	326.404	0.719		p=.003
รวม	459	329.059			

**P<.01 หมายถึง ผลการทดสอบ Homogeneity of variance โดย Levene's test พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าข้อมูลฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น การทดสอบรายคู่จะใช้วิธีการของ Dunnett T3

จากตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียนในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน พบว่า อายุและระดับการศึกษาของพ่อแม่ ไม่มีปฏิสัมพันธ์กันต่อการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียนในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการ
จัดการเรียนรู้ที่บ้าน ของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน

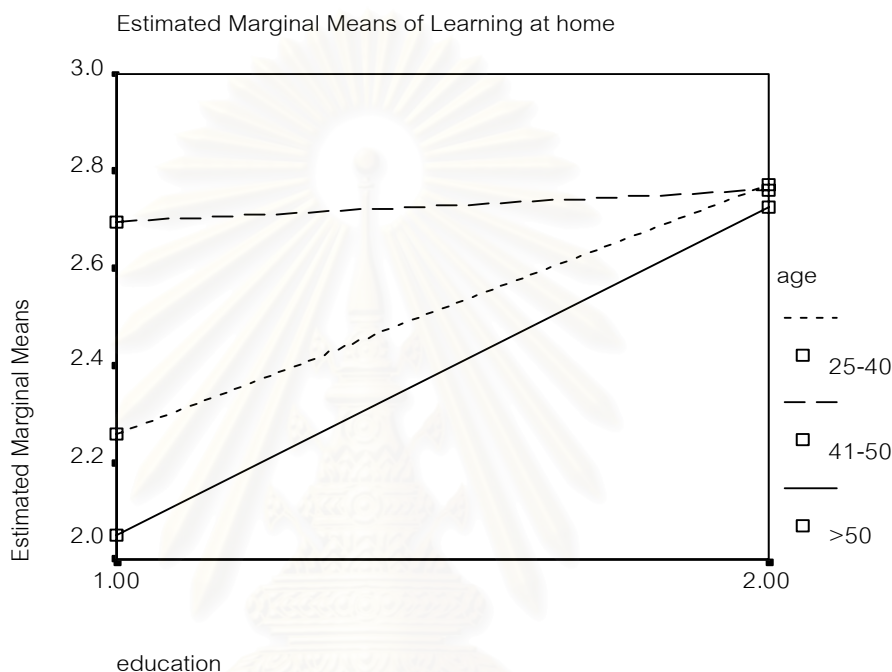
แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Levene's test
ระดับการศึกษา (A)	1	12.958	12.958	29.836**	F=19.569
อายุ (B)	2	6.801	3.400	7.830**	df1=5
(A) * (B)	2	6.189	3.094	7.125**	df2=453
ความคลาดเคลื่อน	453	196.736	0.434		p=.000
รวม	458	221.513			

**P<.01 หมายถึง ผลการทดสอบ Homogeneity of variance โดย Levene's test พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าข้อมูลฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น การทดสอบรายคู่จะใช้วิธีการของ Dunnett T3

จากตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้านในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน พบว่า อายุและระดับการศึกษาของพ่อ

แม่มีอิทธิพลร่วมต่อการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้านในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ผลการเปรียบเทียบการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน ในบทบาทด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนแสดงในแผนภาพที่ 7

แผนภาพที่ 7 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน ในบทบาทด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน

หมายเหตุ education 1= ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี education 2= ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

จากแผนภาพที่ 7 ผลการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและอายุที่ต่างกันของพ่อแม่ในการทำกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในบทบาทด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน พบว่า ในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี พ่อแม่ในช่วงอายุ 41-50 ปี มีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้สูงที่สุด รองลงมาคือพ่อแม่ที่มีอายุ 25-40 ปี และ อายุ 50 ปีขึ้นไปตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาในระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า พ่อแม่ที่มีอายุ 25-40 ปี อายุ 41-50ปี และพ่อแม่ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปมีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้ใกล้เคียงกัน นั่นคือพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาสูง ไม่ว่าจะมียุอายุอยู่ในช่วงใดก็สามารถทำกิจกรรมในบทบาทด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้านได้ใกล้เคียงกัน แต่ถ้าพ่อแม่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อายุอยู่ในช่วง 41-50 ปีจะทำกิจกรรมในบทบาทด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้านได้ดีกว่าพ่อแม่ที่มีอายุ 25-40 ปี และ อายุ 50 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียน ของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Levene's test
ระดับการศึกษา (A)	1	3.507	3.507	4.766*	F=1.011
อายุ (B)	2	0.494	0.247	0.336	df1=5
(A) * (B)	2	0.784	0.392	0.533	df2=455
ความคลาดเคลื่อน	455	334.783	0.736		.411
รวม	460	338.879			

**P<.01 หมายถึง ผลการทดสอบ Homogeneity of variance โดย Levene's test พบว่า ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น การทดสอบรายคู่จะใช้วิธีการของ Scheffe'

จากตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียนในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน พบว่า อายุและระดับการศึกษาของพ่อแม่ไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน ต่อการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียนในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน ในบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียน พบว่า พ่อแม่ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนมากกว่าพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชนของพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Levene's test
ระดับการศึกษา (A)	1	0.698	0.698	0.542	F=2.593
อายุ (B)	2	0.469	0.235	0.182	Df1=5
(A) * (B)	2	0.447	0.223	0.174	df2=455
ความคลาดเคลื่อน	455	585.81	1.287		p=.025
รวม	460	587.934			

**P<.05 ผลการทดสอบ Homogeneity of variance โดย Levene's test พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าข้อมูลไม่เป็นข้อตกลงเบื้องต้น การทดสอบรายคู่จะใช้วิธีการของ Dunnett T3

จากตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชนในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน พบว่า อายุและระดับการศึกษาของพ่อแม่ไม่มีปฏิสัมพันธ์กันต่อการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการร่วมมือรวมพลัง ในชุมชนในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) เพื่อหารูปแบบกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน

การวิจัยในตอนนี้เป็นการทำให้กระบวนการ Design นั้นน่าเชื่อถือเป็นรูปธรรม จึงนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์องค์ประกอบ จากกลุ่มตัวอย่างพ่อแม่ทั้งหมดจำนวน 461 คนพบว่า มีค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy เท่ากับ 0.956 เมื่อทดสอบนัยสำคัญของค่า Bartlett's Test of Sphericity แล้วพบว่า มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด 9 องค์ประกอบ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 66.703 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเฉพาะกลุ่มที่มีการปฏิบัติที่ดีที่สุดจึงคัดเลือกผลการสัมภาษณ์ พ่อแม่กลุ่มดังกล่าวในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ข้อมูลที่ได้รับนำมาลงรหัส (แสดงในตาราง 4.13) จากนั้นนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่า สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด 5 องค์ประกอบสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 69.181 มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.13 การลงรหัสข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ข้อความ	รหัสหลัก	รหัสย่อย
การเรียนรู้นอกห้องเรียน	(A)	(A1) - (A6)
การส่งเสริมกิจกรรมที่ผู้เรียนชอบ	(B)	(B1) - (B8)
ช่วยสอนการบ้าน	(C)	(C1) - (C11)
การให้กำลังใจ	(D)	(D1) - (D6)
การอบรมบ่มนิสัย	(E)	(E1) - (E9)
การจัดสถานที่สงบให้ทำการบ้าน	(F)	(F1) - (F2)
การจัดตารางเวลาให้ผู้เรียน	(G)	(G1) - (G8)
ให้ผู้เรียนเรียนพิเศษ	(H)	(H1) - (H3)
การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียน	(I)	(I1) - (I6)
ช่วยจัดหาอุปกรณ์การเรียน	(J)	(J1) - (J6)
การวางแผนอนาคต	(K)	(K1) - (K5)

ตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรขององค์ประกอบ

ตัวแปร	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
การเรียนรู้นอกห้องเรียน	1.000										
การส่งเสริมกิจกรรมที่ผู้เรียนชอบ	.066	1.000									
ช่วยสอนการบ้าน	.264	.071	1.000								
การให้กำลังใจ	.182	.157	.121	1.000							
การอบรมบ่มนิสัย	.418	.059	.121	.214	1.000						
การจัดสถานที่สงบให้ทำการบ้าน	.093	.228	.037	.121	.069	1.000					
การจัดตารางเวลาให้ผู้เรียน	.088	.097	.011	.078	.078	.260	1.000				
ให้ผู้เรียนเรียนพิเศษ	.019	.017	.007	.052	.165	.007	.325	1.000			
การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียน	.323	.285	.071	.157	.590	.071	.097	.111	1.000		
ช่วยจัดหาอุปกรณ์การเรียน	.152	.323	.435	.182	.418	.093	.088	.019	.323	1.000	
การวางแผนอนาคต	.067	.329	.136	.078	.078	.136	.015	.101	.187	.088	1.000
MEAN	.94	.93	.91	.95	.95	.91	.89	.64	.93	.94	.89
SD	.233	.254	.289	.209	.209	.289	.319	.484	.254	.233	.319

หมายเหตุ - ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกค่ามีนัยสำคัญที่ระดับ .05, N = 88

เมื่อพิจารณาค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (0.447) พบว่ามีค่าน้อยกว่า 0.60 แต่เมื่อทดสอบนัยสำคัญของค่า Bartlett's Test of Sphericity แล้วพบว่ามีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในขนาดที่เหมาะสมกับการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้

จากตาราง 4.14 เสนอค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ผลปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันปานกลางมีค่าระหว่าง 0.323-0.590 ได้แก่ตัวแปรการเรียนรู้นอกห้องเรียนกับการอบรมปมนิสัย (0.418) ตัวแปรการเรียนรู้นอกห้องเรียนกับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียน (0.323) ตัวแปรช่วยสอนการบ้านกับช่วยจัดหาอุปกรณ์การเรียน (0.435) ตัวแปรการอบรมปมนิสัยกับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียน (0.590) ตัวแปรการอบรมปมนิสัยกับช่วยจัดหาอุปกรณ์การเรียน (0.418) นอกนั้นขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ในระดับต่ำ และค่าความสัมพันธ์บางตัวมีทิศทางลบ

ตารางที่ 4.15 ค่า Eigenvalues ของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of variance	Cumulative %
1	2.515	22.864	22.864	2.515	22.864	22.864
2	1.600	14.542	37.406	1.600	14.542	37.406
3	1.327	12.068	49.474	1.327	12.068	49.474
4	1.099	9.992	59.466	1.099	9.992	59.466
5	1.069	9.715	69.181	1.069	9.715	69.181
6	.926	8.423	77.604			
7	.846	7.691	85.295			
8	.623	5.660	90.955			
9	.434	3.947	94.902			
10	.343	3.116	98.018			
11	.218	1.982	100.000			

จากตารางที่ 4.15 เสนอค่า eigenvalues ขององค์ประกอบต่าง ๆ ผลการสกัดองค์ประกอบได้ 5 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 69.181 ซึ่งถือได้ว่ามีค่าสูง

ตารางที่ 4.16 แสดงเมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ

ตัวแปร	Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4	Factor 5
การอบรมปมนิสัย	.842	.142	-.163	-.170	.078
การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียน	.751	.024	-.189	.311	.220
การเรียนรู้นอกห้องเรียน	.727	.165	.141	.003	-.070
ช่วยสอนการบ้าน	.097	.844	.130	.078	-.088
ช่วยจัดหาอุปกรณ์การเรียน	.243	.759	-.118	-.018	.292
การจัดตารางเวลาให้ผู้เรียน	-.038	-.115	.799	-.106	.224
ให้ผู้เรียนเรียนพิเศษ	-.073	.146	.709	.115	-.142
การวางแผนอนาคต	.084	-.017	.112	.880	-.101
การส่งเสริมกิจกรรมที่ผู้เรียนชอบ	-.112	.241	-.231	.632	.504
การจัดสถานที่สงบให้ทำการบ้าน	.006	-.088	.338	.187	.717
การให้กำลังใจ	.184	.200	-.155	-.226	.572

จากตาราง 4.16 พบว่า สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบได้ทั้งหมด 5 องค์ประกอบสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 69.181 มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมปมนิสัย การสร้าง ความสัมพันธ์กับผู้เรียนและ การเรียนรู้นอกห้องเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) เท่ากับ .842, .751, และ .727 ตามลำดับ องค์ประกอบที่ 1 มีค่าไอเกนเท่ากับ 22.864 และมีค่า ความแปรปรวนร่วมคิดเป็นร้อยละ 22.9 ของความแปรปรวนร่วมทั้งหมด

องค์ประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปร 2 ตัวแปร ได้แก่ ช่วยสอนการบ้าน และ ช่วยจัด หาอุปกรณ์การเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) เท่ากับ .844, .759 ตามลำดับ องค์ประกอบนี้มีค่าไอเกนเท่ากับ 14.542 และมีค่าความแปรปรวนร่วมคิดเป็นร้อยละ 14.5 ของ ความแปรปรวนร่วมทั้งหมด

องค์ประกอบที่ 3 บรรยายได้ด้วยตัวแปร 2 ตัวแปร ได้แก่ การจัดตารางเวลาให้ผู้เรียน และ ให้ผู้เรียนเรียนพิเศษ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) เท่ากับ .799, .709 ตามลำดับ องค์ประกอบนี้มีค่าไอเกนเท่ากับ 12.068 และมีค่าความแปรปรวนร่วมคิดเป็นร้อยละ 12.0 ของความแปรปรวนร่วมทั้งหมด

องค์ประกอบที่ 4 บรรยายได้ด้วยตัวแปร 2 ตัวแปร ได้แก่ การวางแผนอนาคต และ การส่งเสริมกิจกรรมที่ผู้เรียนชอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) เท่ากับ .880, .632 ตาม ลำดับ องค์ประกอบนี้มีค่าไอเกนเท่ากับ 9.992 และมีค่าความแปรปรวนร่วมคิดเป็นร้อยละ 10.0 ของความแปรปรวนร่วมทั้งหมด

องค์ประกอบที่ 5 บรรยายได้ด้วยตัวแปร 2 ตัวแปร ได้แก่ การจัดสถานที่สงบให้ทำการบ้าน และการให้กำลังใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) เท่ากับ .717, .572 ตามลำดับ องค์ประกอบนี้มีค่าไอเกนเท่ากับ 9.715 และมีค่าความแปรปรวนร่วมคิดเป็นร้อยละ 9.7 ของความแปรปรวนร่วมทั้งหมดเมื่อเปรียบเทียบค่าร้อยละของความแปรปรวนร่วมจะพบว่า มีอัตราส่วน 23: 15: 10: 10 พบว่าองค์ประกอบที่ 1 มีค่าร้อยละของความแปรปรวนร่วมสูงที่สุด (22.9)

การสังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างและการสนทนากลุ่ม สามารถนำเสนอรูปแบบกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนโดยอาศัยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบมาจัดรูปแบบกิจกรรมได้ 5 รูปแบบ มีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 1

กิจกรรมรูปแบบที่ 1 ประกอบด้วยคำสัมภาษณ์ 3 หัวข้อ คือ (1) การเรียนรู้นอกห้องเรียน(2) การอบรมปมนิสัย (3) การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยตั้งชื่อรูปแบบเพื่อให้จำง่ายว่า “โลกนอกตำรา” มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.17 ตัวอย่างคำสัมภาษณ์กิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 1

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์	กิจกรรมโดยรวม
(A1) “อยากให้ผู้เรียนได้ไปรับรู้สภาพชีวิตของเพื่อนมนุษย์ในสังคม เช่น บ้านเด็กกำพร้า คนชรา สถานสงเคราะห์ นักโทษ ถ้ากระบอก ถ้าเราให้เด็กรู้แต่ทฤษฎีคิดว่าคงไม่ได้ผลกับเด็กสมัยนี้” (ผู้ปกครอง: ม.5)	(A) การเรียนรู้นอกห้องเรียน
(A2) “ส่งลูกเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการอบรมศีลธรรม หรือ พาผู้เรียนไปไหว้พระ ศึกษาธรรมะที่วัด เพื่อจะได้ขัดเกลาจิตใจ บางครั้งพระท่านได้สอดแทรกเกี่ยวกับเรื่องสิ่งเสพติดต่าง ๆ” (ผู้ปกครอง: ม.2)	
(A3) “ถ้ามีโอกาสผมจะอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับธรรมชาติ พาไปเที่ยวได้ใกล้ชิดธรรมชาติเพราะเด็กกรุงเทพฯไม่มีโอกาสได้สัมผัสธรรมชาติเลย ทำให้เขาไม่ติดเกมส์คอมพิวเตอร์มากเกินไป” (ผู้ปกครอง: ม.2)	

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์	กิจกรรมโดยรวม
<p>(A4) “พาผู้เรียนไปสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น ไปดูนิทรรศการสัปดาห์วิทยาศาสตร์ที่เมืองทองธานีเมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา ท้องฟ้าจำลอง วัดพระแก้ว และเวลาไปเที่ยวจะพยายามอธิบายแทรกความรู้ให้ผู้เรียนด้วย สนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ รอบตัว”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.2)</p>	(A) การเรียนรู้ในห้องเรียน
<p>(A5) “แนะนำให้เด็กอ่านป้ายฉลาก ตราสินค้าหรือ ส่วนประกอบของสินค้าที่เป็นภาษาอังกฤษเพื่อเป็นการเรียนรู้ภาษา นอกเหนือจากตำราเรียน จะได้นำมาใช้ในชีวิตจริงได้”</p> <p>(ผู้ปกครอง ม.1)</p>	
<p>(A6) “จะพาผู้เรียนไปเรียนรู้ในชุมชนใกล้ ๆ โรงเรียนค่ะ ถ้าไปต่างจังหวัดซึ่งคุณปู่ คุณย่าของเขาอยู่ก็จะพยายามให้เขาได้ใช้ชีวิตที่แตกต่างออกไปจากการอยู่กรุงเทพฯ เช่น ให้ไปฝึกงานตะกร้าใส่ของ ฝึกเอาปลาไปตากแดด เป็นต้น”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.3)</p>	
<p>(E1) “ผมจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เขา ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง มารยาท การพูดจาที่ไพเราะต่อกันในครอบครัว ผมไม่สูบบุหรี่เพราะจะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.1)</p>	(E) การอบรมบ่มนิสัย
<p>(E2) “ฝึกให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าทำ ให้ถูกกาลเทศะ แต่ไม่ใช่ได้เถียง สอนให้เขากล้ายอมรับผิด เช่น สอนว่าความผิดพลาดไม่ใช่สิ่งเลวร้ายแต่เป็นบทเรียน นอกจากนี้ยังช่วยสอดส่องดูแลผู้เรียนคนอื่นที่ไม่ใช่บุตรหลานแต่เป็นเพื่อนลูกเขา เพราะเพื่อนมีส่วนมากที่จะทำให้ลูกเป็นคนดีหรือไม่ดี”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.3)</p>	

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์	กิจกรรมโดยรวม
<p>(E3) “ให้เขากล้ายอมรับผิด เช่น สอนว่า ความผิดพลาดไม่ใช่สิ่งเลวร้ายแต่เป็นบทเรียน นอกจากนี้ยังช่วยสอดส่องดูแลผู้เรียนคนอื่นที่ไม่ใช่บุตรหลานแต่เป็นเพื่อนลูกเรา เพราะเพื่อนมีส่วนมากที่จะทำให้ลูกเป็นคนดีหรือไม่ดี”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.3)</p>	<p>(E) การอบรมบ่มนิสัย</p>
<p>(E4) “จะเน้นในเรื่องพุทธศาสนา และคุณธรรมให้มาก เพราะในสมัยที่พ่อแม่เรียนมีหลักสูตรให้เรียนจริยธรรม เช่น การกราบ ไหว้ มารยาทต่อผู้ใหญ่ ฯลฯ อยากให้ปัจจุบันกลับมาใช้วิธีนี้พัฒนาจิตใจเด็ก ไม่ให้ติดกับวัตถุนิยมมากเกินไป”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม. 3)</p>	
<p>(E5) “แม่บ้านเป็นคนสอนลูกเกี่ยวกับการมีสัมมาคารวะ ความเมตตา-กรุณา เผื่อแผ่ มีไหวพริบ ฉลาดในการดำรงชีวิต”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.1)</p>	
<p>(E6) “อบรมลูกอยู่เสมอให้รู้จักรับผิดชอบต่อตัวเอง ต่อหน้าที่ให้มีความพยายาม กล้าที่จะถามหรือแสดงออกในทางที่เหมาะสมที่ควร ดูว่ากล่าวตักเตือนได้ ถ้าเด็กซุกซิ่นหน้าแสดงความไม่พอใจเราก็ควรใช้ไม้อ้อนบ้าง โดยแสดงให้เห็นที่เราทำไป ดูไปเพราะรักและห่วง สอนให้ลูกมีความมั่นใจในตัวเอง แต่ไม่ใช่แข็งกร้าว ก้าวร้าว”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.2)</p>	
<p>(E7) “บอกให้ผู้เรียนติดตามข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ บ้าง เช่น ทีวี หนังสือพิมพ์ วิทยุในระหว่างทำกิจกรรมร่วมกัน เช่นดูทีวี ฟังวิทยุในรถตอนเช้า ก็พยายามเล่าเรื่องที่สามารถเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนของคุณไปด้วย โดยเฉพาะความรู้รอบตัวทางด้านภูมิศาสตร์ ชีวามีกำลังดั่งค้ำ และเกี่ยวกับการเมืองการปกครองด้วยของไทยกำลังนำศึกษา”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.1)</p>	

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์	กิจกรรมโดยรวม
<p>(E8) “คุยกับผู้เรียนก่อนว่าสิ่งไหนให้ได้ หรือไม่ได้ พูดด้วยเหตุผลแล้วให้เขารู้จักตัดสินใจเองไม่บังคับเพราะลูกค่อนข้างเป็นผู้ใหญ่”</p> <p>(ผู้ปกครอง ม.5)</p>	(E) การอบรมบ่มนิสัย
<p>(E9) “พ่อแม่จะต้องควบคุมความประพฤติของลูกให้ เป็นไปตามกรอบที่เราตั้งไว้ ถ้าเขาก้าวร้าวเราต้องปรามได้ ลงโทษได้ แต่กรอบนั้นต้องยืดหยุ่นได้บ้างบางโอกาส และถ้าจะลงโทษต้องพูดคุยกับลูกให้เขารู้เหตุผลของการลงโทษ”</p> <p>(ผู้ปกครอง ม.3)</p>	
<p>(I1) “จะอ่านหนังสือกับลูก เช่น สารคดี การ์ตูน หนังสือเรียน แล้วนำมาวิจารณ์กัน และสามารถนำพฤติกรรมตัวละครในหนังสือที่เราอ่านมาเสริมความรู้ให้เด็กได้ ทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเกี่ยวกับมารยาท การคบเพื่อน เป็นต้น” (ผู้ปกครอง: ม.1)</p>	(I) การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียน
<p>(I2) “ดิฉันกับลูกจะพูดคุยเรื่องราวต่าง ๆ ได้ทุกเรื่อง แลกเปลี่ยนทัศนะ ความคิด วิธีการเรียนรู้ จะไม่สอนเนื้อหาโดยตรง เช่น ตอนนี้ออกอยู่ ม.4 แล้วเนี่ยเป็นผู้ชายด้วยเป็นเรื่องธรรมดาจะมีเพื่อนต่างเพศ แต่ดิฉันจะบอกให้คบกันอย่างมีขอบเขต ไม่ทำให้เกิดเรื่องเสียหาย ให้เขาพามารู้จักเราได้ดี ถ้ามีสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำแท้ง หรือคลอดลูกแล้วทิ้งไว้ที่โรงพยาบาล เราก็จะอธิบายให้ลูกรู้ว่าเป็นแบบนี้เพราะ – รักไม่เป็น- เราต้องดูแลตัวเองให้ได้ก่อนถึงจะสามารถดูแลคนอื่นได้”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.4)</p>	
<p>(I3) “คุยกับลูกถึงเพื่อน ๆ ที่โรงเรียน จะได้ว่าเวลาลูกอยู่ที่โรงเรียนเป็นอย่างไร”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.1)</p>	

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์	กิจกรรมโดยรวม
(14) “ดูภาพยนตร์กับเด็ก และวิจารณ์กันถึงข้อดี ข้อเสียของพฤติกรรมในหนัง เราก็สอนเขาด้วยว่าจะไรควรทำ อะไรควรงด แต่ภาพยนตร์นั้นเราต้องต้องเลือกให้ดี ๆ ค่ะ” (ผู้ปกครอง: ม.2)	(I) การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียน
(15) “ผู้เรียนมีปัญหาจะปรึกษาตลอดไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การเรียน หรือ การดำเนินชีวิต พยายามบอกเขาว่าถ้า มีปัญหาอย่าหนี ควรแก้ไขให้ได้ และจะสอบถามผู้เรียนในแต่ละวันว่ามีปัญหาอะไรหรือเปล่าและช่วยแก้ไขปัญหาที่คิดว่าหนักเกินไปสำหรับเด็ก หรือชี้แนะแนวทางให้เขาแก้ปัญหาเอง” (ผู้ปกครอง: ม.3)	
(16) “จะไปรับ-ส่งลูกเองทุกวัน บางครั้งลูกไปทัศนศึกษาต่างจังหวัดก็ไปรับเองเพราะอยากมีส่วนร่วมกับลูก ระหว่างทางลูกจะได้เล่าเรื่องที่ประสบมาให้ฟัง” (ผู้ปกครอง: ม.1)	

ตารางที่ 4.18 สรุปรูปแบบกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 1

รูปแบบที่ 1 “โลกนอกตำรา”		ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
กิจกรรมที่ 1	พาผู้เรียนไปทัศนศึกษาตามแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	(A1) (A3) (A4)
กิจกรรมที่ 2	อบรมปมนิสัยทั้งความประพฤติและเรื่องจิตใจ	(E2) (E3) (E4) (E5) (E6) (E9)
กิจกรรมที่ 3	ให้เวลากับผู้เรียนมากที่สุดเท่าที่จะมีโอกาส พูดคุยให้ความใกล้ชิดสนิทสนม	(I1) (I2) (I3) (I4) (I5) (I6)
กิจกรรมที่ 4	ให้ฝึกประสบการณ์จริง หรือเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว	(A3) (A5) (A6) (E7)
กิจกรรมที่ 5	ส่งผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมอบรมศีลธรรม	(A2) (E4)
กิจกรรมที่ 6	พาไปสัมผัสชีวิตในชุมชน	(A1) (A6)
กิจกรรมที่ 7	สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน	(I2) (I5)
กิจกรรมที่ 8	เป็นตัวอย่างที่ดีให้ผู้เรียน	(E1)
กิจกรรมที่ 9	ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิตประจำวัน	(A2) (E4) (E5) (E6) (E8)
กิจกรรมที่ 10	สอดแทรกความรู้ต่าง ๆ เมื่อมีโอกาสพาผู้เรียนไปเรียนรู้นอกสถานที่	(A2) (A3) (A4) (A5) (A6)

จากตารางที่ 4.18 พบว่า พ่อแม่ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความรู้ นอกห้องเรียนโดยการพาไปศึกษาความรู้รอบตัวจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ หรือเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ เช่น ฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับของจริงไม่ใช่เรียนรู้แต่ในตำรา เก็บรายละเอียดจากสิ่งรอบตัวมาอธิบายแทรกความรู้ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ ด้านการอบรมบ่มนิสัย พ่อแม่จะเน้นการดูแลความประพฤติ ฝึกให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าทำ ให้ถูกกาลเทศะ แต่ไม่ใช่ได้เพียง สอนให้เขากล้ายอมรับผิด และจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีสัมมาคารวะ รวมทั้งพ่อแม่จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้เรียนด้วย ในด้านการ สร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียน พ่อแม่ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการพูดคุย ให้ความใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้เรียน มีเวลาอยู่กับผู้เรียนให้มากที่สุด ให้คำปรึกษาทั้งเรื่องการเรียนและเรื่องส่วนตัว

กิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 2

กิจกรรมรูปแบบที่ 2 ประกอบด้วยคำสัมภาษณ์ 2 หัวข้อ คือ (1) ช่วยจัดหาอุปกรณ์การเรียน (2) ช่วยสอนการบ้าน ซึ่งผู้วิจัยตั้งชื่อรูปแบบเพื่อให้จำง่ายว่า “**เสริมการเรียนรู้**” มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.19 ตัวอย่างคำสัมภาษณ์กิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 2

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์	กิจกรรมโดยรวม
(J1) “มีเวลาให้ผู้เรียนเต็มที่ มีความพร้อมด้านทุนทรัพย์ในการจัดหาซื้อตำราเรียนพิเศษนอกเหนือจากตำราเรียนที่โรงเรียน และผู้เรียนสามารถเรียนพิเศษรายวิชาตามที่เขาต้องการ” (ผู้ปกครอง: ม.4)	(J) ช่วยจัดหาอุปกรณ์การเรียน
(J2) “ป้าจะจัดหาอุปกรณ์การเรียนให้เขาอย่างเพียงพอ แต่ไม่มากเกินไปจะทำให้เด็กใช้ของอย่างสิ้นเปลือง รวมทั้งจัดหาครูพิเศษ บางวิชาที่เขาอ่อนมาสอนให้ที่บ้าน เพราะทำให้เขาไม่ต้องเหนื่อยไปเรียนข้างนอก ที่บ้านนี้แหละสะดวก และเด็กได้เรียนรู้เต็มที่ เพราะเรียนตัวต่อตัวกับครู” (ผู้ปกครอง: ม.2)	
(J3) “ส่งเสริมการอ่านโดยจัดหาหนังสือต่าง ๆ หลาก ๆ ประเภทไว้ที่บ้านรวมทั้งหาข้อสอบหรือแบบฝึกหัด ต่าง ๆ ให้ทำ” (ผู้ปกครอง ม.3)	

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์	กิจกรรมโดยรวม
<p>(J4) “ชื่อคอมพิวเตอร์ให้เขาเพื่อใช้หาข้อมูลสำหรับทำรายงานบางวิชา เพราะปัจจุบันเนื้อหาในหนังสือบางเล่มเก่าเกินไปแล้วข้อมูลไม่อัปเดต แต่จะกำชับให้เขาใช้อินเตอร์เน็ตในทางที่เป็นประโยชน์”</p> <p>(ผู้ปกครอง ม.2)</p>	<p>(J) ช่วยจัดหาอุปกรณ์การเรียน</p>
<p>(J5) “ชื่อสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยมาไว้ให้ผู้เรียนที่บ้าน เช่น วีซีดี สารคดี ภาพยนตร์ที่ให้ความรู้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับเด็กเป็นต้น”</p> <p>(ผู้ปกครอง ม.2)</p>	
<p>(J6) “มีสารานุกรม พจนานุกรม หรือหนังสือทุกประเภทไม่ว่าจะให้ความรู้ หรือให้ความเพลิดเพลินควรมีไว้ที่บ้านบ้าง”</p> <p>(ผู้ปกครอง ม.2)</p>	
<p>(C1) “อธิบายเมื่อผู้เรียนมีปัญหาวิชาที่เรียน และบางครั้งก็ช่วยหาข้อมูล เอกสารประกอบการทำรายงาน โครงการต่าง ๆ สอนการบ้าน แนะนำเกี่ยวกับการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.1)</p>	<p>(C) ช่วยสอนการบ้าน</p>
<p>(C2) “ตักเตือน เรื่องการบ้าน การเรียน ให้ผู้เรียนติดตามและทำให้เสร็จ”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.1)</p>	
<p>(C3) “ช่วยชี้แนะวิธีการดูหนังสือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านทั้งที่เพิ่มความรู้ และเพื่อความบันเทิงทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ แนะนำวิธีสรุปข้อความสำคัญ ๆ ของบทเรียนว่าจะทำอย่างไร”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.1)</p>	
<p>(C4) “ทบทวนวิชาที่เรียนมาแต่ละวันให้ผู้เรียนจะทำให้เขาเข้าใจได้ดียิ่งขึ้นเพราะได้ทบทวนทันทีที่เรียนมาทำให้ไม่ลืมและไม่ต้องไปทวนหนัก ๆ ก่อนสอบ”</p> <p>(ผู้ปกครอง ม.3)</p>	

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์	กิจกรรมโดยรวม
<p>(C5) “ผมจะพยายามเช็คตลอดว่าผู้เรียนส่งงาน อาจารย์ครบทุกงานหรือไม่ สอบถามถึงวิชาต่าง ๆ ที่ครูได้สอนมาเท่าที่จะถามได้ และสอนการบ้านวิชาที่เขาไม่เข้าใจทบทวนวิชาที่เรียนมาแต่ละวัน ดิว หนังสือให้ก่อนสอบพยายามทำทุกอย่างให้ลูกได้ คะแนนเป็นที่น่าพอใจครับ”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.1)</p>	<p>(C) ช่วยสอนการบ้าน</p>
<p>(C6) “ช่วยผู้เรียนทำงานที่ยาก ๆ เช่น งานช่าง งานประดิษฐ์ เย็บปักถักร้อย ลูกเป็นผู้ชายเขาไม่ค่อยถนัดก็จะทำให้เขาแต่ก็จะบอกวิธีทำให้ด้วยค่ะ”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.1)</p>	
<p>(C7) “พยายามศึกษาเนื้อหาตามหลักสูตรที่ผู้เรียนเรียน เพราะการเรียนแผนเก่าที่พ่อแม่เรียนมา กับปัจจุบันไม่เหมือนกัน ทำให้สอนผู้เรียนในบางเรื่องไม่ได้” (ผู้ปกครอง: ม. 2)</p>	
<p>(C8) “ซักถามเขาทุกวันว่าวันนี้มีการบ้านรีเปล่า ทำเสร็จหรือยัง จะให้แม่ช่วยอะไรบ้างเขาจะได้อ่านว่าเราเป็นห่วง และไม่ได้ทิ้งให้เขาทำการบ้านคนเดียว”</p> <p>(ผู้ปกครอง ม.1)</p>	
<p>(C9) “หลักสูตรของลูกสมัยนี้ไม่เหมือนกับสมัยที่เราเรียนเลยต้องขอหลักสูตรของโรงเรียนมาศึกษาดู เพราะบางทีเราจะดิวนหนังสือให้ลูกเราไม่รู้ขอบเขตว่าต้องเอาเนื้อหาระดับไหน ถ้ารู้หลักสูตรจะได้ไม่ดิวนเนื้อหาที่ยากหรือยุ่งเกินไปสำหรับลูก”</p> <p>(ผู้ปกครอง ม.2)</p>	
<p>(C10) “สอนวิธีการค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตให้ผู้เรียนเพราะบางทีเด็กอาจจะไม่รู้จักรหัสการหาข้อมูล”</p> <p>(ผู้ปกครอง ม.1)</p>	
<p>(C11) “สอบถามอาจารย์ประจำวิชาอยู่เสมอว่าผู้เรียนยังไม่ได้ส่งงานชิ้นใดจะได้ไม่ต้องไปยุ่งตอนช่วงใกล้สอบมีเวลาอ่านหนังสือไม่ต้องมานั่งเคลียร์งาน”</p> <p>(ผู้ปกครอง ม.3)</p>	

พ่อแม่ให้ความสำคัญกับการจัดหาอุปกรณ์การเรียนของผู้เรียนมาก ไม่ว่าจะเป็น อุปกรณ์เครื่องเขียน หนังสือ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย การบ้านและงานที่ครูได้มอบหมายให้ผู้เรียน ทำให้ความช่วยเหลือด้วยการอธิบาย ช่วยทำรายงานหาข้อมูล และตัดเตือนให้ ผู้เรียนไม่ละเลยในการรับผิดชอบต่องานที่ต้องส่งครู ศึกษาหลักสูตรเพื่อที่จะชี้แนะวิธีอ่านหนังสือที่ถูกต้อง รวมทั้ง ทบทวน ดิวหนังสือให้ผู้เรียนก่อนสอบทำให้ผู้เรียนไม่เครียดจนเกินไปในวันสอบดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.20

ตาราง 4.20 สรุปรูปแบบการจัดกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน
รูปแบบที่ 2

รูปแบบที่ 2 “เสริมการเรียนรู้”		ตัวอย่างคำ สัมภาษณ์
กิจกรรมที่ 1	จัดอุปกรณ์การเรียนให้ผู้เรียนอย่างครบครัน	(J2) (J3)
กิจกรรมที่ 2	ซื้อหนังสือเสริมนอกเหนือจากการเรียนหรือสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยมาไว้ให้ผู้เรียนที่บ้าน	(J1) (J4) (J5) (J6)
กิจกรรมที่ 3	อธิบายเมื่อผู้เรียนมีปัญหาวิชาที่เรียน ช่วยหาข้อมูล เอกสารประกอบ การทำรายงาน	(C1) (C5)
กิจกรรมที่ 4	ช่วยชี้แนะวิธีการดูหนังสือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านทั้งที่เพิ่มความรู้ และเพื่อความบันเทิง	(C3)
กิจกรรมที่ 5	ศึกษาหลักสูตรของโรงเรียนเพื่อสอนให้ผู้เรียนเข้าใจยิ่งขึ้น	(C7) (C9)
กิจกรรมที่ 6	ทบทวนวิชาที่เรียนมาแต่ละวันให้ผู้เรียน	(C2) (C6) (C8)
กิจกรรมที่ 7	สอนวิธีการค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตให้ผู้เรียน	(C10)
กิจกรรมที่ 8	สอบถามอาจารย์ประจำวิชาอยู่เสมอถึงภาระงานของผู้เรียน	(C4) (C11)
กิจกรรมที่ 9	ช่วยผู้เรียนทำงานที่ยาก ๆ เช่น งานช่าง งานประดิษฐ์ ค้นคว้า	(C5) (C10)
กิจกรรมที่ 10	ตัดเตือน เรื่องการบ้าน การเรียน ให้ผู้เรียนติดตามและทำให้สำเร็จ	(C2) (C11)

กิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 3

กิจกรรมรูปแบบที่ 3 ประกอบด้วยคำสัมภาษณ์ 2 หัวข้อ คือ (1) การจัดตารางเวลาให้ผู้เรียน (2) ให้ผู้เรียนเรียนพิเศษ ซึ่งผู้วิจัยตั้งชื่อรูปแบบเพื่อให้จำง่ายว่า “แบ่งเรียน แบ่งเล่น เป็นเวลา” มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.21 ตัวอย่างคำสัมภาษณ์กิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
รูปแบบที่ 3

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์	กิจกรรมโดยรวม
<p>(G1) “แบ่งเวลาให้ผู้เรียนว่าเวลาไหนทำการบ้าน เวลาไหนเล่นเกมก็ได้ แต่ไม่ลืมที่จะให้รางวัลเมื่อเขาปฏิบัติได้ตามตารางเวลาที่จัดได้” (ผู้ปกครอง: ม.1)</p>	<p>(G) การจัดตารางเวลาให้ผู้เรียน</p>
<p>(G2) “แม่บ้านจะมอบหมายงานบ้านให้ทำ จะได้ไม่มีเวลาว่างมากเกินไป” (ผู้ปกครอง: ม.4)</p>	
<p>(G3) “จัดเวลาให้ผู้เรียนได้มีเวลาเรียนเพิ่มเติมด้วยตัวเองที่บ้าน เช่น ให้อ่านหนังสือก่อนนอนทุกวันโดยจัดห้อง 1 ห้องให้เป็นห้องสมุด มีหนังสือเสริมความรู้ให้มากที่สุด เช่น สารานุกรม พจนานุกรม ความรู้ทั่วไป หนังสืออ่านเล่นทุกประเภท” (ผู้ปกครอง: ม.2)</p>	
<p>(G4) “เข้มงวดในเรื่องเวลาการเล่นอินเทอร์เน็ต และบางทีเด็กเล่นเพลินจนไม่สนใจการบ้าน” (ผู้ปกครอง: ม.1)</p>	
<p>(G5) “สอนให้รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน การอ่าน การเล่นเกม บอกกล่าวให้รู้จักค่าของเวลาอย่าปล่อยให้เสียไปโดยไร้ประโยชน์ ควรรู้จักค้นหาความรู้ และตั้งชื่อสัตย์ต่อตารางเวลาที่ตัวเองกำหนดด้วย” (ผู้ปกครอง: ม.1)</p>	
<p>(G6) “ดิฉันจะเข้มงวดให้ลูกทำการบ้านให้เสร็จก่อนจะออกไปเล่นกับเพื่อน ดูทีวี หรือทำกิจกรรมอย่างอื่น” (ผู้ปกครอง ม.1)</p>	
<p>(G7) “สมัยที่ผมยังเด็กจำได้ว่าไม่ชอบจัดตารางสอนเลยเสียเวลาแต่ก็รู้ว่าประโยชน์ต่อการเรียนมากจะได้ไม่ลืมหนังสือหรือสมุดวิชาต่าง ๆ จึงกำชับลูกเสมอถึงประโยชน์ของการจัดตารางสอนและฝึกให้เขาทำตั้งแต่เด็ก” (ผู้ปกครอง ม.1)</p>	

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์	กิจกรรมโดยรวม
(G8) “ช่วงสอบกลางภาคหรือปลายภาคลูกจะเครียดมาก กลัวอ่านหนังสือไม่ทันจะช่วยเขาด้วยการจัดตารางอ่าน หนังสือก่อนสอบ 1 อาทิตย์ว่าอันไหนต้องอ่านก่อน อ่าน หลัง ต้องเน้นเนื้อหาส่วนไหนเป็นพิเศษ” (ผู้ปกครอง ม.3)	(G) การจัดตารางเวลาให้ผู้เรียน
(H1) “ให้ลูกหาที่เรียนพิเศษเพิ่ม หรือบางวิชาที่ยาก ๆ เช่น คณิตศาสตร์ก็จะจ้างครูมาสอนที่บ้านทำให้ลูกไม่เหนื่อย ในการเดินทางเรียนรู้ได้มากยิ่งขึ้น” (ผู้ปกครอง ม.1)	(H) ให้ผู้เรียนเรียนพิเศษ
(H2) “จะสนับสนุนให้ไปเรียนพิเศษที่สถาบันที่น่าเชื่อถือ อาจารย์ที่สอนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป” (ผู้ปกครอง ม.4)	
(H3) “ที่โรงเรียนมีอาจารย์ที่สอนพิเศษหลังเลิกเรียนก็จะ ให้ลูกเรียนเพราะอาจารย์ในโรงเรียนจะเข้าใจหลักสูตรดี กว่า” (ผู้ปกครอง ม.1)	

ตาราง 4.22 สรุปรูปแบบกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 3

รูปแบบที่ 3 “แบ่งเรียน แบ่งเล่น เป็นเวลา”		ตัวอย่างคำสัมภาษณ์
กิจกรรมที่ 1	จัดตารางเวลาให้ผู้เรียน	(G1) (G3) (G4) (G5)
กิจกรรมที่ 2	มอบหมายงานบ้านให้ทำ	(G2)
กิจกรรมที่ 3	เข้มงวดให้ลูกทำการบ้านให้เสร็จก่อนจะออกไปเล่นกับเพื่อน ดูทีวี หรือทำกิจกรรมอย่างอื่น	(G5) (G6)
กิจกรรมที่ 4	สอนให้รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน การอ่าน การเล่น บอกกล่าว ให้รู้จักค่าของเวลาอย่าปล่อยให้เสียไปโดยไร้ประโยชน์	(G1) (G5)
กิจกรรมที่ 5	จะช่วยเขาด้วยการจัดตารางอ่านหนังสือก่อนสอบ 1 อาทิตย์	(G8)
กิจกรรมที่ 6	ให้เรียนพิเศษเพิ่ม ในบางวิชาที่ยาก ๆ	(H1) (H2) (H3)
กิจกรรมที่ 7	จ้างครูมาสอนที่บ้านทำให้ผู้เรียนไม่เหนื่อยในการเดินทาง	(H1)
กิจกรรมที่ 8	ฝึกให้ผู้เรียนการจัดตารางสอนก่อนนอนทุกวัน	(G7)
กิจกรรมที่ 9	เข้มงวดในเรื่องเวลาการเล่นอินเตอร์เน็ตไม่ให้ใช้เวลาเล่นนานเกินไป	(G4) (G5)

จากตารางที่ 4.22 พบว่า พ่อแม่มีการจัดแบ่งเวลาให้ผู้เรียนได้ทำการบ้าน ดูทีวี เล่นเป็น เวลา รวมทั้งมอบหมายงานบ้านให้ผู้เรียนช่วยทำงานบ้านเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรับผิดชอบในหน้าที่ และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ให้ความสำคัญกับการจัดตารางสอนประจำวัน และจัดตารางการ อ่านหนังสือก่อนสอบ และกำหนดเวลาสำหรับเล่นอินเทอร์เน็ตไม่ให้มากเกินไป รวมทั้งให้เด็ก ได้มีโอกาสไปเรียนเพิ่มเติมจากที่ครูสอนในชั้นเรียน พ่อแม่บางคนอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน ด้วยการจ้างครูมาสอนพิเศษที่บ้าน

กิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 4

กิจกรรมรูปแบบที่ 4 ประกอบด้วยคำสัมภาษณ์ 2 หัวข้อ คือ (1) การวางแผนอนาคต (2) การส่งเสริมกิจกรรมที่ผู้เรียนชอบ ซึ่งผู้วิจัยตั้งชื่อรูปแบบเพื่อให้จำง่ายว่า **“ชี้ทางเดิน เพลิดเพลินในชีวิต”** มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.23 ตัวอย่างคำสัมภาษณ์กิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน รูปแบบที่ 4

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์	กิจกรรมโดยรวม
(K1) “จะแนะนำแนวทางในการเรียน การเลือกแผน การเรียน เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีที่มีประโยชน์ ถ้าให้ ลูกเลือกตามใจชอบบางที่อาจจะผิดพลาดได้ เพราะ เขาไม่มีประสบการณ์ เราอาบน้ำร้อนมาก่อนรู้อะไร ดีสำหรับเขา” (ผู้ปกครอง: ม.1)	(K) การวางแผนอนาคต
(K2) “แนะนำแนวทางให้ผู้เรียนเรียนต่อ ไม่ว่าจะเป็น ม.3 หรือ ม.6 ให้” (ผู้ปกครอง: ม.3)	
(K3) “พยายามพูดถึงสิ่งที่ต้องทำในอนาคต ให้เขารู้จัก วางแผนชีวิต ชี้แนะความคิด และสอนให้เขาจัดการใน แต่ละเรื่องอย่างดี มีวิธีคิดที่ถูกต้อง เช่น ให้คำแนะนำ วิธีการเตรียมตัวก่อนไปโรงเรียนในแต่ละวันว่าต้องมึ การวางแผน และคิดว่าวันนี้เรียนอะไร ทำอะไร” (ผู้ปกครอง: ม.3)	

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์	กิจกรรมโดยรวม
<p>(K4) “ลูกเรียนค่อนข้างดีทั้ง 2 คน จึงไม่ต้องชี้แนะในเรื่องการบ้าน ส่วนใหญ่จะเสริมความรู้รอบตัวมากกว่าชี้แนะให้พยายามค้นหาความถนัดหรือความชอบของตนเองเพื่อมุ่งเน้นศึกษาต่อในด้านที่ตนถนัด ให้เกิดความชำนาญและจะพบกับความสำเร็จในการประกอบอาชีพในอนาคต ไม่เห็นด้วยกับการเรียนพิเศษของเด็กในปัจจุบันเลย เพราะมีแต่การแข่งขันกันโดยไม่มีขอบเขต ทำให้เด็กเครียด ดิฉันจะสอนให้เด็กรู้จักการผ่อนคลายความเครียดจากการเรียนด้วยการเล่นโยคะ”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.5)</p>	<p>(K) การวางแผนอนาคต</p>
<p>(K5) “ติดตามข่าวสารว่าที่สถาบันใดมีการเปิดสอบแข่งขันในศาสตร์ใดถ้ามีโอกาสก็จะพาลูกไปแข่งเพื่อหาประสบการณ์และจะได้รู้ว่าเขาถนัดหรือชอบวิชาไหน ถ้าวิชาที่เขาไปแข่งชนะมากก็จะรู้ว่าเขาถนัดและจะได้ส่งเสริมลูกทาง”</p> <p>(ผู้ปกครอง ม.3)</p>	
<p>(B1) “สนับสนุนความคิดที่เป็นอิสระของผู้เรียนแต่จะเน้นที่มีประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นดนตรี กีฬา หรือการฝึกทักษะ ฝึกสมาธิด้วยกีฬาสมัยใหม่เช่น เล่นโกะ”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.1)</p>	<p>(B) การส่งเสริมกิจกรรมที่ผู้เรียนชอบ</p>
<p>(B2) “ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากการเรียนในชั้นเรียนอาทิ เช่น ร้องเพลง เต้นบัลเล่ย์ เพื่อฝึกการกล้าแสดงออกต่อหน้าชุมชน”</p> <p>ผู้ปกครอง: ม.1</p>	
<p>(B3) “ให้ผู้เรียนตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ เองให้มากที่สุดจะให้คำปรึกษาเฉพาะเรื่องที่มีปัญหา และให้แนวทางในการแก้ปัญหาแต่ให้เขาแก้ด้วยตัวเองก่อน”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.3)</p>	
<p>(B4) “ถ้าเราอ่านเจอปัญหาของคนอื่น ในหนังสือพิมพ์จะมาเล่าให้ลูกฟังและให้ลูกคิดว่าถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นกับลูก ลูกจะแก้ไขอย่างไร”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.2)</p>	

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์	กิจกรรมโดยรวม
<p>(B5) “ดิฉันจะกระตุ้นให้ผู้เรียนทราบถึงอนาคตของคน ที่เรียน และไม่เรียนหนังสือ ยกตัวอย่างผู้ประสบความสำเร็จ จากการศึกษาให้เขาดู อาจจะหาภาพยนตร์ที่ เกี่ยวข้องมาให้ดู พยายามอธิบายถึงสาขาวิชาที่สังคม ต้องการ พร้อมทั้งกล่าวถึงการแข่งขันกันทำงานทำใน ปัจจุบัน ซึ่งผลดีของแต่ละสาขาวิชาต่อการครองชีพใน อนาคต”</p> <p>(ผู้ปกครอง: ม.5)</p>	<p>(B) การส่งเสริมกิจกรรมที่ผู้เรียนชอบ</p>
<p>(B6) “เล่าประสบการณ์ชีวิตของตนในช่วงวัยเรียนให้ ลูกฟัง”</p> <p>(ผู้ปกครอง ม.2)</p>	
<p>(B7) “จะปลุกฝังให้เขามีนิสัยรักการอ่าน ด้วยการพา ไปร้านหนังสือและแนะนำให้อ่านหนังสือ ที่สนุก และ มีข้อคิด ไม่จำเป็นต้องอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับบท เรียนอย่างเดียว ถ้าเป็นหนังสือเชื่อว่าทุกเล่มมี ประโยชน์”</p> <p>(ผู้ปกครอง ม.1)</p>	
<p>(B8) “ผมปลุกต้นไม้ไว้หน้าบ้านหลายพันธุ์ จะฝึกให้ เขาย้ายต้นไม้จากกระถางลงพื้นดินเพื่อว่า วัน ข้างหน้าเขาจะชอบต้นไม้เหมือนเราจะไว้ไม่มีเวลาไป ยุ่งกับเรื่องไม่ดี”</p> <p>(ผู้ปกครอง ม.2)</p>	

พ่อแม่มีการส่งเสริมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนถนัดหรือสนใจ ไม่ว่าจะเป็นร่วมวางแผน อนาคตเพื่อเป็นการชี้แนะให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนชีวิตปลุกฝังให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนเพื่อ ให้ความเรียนอย่างมีความสุข ให้ผู้เรียนเลือกงานอดิเรกใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และ ยังส่งเสริมให้ออกไปแข่งขันเพื่อหาประสบการณ์นอกโรงเรียนอีกด้วย สรุปได้ดังแสดง ในตา รางที่ 4.24

ตาราง 4.24 สรุปรูปแบบกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 4

รูปแบบที่ 4 “ชี้ทางเดิน เพลิดเพลินในชีวิต”		ตัวอย่างคำ สัมภาษณ์
กิจกรรมที่ 1	ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนชีวิต ชี้แนะความคิด และให้ผู้เรียนจัดการในแต่ละเรื่องด้วยวิธีคิดที่ถูกต้อง	(K3)
กิจกรรมที่ 2	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากการเรียน เช่น เล่นดนตรี เล่นกีฬา	(K4) (B1) (B2)
กิจกรรมที่ 3	แนะนำแนวทางในการเรียน การเลือกแผนการเรียน เลือกเรียนวิชา เลือกเสรีที่มีประโยชน์	(K1) (K2)
กิจกรรมที่ 4	ฝึกให้ผู้เรียนตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ เองให้มากที่สุด	(B3) (B4)(B8)
กิจกรรมที่ 5	ส่งเสริมให้พยายามค้นหาความถนัดหรือความชอบของตนเองเพื่อมุ่งเน้นศึกษาต่อในด้านที่ตนถนัด	(K4) (K5)
กิจกรรมที่ 6	กระตุ้นให้ผู้เรียนทราบถึงอนาคตของคนที่ยุติและไม่เรียนหนังสือ ยกตัวอย่างผู้ประสบความสำเร็จจากการศึกษาให้ผู้เรียนได้เห็นเป็นตัวอย่าง	(B5)
กิจกรรมที่ 7	ปลูกฝังให้เขามีนิสัยรักการอ่าน ด้วยการพาไปร้านหนังสือ	(B7)
กิจกรรมที่ 8	ให้ผู้เรียนได้มีงานอดิเรกที่เขาชอบและอยากทำ	(B8)
กิจกรรมที่ 9	พาผู้เรียนไปสอบแข่งขันเพื่อหาประสบการณ์และรู้วิชาที่ตนถนัด	(K5)
กิจกรรมที่ 10	เล่าประสบการณ์ชีวิตของตนที่มีข้อคิดในช่วงวัยเรียนให้ลูกฟัง	(B6)

กิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 5

กิจกรรมรูปแบบที่ 5 ประกอบด้วยคำสัมภาษณ์ 2 หัวข้อ คือ (1) ให้กำลังใจ (2) การจัดสถานที่สงบให้ทำการบ้าน ซึ่งผู้วิจัยตั้งชื่อรูปแบบเพื่อให้จำง่ายว่า “อาหารใจ” มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.25 ตัวอย่างคำสัมภาษณ์กิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 5

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์	กิจกรรมโดยรวม
(D1) “ทั้งพ่อและแม่จะพูดส่งเสริมให้ลูกมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ให้ตระหนักว่าการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งให้กำลังใจลูกเสมอ ถึงแม้จะได้คะแนนปานกลางไม่ได้เป็นที่หนึ่งของห้อง พยายามจะทำให้ลูกขยันโดยการตั้งรางวัลความสำเร็จไม่ตำหนิลูกด้วยคำพูดที่รุนแรง” (ผู้ปกครอง: ม.1)	(D) ให้กำลังใจแก่ผู้เรียน

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์	กิจกรรมโดยรวม
<p>(D2) “แสดงให้เห็นเด็กรู้ใจได้ว่าเรารักเขา พูดจาชมเชยให้เกียรติ และไม่ลืมที่จะตำหนิบ้าง พร้อมเหตุผล พูดคุยกันได้ในทุก ๆ เรื่อง สร้างความมั่นใจว่าลูกคุยกับพ่อแม่ได้ และอย่าคาดหวังในตัวเด็กมากเกินไป (แต่ดิฉันก็แอบหวังบ้างเล็ก ๆ และบอกให้เขารู้ว่าแค่อยากให้เขาเป็นคนดี” (ผู้ปกครอง: ม. 5)</p>	<p>(D) ให้กำลังใจแก่ผู้เรียน</p>
<p>(D3) “จะให้รางวัลเมื่อลูกสอบได้คะแนนดีหรือเป็นลำดับ ต้น ๆ ของห้องแต่ก็ไม่ได้กดดันว่าต้องได้ที่ 1” (ผู้ปกครอง ม.2)</p>	
<p>(D4) “แม่จะดูแลเรื่องสุขภาพเกี่ยวกับการออกกำลังกาย คนตรี และดูแลการรับประทานอาหารให้ครบทั้ง 5 หมู่ ลูกจะเรียนเก่งได้ต้องมีร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ แข็งแรงค่ะ” (ผู้ปกครอง: ม.3)</p>	
<p>(D5) “ดิฉัน พยายามสร้างบรรยากาศให้เขามีความสุขกับการทำงาน ให้ความใกล้ชิดสนิทสนมพูดคุยไต่ถาม ตั้งข้อสงสัยต่าง ๆ กับลูกเป็นประจำ และไม่เคยลืมวันสำคัญของลูก” (ผู้ปกครอง: ม.2)</p>	
<p>(D6) “อนุญาตให้ผู้เรียนพาเพื่อนมาที่บ้านได้ค่ะ รวมกลุ่มกับเพื่อน เพื่อช่วยกันสอนในวิชาที่ไม่เข้าใจ จะสามารถทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น และไม่เบื่อหน่ายในการอ่านหนังสือ แถมยังใกล้หูใกล้ตาเราด้วย” (ผู้ปกครอง: ม.3)</p>	
<p>(F1) “จัดสถานที่หรือสิ่งแวดล้อมในการอ่านหนังสือที่บ้านให้ดีที่สุด หาของเล่นอุปกรณ์การทดลองให้เด็กได้ฝึกทักษะที่บ้าน รวมทั้งหาหนังสือแบบทดสอบวิชาต่าง ๆ ให้ทำ เช่น วิชา วิทยาศาสตร์ คณิตฯ อังกฤษ” (ผู้ปกครอง: ม.2)</p>	
<p>(F2) “จะมีห้องสำหรับเก็บหนังสือต่าง ๆ ทั้งหนังสือเรียน หนังสืออ่านเล่น การ์ตูนลูกจะได้เข้าไปอ่านหนังสือในนั้นบ่อย ๆ ต้องจัดห้องให้เป็นที่น่าอยู่ นั่งอ่านหนังสือได้สบาย ๆ” (ผู้ปกครอง: ม.3)</p>	

ตาราง 4.26 สรุปรูปแบบกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียนรูปแบบที่ 5

รูปแบบที่ 5 “อาหารใจ”		ตัวอย่างคำ สัมภาษณ์
กิจกรรมที่ 1	แสดงให้เห็นเด็กรู้ได้ว่าเรารักเขา พูดจาชมเชยให้เกียรติ	(D1) (D2) (D3) (D4)
กิจกรรมที่ 2	พูดส่งเสริมให้ลูกมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ให้ตระหนักว่าการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งให้กำลังใจลูกเสมอ	(D1)
กิจกรรมที่ 3	จัดสถานที่หรือสิ่งแวดล้อมในการอ่านหนังสือที่บ้านให้ดีที่สุด	(F1) (F2)
กิจกรรมที่ 4	ให้รางวัลเมื่อลูกสอบได้คะแนนดีหรือเป็นลำดับต้น ๆ ของห้อง	(D3)
กิจกรรมที่ 5	สร้างบรรยากาศให้เขามีความสุขกับการทำงาน	(D5)
กิจกรรมที่ 6	รวมกลุ่มกับเพื่อน เพื่อช่วยกันสอนในวิชาที่ไม่เข้าใจ จะสามารถทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น และไม่เบื่อหน่ายในการอ่านหนังสือ	(D6)
กิจกรรมที่ 7	ชมผู้เรียนต่อหน้าผู้อื่นเมื่อเขาทำดี	(D2)
กิจกรรมที่ 8	ไม่ตำหนิผู้เรียนด้วยคำพูดที่รุนแรงจนเกินไป	(D1)
กิจกรรมที่ 9	ให้ความสำคัญกับวันต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้เรียน เช่น วันเกิด ปีใหม่	(D5)

จากตาราง 4.26 พบว่า พ่อแม่มีการให้กำลังใจผู้เรียนด้วยการพูดจาชมเชย และให้รางวัลเมื่อผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูง สร้างทัศนคติที่ดีให้ผู้เรียนได้มุ่งมั่นที่จะเรียน จัดบรรยากาศในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มากที่สุด รวมทั้งอนุญาตให้ผู้เรียนได้พาเพื่อนมาที่บ้านเพื่อช่วยกันเรียนในวิชาที่ไม่เข้าใจ ทำให้ไม่เบื่อหน่ายในการเรียน

จากตารางสรุปรูปแบบกิจกรรมของพ่อแม่ที่สามารถจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้ 5 รูปแบบ คือ (1) “**โลกนอกตำรา**” กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การพาผู้เรียนไปทัศนศึกษา การอบรมบ่มนิสัยทั้งความประพฤติและด้านจิตใจ รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์พูดคุย ให้ความใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้เรียน (2) “**เสริมการเรียนรู้**” กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การอธิบายการบ้านให้ผู้เรียน ทิวก่อนสอบ จัดหาอุปกรณ์การเรียนให้ผู้เรียนอย่างครบครัน (3) “**แบ่งเรียน แบ่งเล่น เป็นเวลา**” กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การฝึกให้ผู้เรียนแบ่งเวลาในชีวิตประจำวัน เช่น แบ่งเวลาทำการบ้าน เล่นเกมส์ ดูทีวี เรียนพิเศษ ช่วยทำงานบ้าน (4) “**ชี้ทางเดิน เพลิดเพลิน ในชีวิต**” กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น ส่งเสริมสิ่งที่ผู้เรียนชอบหรือมีความถนัดไม่ว่าจะเป็นความสามารถพิเศษด้านดนตรี กีฬา แนะนำการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีอาชีพที่ดีและมีความสุขกับการทำงานที่ตนชอบ (5) “**อาหารใจ**” กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การพูดจาชมเชย ให้รางวัล เมื่อผู้เรียนทำ ความดี หรือประสบความสำเร็จทางการเรียน ไม่รบกวนเวลาผู้เรียนทำการบ้าน รวมทั้งพูดให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการเรียน สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) บทบาทและลักษณะของกิจกรรมที่พ่อแม่จัดเพื่อส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ของผู้เรียนกับบทบาทและลักษณะกิจกรรมที่พ่อแม่จัดให้ผู้เรียน (3) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่ที่มีภูมิหลังต่างกันในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน (4) เพื่อพัฒนาและนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมของพ่อแม่ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการปฏิบัติที่ดีที่สุดของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยวิธีการสืบสอบแบบขึ้นชม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและวิธีการสืบสอบแบบขึ้นชม หาส่วนที่ดีในตัวบุคคลหรือองค์กร มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาและนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมของพ่อแม่ที่ส่งผลต่อการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน มีวิธีการดำเนินการวิจัยตามรายละเอียดดังนี้ (1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ พ่อแม่ของผู้เรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวน 461 คน และผู้เรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวน 464 คน ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปร ความถี่ (2) คัดเลือกแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงมาจัดเป็นกลุ่มพ่อแม่ที่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่ดีที่สุดและหาความสัมพันธ์กับผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (3) เปรียบเทียบบทบาทและลักษณะของกิจกรรมที่พ่อแม่จัดให้ผู้เรียน จำแนกตามภูมิหลังจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (4) สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มพ่อแม่ที่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้ดีที่สุดแล้วนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาลงรหัสและวิเคราะห์องค์ประกอบ (5) นำผลที่ได้ออกแบบมาสรุปรูปแบบการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการสำรวจบทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่ที่ควรกระทำทั้ง 6 ด้าน ของพ่อแม่ของผู้เรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงพบว่า พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนด้านการอบรมเลี้ยงดู และการจัดการเรียนรู้ที่บ้านอยู่ในระดับมาก ด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนและด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียนและด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชน อยู่ในระดับน้อย

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ของผู้เรียนกับการทำกิจกรรมของพ่อแม่ตามบทบาทหลักทั้ง 6 ด้านในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน พบว่าพ่อแม่ที่มีระดับการทำกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนน้อย ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก็จะอยู่ในระดับต่ำ ส่วนพ่อแม่ที่มีระดับการทำกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนมาก ส่วนใหญ่แล้วผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจะอยู่ในระดับที่สูงด้วย ความสัมพันธ์มีขนาดไปในทิศทางบวก

3. จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุ และระดับการศึกษาของพ่อแม่ในการทำกิจกรรมเพื่อจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในบทบาททั้ง 6 ด้าน พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ในด้านการอบรมเลี้ยงดู และการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน มีรายละเอียดดังนี้

- ด้านการอบรมเลี้ยงดู พิจารณาระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี พ่อแม่ในช่วงอายุ 41-50 ปี มีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้สูงที่สุด รองลงมาคือ อายุ 25-40 ปี และ 50 ปีขึ้นไป ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า พ่อแม่มีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้ใกล้เคียงกัน นั่นคือ พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาสูง ไม่ว่าจะมียุอายุอยู่ในช่วงใดก็สามารถทำกิจกรรมในบทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดูได้ค่อนข้างใกล้เคียงกัน แต่ถ้าพ่อแม่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี จะทำกิจกรรมในบทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดูได้ดีกว่าพ่อแม่กลุ่มอื่น

- ด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน พิจารณาระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี พ่อแม่ในช่วงอายุ 41-50 ปี มีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้สูงที่สุด ส่วนพ่อแม่ที่มีอายุ 25-40 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไป มีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้ใกล้เคียงกัน แต่เมื่อพิจารณาในระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า พ่อแม่ที่มีอายุ 25-40 ปี และ อายุ 41-50 ปี มีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านการนี้ใกล้เคียงกัน ส่วนพ่อแม่ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปมีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้สูงที่สุด นั่นคือพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาสูงที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จะมีการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนได้ดีกว่าพ่อแม่กลุ่มอื่น แต่ถ้าพ่อแม่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีอายุในช่วง 41-50ปี จะทำกิจกรรมในบทบาทด้านการติดต่อสื่อสารได้ดีกว่าพ่อแม่กลุ่มอื่น

- ด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียน พบว่าอายุและระดับการศึกษาของพ่อแม่ต่อการทำกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน

- ด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน พิจารณาระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี พ่อแม่ในช่วงอายุ 41-50 ปีมีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้สูงที่สุด รองลงมาคือพ่อแม่ที่มีอายุ 25-40 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไปตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาในระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป พบว่าพ่อแม่ที่มีอายุ 25-40 ปี อายุ 41-50ปี และพ่อแม่ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปมีการทำกิจกรรมในบทบาท

ด้านการนี้ใกล้เคียงกัน นั่นคือพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาสูงไม่ว่าจะมีอายุอยู่ในช่วงใดก็สามารถทำกิจกรรมในบทบาทด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้านได้ใกล้เคียงกันแต่ถ้าพ่อแม่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี จะทำกิจกรรมในบทบาทด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้านได้ดีกว่าพ่อแม่กลุ่มอื่น

- ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียนพบว่าอายุและระดับการศึกษาของพ่อแม่ต่อการทำกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์กันเมื่อพิจารณา ระดับการศึกษาของพ่อแม่พบว่าเมื่อผลต่อการทำกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน กล่าวคือ พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีการทำกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้ในบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียนได้ดีกว่าพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่ำ

- ด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชนพบว่าอายุและระดับการศึกษาของพ่อแม่ต่อการทำกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน

4. การสืบสอบแบบขึ้นชมเป็นกระบวนการรวบรวมกลยุทธ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ดีในอนาคต ผลจากการสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์ด้วยคำถามเชิงบวกกับกลุ่มตัวอย่างพ่อแม่ที่มีการปฏิบัติที่ดีที่สุด นำข้อมูลมาวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบแล้วได้รูปแบบกิจกรรมที่พ่อแม่สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้ โดยที่สามารถวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบได้ทั้งหมด 5 องค์ประกอบสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 69.18 ได้แก่ รูปแบบที่ 1 "โลกนอกตำรา" มีค่าไอเกนเท่ากับ 22.864 และมีค่าความแปรปรวนร่วมคิดเป็นร้อยละ 22.9 ของความแปรปรวนร่วมทั้งหมด รูปแบบที่ 2 "เสริมการเรียนรู้" มีค่าไอเกนเท่ากับ 14.542 และมีค่า ความแปรปรวนร่วมคิดเป็นร้อยละ 14.5 ของความแปรปรวนร่วมทั้งหมด รูปแบบที่ 3 "แบ่งเรียน แบ่งเล่น เป็นเวลา" มีค่าไอเกนเท่ากับ 12.068 และมีค่าความแปรปรวนร่วมคิดเป็นร้อยละ 12.0 ของความแปรปรวนร่วมทั้งหมด รูปแบบที่ 4 "ชี้ทางเดิน เพลิดเพลินในชีวิต" มีค่าไอเกนเท่ากับ 9.992 และมีค่าความแปรปรวนร่วมคิดเป็นร้อยละ 10.0 ของความแปรปรวนร่วมทั้งหมด และ รูปแบบที่ 5 "อาหารใจ" มีค่าไอเกนเท่ากับ 9.715 และมีค่าความแปรปรวนร่วมคิดเป็นร้อยละ 9.7 ของความแปรปรวนร่วมทั้งหมด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจอยู่ 4 ประเด็น คือ

1. จากผลการวิจัยเป็นที่น่าสังเกตว่าบทบาทและลักษณะกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงให้ความสำคัญเฉพาะด้านการอบรมเลี้ยงดูและ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน มากที่สุด เพราะเป็นบทบาทที่สามารถกระทำได้

ง่าย และทำได้ตลอดเวลาที่อยู่กับผู้เรียน ด้านการติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียน และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียนส่วนใหญ่ก็จะเป็นการประชุมผู้ปกครอง แคปีละ 1-2 ครั้ง จะมาติดต่อโรงเรียนหรืออาจารย์ประจำวิชาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนเป็นประจำพ่อแม่ในยุคปัจจุบันจะไม่สามารถมาได้เลย ถ้าทางโรงเรียนหรืออาจารย์ประจำวิชาเปลี่ยนแปลงวิธีการติดต่อ เป็น อีเมลล์ หรือทางโทรศัพท์ ระดับการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียนย่อมสูงขึ้น เพราะการติดต่อทางนี้จะสะดวก รวดเร็ว ไม่เสียเวลาในการทำงานและเดินทาง พ่อแม่สามารถคุยโทรศัพท์กับครูประจำชั้นได้โดยไม่รู้สึกรำคาญ โดยเฉพาะปัจจุบันมีวิธีที่สามารถแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ก็คือทาง อีเมลล์ ถ้าพ่อแม่ปรึกษาครูประจำชั้นเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนทางนี้ก็สะดวกและรู้สึกสบายใจกว่า เพราะบางครั้งผู้ปกครองก็ไม่ต้องคอยเปิดเผยตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรภัทร์ เจริญดี (2542) ที่พบว่า ด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนพ่อแม่มีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับปานกลางเท่านั้น จวบจนปัจจุบันปัญหาการติดต่อสื่อสารที่เป็นไปได้ยากนี้ก็ยังคงแก้ไม่ได้ พ่อแม่และโรงเรียนควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการแก้ปัญหาเรื่องนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับตัวผู้เรียนเอง

บทบาทด้านที่พ่อแม่ยังมีการส่งเสริมที่น้อย ได้แก่ด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียน และด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันพ่อแม่ต้องทำงานทั้ง 2 คนไม่มีเวลาสำหรับการทำงานเพื่อสังคมด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียนจะทำได้ยากมากถ้าไม่มีการทำหนังสือเชิญ เพราะ พ่อแม่บางคนไม่กล้าที่จะมาช่วยงานโรงเรียนเพราะอาจถูกมองว่ามาก้าวร้าวหน้าทีของบุคคลกรในโรงเรียน ในขณะที่ทางโรงเรียนก็เกรงใจที่จะเชิญผู้ปกครองมาช่วย ถ้ามีการตกลงกันให้ดีก็จะสามารถร่วมมือกันจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนความต้องการของผู้เรียนนั้น ด้านการอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน และการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน พบว่า ผู้เรียนมีความต้องการให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้ในระดับมาก ด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียน และด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชน พบว่า ผู้เรียนมีความต้องการให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้ในระดับปานกลาง จะเห็นว่าผู้เรียนมีความเคยชินในการที่จะคิดหรือทำงานเองโดยที่พ่อแม่ไม่ต้องเข้ามาช่วย ผู้เรียนไม่ต้องการรบกวนพ่อแม่ ซึ่งมีเวลาอยู่ด้วยกันน้อยการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียนจึงมีระดับที่ต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประไพจิตร หิรัญยัษฐิติ (2545) ที่พบว่า พ่อแม่ที่มีเวลาให้แก่ผู้เรียนมาก มีแนวโน้มว่าผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่าผู้เรียนที่มีพ่อแม่มีเวลาให้น้อย นอกจากนี้พ่อแม่ยังเห็นความสำคัญของการจัดให้มีผู้สอนการบ้านแก่ผู้เรียน ช่วยเหลือการทำรายงานของผู้เรียน มีการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน ทำให้ทราบ

พัฒนาการทางการเรียนว่า เด็กเก่งหรืออ่อนในด้านใด ครูและพ่อแม่จะได้ร่วมมือกันแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนและทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียนอีกด้วย

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ของผู้เรียนกับการทำกิจกรรมของพ่อแม่ตามบทบาทหลักทั้ง 6 ด้านในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน พบว่าพ่อแม่ที่มีระดับการทำกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนน้อย ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก็จะอยู่ในระดับต่ำ ส่วนพ่อแม่ที่มีระดับการทำกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนมาก ส่วนใหญ่แล้วผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจะอยู่ในระดับที่สูงด้วย เนื่องจากพ่อแม่ที่มีการปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practices) ให้ความสำคัญกับบทบาทและลักษณะกิจกรรมที่พึงกระทำกับผู้เรียนทั้ง 6 บทบาทไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงดู การติดต่อครูประจำชั้น การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียน การดูแลเรื่องการตัดสินใจเลือกแผนการเรียน การทำให้บ้านเป็นแหล่งการเรียนรู้ และมองเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นต้น

ผู้เรียนได้รับการจัดโอกาสการเรียนรู้อย่างเต็มที่ย่อมมีผลทำให้ผลการเรียนรู้ออกมาเป็นที่น่าพอใจ แต่บางครั้งครอบครัวมีภาระงานที่ต้องทำ จึงไม่สามารถปฏิบัติได้ครบทั้ง 6 บทบาทเหมือนกลุ่มตัวอย่าง แม้จะเป็นเช่นนั้นแต่ถ้าพ่อแม่มีวิธีการให้ความสำคัญกับบทบาทหรือมียุทธวิธีจัดการกับปัญหานั้นเช่น ช่วงปิดเทอมของผู้เรียน พ่อแม่ทำงานไม่สามารถพาลูกไปทัศนศึกษา หรือไปแหล่งเรียนรู้ พ่อแม่อาจจะประยุกต์วิธีการโดยการพาผู้เรียนไปทำงานด้วย แม้ผู้เรียนจะไม่ได้รับความรู้จากการทัศนศึกษา แต่ก็ได้รับรู้ชีวิตการทำงานของพ่อแม่ถือว่าการเรียนรู้เช่นกัน ถ้าคิดว่าบทบาทใดส่งผลต่อผู้เรียนมากที่สุดก็ควรเน้นที่จะปฏิบัติ บทบาทนั้น ซึ่งไม่มีบทบาทใดที่ตายตัว พ่อแม่ทุกครอบครัวสามารถยืดหยุ่น หรือหาบทบาทและลักษณะกิจกรรมที่เหมาะสมกับครอบครัวได้ด้วยตัวเอง เพราะถ้ามีบทบาทหรือกิจกรรมใดที่พ่อแม่กระทำแล้วมีผลต่อผู้เรียนก็ถือว่าการจัดโอกาสการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแล้วซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Shore & Leiman (1965) (อ้างถึงใน สมใจ กล้าหาญ, 2536) ได้กล่าวว่า ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีพ่อแม่ที่เอาใจใส่ในเรื่องการเรียนของบุตรมากกว่าพ่อแม่ของผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพราะพ่อแม่ของผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะไม่ให้ความสนใจในเรื่องการเรียน และการวางแผนการเรียนของผู้เรียนเลย

3. จากผลการวิจัย พ่อแม่ที่มีภูมิหลังต่างกันจะมีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ด้านการอบรมเลี้ยงดูและการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีอายุ 41-50 ปี มีการจัดโอกาสการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมาคือ อายุ 25-40 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไป ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่อายุของพ่อแม่ที่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้ได้ดีที่สุดอยู่ในช่วงของวัยทำงานมีความพร้อมทางวุฒิภาวะ ถ้าพ่อแม่อายุน้อยจะขาดประสบการณ์จัดโอกาสการเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่ ส่วนพ่อแม่ที่มีอายุมากก็จะมีปัญหาเรื่องสุขภาพ

ทำให้ระดับการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนน้อยลงด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ กล้าหาญ (2535) กล่าวว่า กลุ่มพ่อแม่ที่มีอายุปานกลางจะมีบุตรหลานซึ่งอยู่ในวัยเรียนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ที่แนะนำให้สตรีควรมีบุตรคนแรกเมื่ออายุประมาณ 25 ปี เมื่อบุตรหลานเข้าสู่วัยเรียนก็จะอยู่ในช่วงอายุที่วิเคราะห์ได้จากการวิจัย

ส่วนพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษา ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนใกล้เคียงกัน เพราะพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาสูงไม่ว่าจะมีอายุอยู่ในช่วงใดก็จะมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการเรียนการสอน สามารถสอนการบ้านหรือช่วยเกี่ยวกับงานต่าง ๆ ของผู้เรียนได้ดีกว่าพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่ำ เพราะพ่อแม่ที่มีการศึกษาระดับต่ำจะขาดความมั่นใจหรือมีความรู้ไม่มากพอในการที่จะอธิบายหรือสอนการบ้านผู้เรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ กล้าหาญ (2535) พบว่า พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่ำหรือไม่ได้เรียนหนังสือ จะขาดความมั่นใจในการจะไปพบครูหรือผู้บริหารเพื่อทราบแนวทางการพัฒนาผู้เรียนทำให้พ่อแม่ไม่ทราบว่าคุณติกรรมหรือผลการเรียนของลูกที่โรงเรียนเป็นไปในลักษณะใด ทำให้ไม่สามารถจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้ พ่อแม่ที่เห็นว่าการบ้านเป็นสิ่งจำเป็น และได้ช่วยเหลือเด็กในการทำการบ้าน ทำให้ทราบพัฒนาการทางการเรียนว่า เด็กเก่งหรืออ่านในด้านด้านใด ทำให้ครูและพ่อแม่ได้ร่วมมือกันแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยเหตุนี้ถ้าพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่ำก็จะไม่เข้าใจเนื้อหาหลักสูตรการเรียนการสอนทำให้ติดต่อบริการกับครูไม่เข้าใจ และไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ถูกวิธี

ด้านการติดต่อบริการกับโรงเรียน พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี พ่อแม่ในช่วงอายุ 41-50 ปี มีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้สูงที่สุด ส่วนพ่อแม่ที่มีอายุ 25-40 ปี และ อายุ 50 ปีขึ้นไปมีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้ใกล้เคียงกัน แต่เมื่อพิจารณาในระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า พ่อแม่ที่มีอายุ 25-40 ปีและ อายุ 41-50ปี มีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้ใกล้เคียงกัน ส่วนพ่อแม่ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปมีการทำกิจกรรมในบทบาทด้านนี้สูงที่สุด นั่นคือ พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาสูงที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปจะมีเวลาเพียงพอในการติดต่อบริการกับโรงเรียนได้ดีเพราะอาจจะอยู่ในช่วงที่เกษียณอายุ ไม่ต้องทำงานประจำทำให้แต่ละวันมีเวลามากกว่าพ่อแม่ช่วงอายุอื่น ๆ ที่อยู่ในวัยกำลังทำงานจึงไม่มีเวลาในการติดต่อบริการกับโรงเรียนได้

ในด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียน และด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชน พบว่าอายุและระดับการศึกษาของพ่อแม่ ไม่มีปฏิสัมพันธ์กันต่อการทำกิจกรรมในบทบาทหลัก 6 ด้านในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนทั้งนี้อาจเป็นเพราะพ่อแม่ทุกช่วงอายุ หรือพ่อแม่ทั้งที่มีระดับการศึกษาสูงและต่ำ ยังเห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมในบทบาทดังกล่าวอย่างมากจึงต้องมีการพัฒนาบทบาททั้ง 3 ด้านนี้ต่อไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

4. การสืบสอบแบบชื่นชมเป็นกระบวนการรวบรวมกลยุทธ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ดีในอนาคต พบว่าการใช้คำถามเชิงบวกในการค้นหา (Discovery) รูปแบบการจัดกิจกรรมการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน สามารถค้นพบแนวทางการจัดกิจกรรมของพ่อแม่ และนำมาวาดฝันหรือจินตนาการหนทางที่จะปฏิบัติตามรูปแบบกิจกรรมนั้น ๆ ได้ (Dream) ต่อจากนั้นพยายามให้เกิดการนำเสนอการออกแบบกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนร่วมกันจากกลุ่มพ่อแม่ที่มีการปฏิบัติที่ดีที่สุด (Design) หลังจากนั้นจึงเกิดการผลักดันให้พ่อแม่ได้นำรูปแบบกิจกรรมทั้ง 5 รูปแบบไปปรับใช้ให้เข้ากับบริบทครอบครัวของตน เพื่อขับเคลื่อนให้พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้ตามที่ฝันไว้ และเกิดการพัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืน (Destiny) จึงกล่าวได้ว่า การสืบสอบแบบชื่นชมเป็นวิธีการวิจัยที่สามารถนำไปใช้รวบรวมกลยุทธ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับคำกล่าวของ Hall & Hammond (1996) ที่ว่า “ถ้าเราคิดไปในทางที่ดีแล้ว สิ่งดี ๆ ก็เกิดตามมาเอง” และได้เปรียบเทียบความแตกต่างของกระบวนการระหว่าง กระบวนการแก้ปัญหาแบบเดิม กับกระบวนการสืบสอบแบบชื่นชมดังนี้

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบการแก้ปัญหาแบบเดิมกับกระบวนการสืบสอบแบบชื่นชม

การแก้ปัญหาแบบเดิม (Problem solving)	การสืบสอบแบบชื่นชม (Appreciative Inquiry)
มีความรู้สึกว่าเป็นต้องทำ	มีความรู้สึกยอมรับชื่นชมและเห็นคุณค่า
เริ่มต้นด้วยการระบุปัญหา	เริ่มด้วยการค้นหาสิ่งที่ดีที่สุด
หาสาเหตุของปัญหา	หาหนทางที่ดีที่ควรจะเป็น
ปฏิบัติการแก้ปัญหา	สร้างนวัตกรรมหรือแนวทางที่ดี
สมมติฐานเบื้องต้น “องค์กรคือปัญหาที่ต้องแก้”	สมมติฐานเบื้องต้น “องค์กรคือสิ่งที่ดีที่ควรตรวจสอบค้นสิ่งที่ดี”

ที่มา: Hall & Hammond (1996)

ในการพัฒนาและนำเสนอรูปแบบการทำกิจกรรมของพ่อแม่ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการปฏิบัติที่ดีที่สุดของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงผู้วิจัยและพ่อแม่ที่เป็นกลุ่มที่มีการปฏิบัติที่ดีที่สุดได้รูปแบบการทำกิจกรรมที่เหมาะสมในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีความสำคัญสามารถขับเคลื่อนพ่อแม่ให้เกิดการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนดังนี้

รูปแบบที่ 1 “โลกนอกตำรา” พ่อแม่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความรู้นอกห้องเรียน และการอบรมบ่มนิสัย การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียน สอดคล้องกับ ละเมียด ลิมอักษร (2521) กล่าวไว้ว่า พ่อแม่ควรใช้เวลาสนทนาซักถามเกี่ยวกับการเรียนหรือเกี่ยวกับทางโรงเรียน ก่อนที่จะปล่อยให้ผู้เรียนทำการบ้านหรือท่องหนังสือตามลำพัง การออกไปศึกษาตามแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

ก็เป็นสิ่งที่พ่อแม่เห็นความสำคัญ เช่น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ จักรวรรดิ วัดพระแก้ว หรือ นิทรรศการพร้อมทั้งอธิบายความรู้สอดแทรกให้ผู้เรียนด้วย แต่ในความเป็นจริงแล้วพ่อแม่ปฏิบัติในระดับน้อย อาจเป็นเพราะว่ามีภาระต้องทำงานในวันธรรมดาจึงต้องการพักผ่อนในวันหยุด และในวันหยุดแม่บ้านก็มีภาระต้องทำงานบ้านและปัจจุบันการจราจรติดขัด ทำให้การเดินทางไม่สะดวก จึงไม่ไป ส่วนใหญ่พ่อแม่จะหาภาพยนตร์ หรือสารคดี มานั่งดูและวิจารณ์กันในครอบครัวมากกว่า และสามารถยกตัวอย่างตัวละครมาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามในสิ่งที่ได้ ฎือว่าเป็นการอบรมสั่งสอนไปพร้อมกับการพักผ่อน

รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ต้องมีเวลาให้กับผู้เรียนในการที่จะพาผู้เรียนออกไปเรียนรู้ตามสถานที่ต่าง ๆ มีข้อจำกัดมากสำหรับพ่อแม่ที่ทำงานประจำมีวันหยุดแค่วันเสาร์หรืออาทิตย์ ทำให้ไม่สามารถจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในรูปแบบนี้ได้เต็มที่ พ่อแม่อาจจะหาวิธีที่สะดวกกว่า เช่น ให้เด็กได้เรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือหนังสืออื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศเพลิน เขียวหวาน (2521) ได้ทำการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่อ่านหนังสือพิมพ์จะส่งผลไปถึงสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของผู้เรียนด้วย ปัจจุบันไม่ได้มีเพียงแคหนังสือพิมพ์เท่านั้นที่เป็นสื่อที่มีประโยชน์ในการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน มีสื่อที่ทันสมัยกว่านั้นคือ อินเทอร์เน็ต พ่อแม่ที่ไม่มีเวลาพาผู้เรียนออกไปทัศนศึกษาได้บ่อย ๆ สามารถให้ลูกท่องเทียวในอินเทอร์เน็ตแทนได้แต่ต้องควบคุมเวลาในการเล่นเพราะถ้าไม่มีการเข้มงวดอินเทอร์เน็ตจะกลายเป็นตัวทำลายการเรียนรู้ของผู้เรียนแทน

รูปแบบที่ 2 “เสริมการเรียนรู้” ได้แก่ ช่วยสอนการบ้าน และ ช่วยจัดหาอุปกรณ์การเรียน เช่น พ่อแม่ควรให้ความสำคัญกับการจัดตารางสอนและเตรียมอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ให้พร้อมปลูกฝังนิสัยในการรับผิดชอบ เกี่ยวกับการเรียนให้ลูกซักถามถึงการบ้านในแต่ละวัน ถ้าลูกไม่เข้าใจก็จะช่วยอธิบายให้ ช่วยทำรายงาน หรืองานประดิษฐ์บางวิชาที่ยากเกินไปสำหรับเด็กสอดคล้องกับงานวิจัยของ อานาจ ศรีรัตนบัลล์ (2531) ได้กล่าวถึงการเลี้ยงลูกให้ประสบความสำเร็จนั้นพ่อแม่ ต้องให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหา พ่อแม่ให้ความช่วยเหลือหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งอาจจะอธิบายกันด้วยเหตุผลหรือด้วยปัญญา การให้ความช่วยเหลืออาจจะเป็นการช่วยอธิบายการบ้านหรือรายงานที่ทำ

รูปแบบนี้ค่อนข้างจะใช้บประมาณมากในการที่จะจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนสาเหตุเนื่องมาจาก การจัดหาอุปกรณ์การเรียนซึ่งอาจจะมีตั้งแต่ราคาถูกเช่น สมุด ดินสอ ปากกา ไปจนถึง หนังสือ คอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูล ถ้าพ่อแม่บางคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่เอื้ออำนวยในการจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ ข้อจำกัดนี้จะอยู่ในสังคมชนบทซึ่งพ่อแม่มีฐานะค่อนข้างยากจน ภาครัฐและเอกชนควรมีบทบาทในการเข้าไปช่วยเหลือโดยการจัดแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

เพื่อบริการให้ผู้เรียนได้มาสืบค้นหรือเยี่ยมชมกลับไปศึกษาที่บ้านได้ ควรมีคอมพิวเตอร์ และ สื่อการเรียนรู้อื่นๆ ในแหล่งเรียนรู้นั้นด้วย

รูปแบบที่ 3 “แบ่งเรียน แบ่งเล่น เป็นเวลา” ได้แก่ การจัดตารางเวลาให้ผู้เรียน และให้ผู้เรียนเรียนพิเศษ เช่นสอนให้รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน การอ่าน การเล่น บอกกล่าวให้รู้จักค่าของเวลาอย่าปล่อยให้เสียไปโดยไร้ประโยชน์ ควรรู้จักค้นคว้าหาความรู้ และตั้งข้อสงสัยต่อตารางเวลาที่ตัวเองกำหนดด้วยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจ ศรีรัตนบัลล์ (2531) ได้กล่าวถึงการเลี้ยงลูกให้ประสบความสำเร็จว่า ควรให้แนวทางในการแบ่งเวลาเรียน ร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน การแบ่งเวลาเรียน เป็นเรื่องที่ต้องฝึกมาตั้งแต่เล็ก ให้เข้าใจว่าการเรียนที่แท้จริงนั้นอยู่ที่การตั้งใจเรียนตั้งแต่ในห้องเรียน สำหรับทางบ้านก็ควรฝึกให้ผู้เรียนทำการบ้าน และดูหนังสือเป็นเวลาอย่างสม่ำเสมอ

รูปแบบดังกล่าวปฏิบัติได้ไม่ยากพ่อแม่สามารถปลูกฝังนิสัยให้ผู้เรียนในการรับผิดชอบงานบ้านต่างๆ การฝึกให้นักเรียนแบ่งเวลาในการช่วยรับผิดชอบ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พะยอม อิงคตานุวัฒน์ (2530) ได้กล่าวว่า ถ้าเห็นลูกจัดตารางสอน เตรียมสำหรับในวันต่อไป และวางกระเป๋าไว้เรียบร้อย พร้อมทั้งจะหิ้วไปโรงเรียนในตอนเช้า โดยไม่ต้องบอกแสดงว่าพ่อแม่ได้ปลูกฝังนิสัยในการรับผิดชอบได้สำเร็จแล้ว สำหรับการเรียนพิเศษเป็นกิจกรรมสำคัญของคน ในสังคมเมือง เพราะปัจจุบันจะเห็นสถาบันสอนพิเศษเกิดขึ้นมากมาย ดังนั้นพ่อแม่ควรมี การไตร่ตรองให้ดีและรอบคอบก่อนจะให้นักเรียนได้เรียนพิเศษ โดยพิจารณาว่าความรู้ที่นักเรียนได้รับจากโรงเรียนในแต่ละวันนั้นเพียงพอ

รูปแบบที่ 4 “ชี้ทางเดิน เพลิดเพลินในชีวิต” ได้แก่ การวางแผนอนาคต และการส่งเสริมกิจกรรมที่ผู้เรียนชอบ พ่อแม่ควรพูดคุยกับตัวอย่างคนที่จบการศึกษาสูงมีอาชีพที่มีเกียรติเปรียบเทียบกับคนที่มีการศึกษาต่ำ ต้องทำงานหนักเพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาให้ผู้เรียน มีความพยายามและทัศนคติที่ดีต่อการเรียน นอกจากนี้พ่อแม่ยังสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาว่างให้ทำกิจกรรมที่สนใจ เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี ฝึกนาฏศิลป์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมตามความสนใจและถนัดของตนเอง เพราะโรงเรียนมีอุปกรณ์ครบพร้อมทั้งมีบุคลากรที่ชำนาญทางนาฏศิลป์ สอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ ศรีรัตนบัลล์ (2531) ได้กล่าวถึงการเลี้ยงลูกให้ประสบความสำเร็จว่าควรให้คำปรึกษาในการเลือกแผนการเรียน พ่อแม่ควรให้คำแนะนำโดยให้ผู้เรียนเป็นคนตัดสินใจด้วยตนเอง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นพ่อแม่ก็ต้องศึกษาความสามารถ ความถนัดของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนเลือกแผนการเรียนแล้ว พ่อแม่ก็ควรให้การสนับสนุนในการเรียนของเขาด้วย และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนพิเศษในวิชาที่สนใจ เช่น ดนตรี กีฬา ภาษาต่างประเทศ

รูปแบบนี้พ่อแม่ควรทำตัวให้เป็นกลางไม่ควรใช้ความคิดของตนเองตัดสินว่า ผู้เรียนชอบหรืออยากเรียนเสริมในวิชาใด ควรให้ผู้เรียนได้เลือกเองพ่อแม่เป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทางเท่านั้น

ส่วนในการวางแผนอนาคตของผู้เรียนนั้นพ่อแม่ควรมีส่วนร่วมและให้คำปรึกษาในการตัดสินใจไม่ควรปล่อยให้ผู้เรียนตัดสินใจเองเพราะผู้เรียนยังไม่มีประสบการณ์ชีวิต รูปแบบนี้มีข้อจำกัดคือพ่อแม่และผู้เรียนต้องมีเวลาใกล้ชิดสนิทสนมเพียงพอที่พ่อแม่จะรู้ว่าผู้เรียนชอบหรือไม่ชอบสิ่งใด

รูปแบบที่ 5 “อาหารใจ” ได้แก่ การจัดสถานที่สงบให้ทำการบ้าน และการให้กำลังใจ การส่งเสริมด้านขวัญ และกำลังใจ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหา ให้คำชมเชยหรือให้รางวัล ตลอดจนพูดให้กำลังใจเมื่อผู้เรียนทำงานผิดพลาด เพื่อให้รู้จักปรับปรุงตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรทิพา หอมจันทร์ (2529) ที่ได้ทำการวิจัยในชุมชนแออัดของกรุงเทพฯ โดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องการให้รางวัลและการลงโทษ พบว่า พ่อแม่ส่วนใหญ่จะให้รางวัลเป็นคำชมเชยมากกว่าวิธีอื่นเพราะเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายและไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ส่วนการให้รางวัลเป็นขนม ซื้อมือถือไปเที่ยวหรือชมภาพยนตร์นั้น ก็ปฏิบัติบ้าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าความดีที่ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้นจะสำคัญเพียงใด นอกจากนี้พ่อแม่ยังให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านเพื่อให้ผู้เรียนทำการบ้านได้อย่างสะดวกสบายที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยที่กล่าวว่าการสร้างบรรยากาศภายในบ้านจะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน บลูม (Bloom, 1981)

รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่สามารถทำได้ง่ายที่สุด สามารถทำได้ทุกครั้งที่คุณเรียนทำความดี ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่ายากทำความดีต่อไปอีก สอดคล้องกับการวิจัยของ ศิริวัลย์ อุดมพรวิรัตน์ (2525) กล่าวว่า ผู้ปกครองควรส่งเสริมด้านขวัญ และกำลังใจ โดยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา รวมทั้งให้คำชมเชย ให้รางวัลหรือของขวัญ ตลอดจนพูดให้กำลังใจเมื่อนักเรียนทำงานผิดพลาด เพื่อให้รู้จักปรับปรุงตนเอง

เมื่อพิจารณารูปแบบการจัดกิจกรรมการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนทั้ง 5 รูปแบบมีความยาก-ง่าย ต่างกัน เช่น รูปแบบที่ 1 “โลกนอกตำรา” รูปแบบที่ 2 “เสริมการเรียนรู้” และ รูปแบบที่ 4 “ชี้ทางเดิน เพลิดเพลินในชีวิต” คือ การจัดโอกาสการเรียนรู้ให้ผู้เรียนโดยเน้นการ พาไปทัศนศึกษา การจัดหาอุปกรณ์การเรียนให้ผู้เรียนอย่างครบครัน และการส่งเสริมความถนัดของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างพ่อแม่ที่มีการปฏิบัติที่ดีที่สุดมีความพร้อมด้านการเงินกิจกรรม 3 รูปแบบนี้ปฏิบัติได้ง่ายมาก แต่ถ้าพ่อแม่มีฐานะทางด้านการเงินไม่ดี จะคิดว่า 3 รูปแบบนี้จะทำได้ยาก โดยเฉพาะในชนบทของประเทศไทยต้องทำมาหากินเลี้ยงปากท้องทุกวันเป็นการยากมากที่จะ พานบุตรหลานไปเที่ยว หรือซื้ออุปกรณ์การเรียนให้ครบทุกอย่าง บางคนใช้หนังสือเรียนสืบทอด กันมาจากพี่จนถึงน้องคนสุดท้ายต้องเนื้อหาในหนังสือไม่มีความทันสมัยและไม่ได้รับการพัฒนา ดังนั้นโอกาสการเรียนรู้ของเด็กชนบทย่อมมีน้อยกว่าในส่วนนี้ ภาครัฐบาลควรเข้ามามีส่วนช่วยจัดโอกาสการเรียนรู้ให้ผู้เรียนในชนบททำให้ได้รับโอกาสการเรียนรู้ที่เท่าเทียมกัน หนทางที่จะช่วยผู้เรียนชนบท คือ ให้มีแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยทัดเทียมกับผู้เรียนในสังคมเมือง เช่น สร้างพิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ

ในท้องถิ่น มีกองทุนสำหรับแจกอุปกรณ์การเรียน เป็นต้น ส่วนรูปแบบกิจกรรมรูปแบบที่ 3 “แบ่งเรียน แบ่งเล่น เป็นเวลา” และ 5 “อาหารใจ” เกี่ยวกับการแบ่งเวลา และการชมเชยให้กำลังใจผู้เรียน รูปแบบนี้พ่อแม่ทุกคนสามารถจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในระดับ ที่ใกล้เคียงกัน เพราะสามารถทำได้โดยไม่ต้องสิ้นเปลืองเงินทอง แต่ต้องใช้เวลาใกล้ชิดกับผู้เรียน รูปแบบนี้พ่อแม่ในชนบทก็สามารถปฏิบัติได้ดีเพราะมีเวลาอยู่กับผู้เรียนมากกว่าพ่อแม่ในสังคมเมือง การชมเชยหรือให้รางวัลก็ไม่จำเป็นต้องเป็นของราคาแพง ควรปรับใช้ให้เหมาะสมกับเศรษฐกิจของครอบครัว

อย่างไรก็ดีรูปแบบกิจกรรมทั้ง 5 รูปแบบเป็นเพียงแนวทาง ซึ่งได้จากพ่อแม่กลุ่มที่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่ดีที่สุดเฉพาะกรณีศึกษานี้ รูปแบบกิจกรรมในบริบทอื่นของคนไทยย่อมมีความเหมือนและแตกต่างกันออกไป ควรนำไปปรับให้เข้ากับบริบทของตนจึงจะเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทและลักษณะของกิจกรรมที่พ่อแม่จัดเพื่อส่งผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้วิธีการสืบสอบแบบขึ้นชม จากภาพรวมที่ได้จากการวิจัยสามารถนำข้อค้นพบไปปรับใช้ได้ดังนี้

1. บทบาทและลักษณะกิจกรรมที่พ่อแม่พึงกระทำเพื่อจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนมี 6 บทบาท ซึ่งจากผลการสำรวจพบว่า พ่อแม่ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในด้านการอบรมเลี้ยงดู และการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน ส่วนด้านอื่น ๆ ยังอยู่ในระดับน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ควรส่งเสริมให้พ่อแม่เห็นความสำคัญของด้านอื่น ๆ เช่น การติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้นเพราะพ่อแม่จะได้ติดตามดูแลเรื่องการเรียนหรือความประพฤติของผู้เรียนได้อย่างใกล้ชิด ส่วนด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียน พ่อแม่ที่มีความเชี่ยวชาญด้านใดด้านหนึ่งเป็นพิเศษควรสละเวลา มาช่วยสอนวิชาเฉพาะเช่น ช่างไฟฟ้า งานประดิษฐ์ เป็นการช่วยเหลือสังคม เป็นต้น

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ของผู้เรียนกับการทำกิจกรรมของพ่อแม่ตามบทบาทหลักทั้ง 6 ด้านในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน พบว่าพ่อแม่ที่มีระดับการทำกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนมาก ส่วนใหญ่แล้วผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจะอยู่ในระดับที่สูงด้วย ดังนั้นพ่อแม่ควรให้ความสำคัญกับการจัดโอกาสการเรียนรู้ให้มากกว่าที่เป็นอยู่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

3. ผลการวิจัยพบว่า อายุของพ่อแม่อยู่ในช่วง 41- 50 ปี มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนมากที่สุดควรมีการอบรมให้ความรู้ในการจัดโอกาสการเรียนรู้ของผู้เรียนสำหรับพ่อแม่ที่มี

อายุ 25-40 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไป เพื่อพัฒนาให้พ่อแม่ 2 กลุ่มนี้สามารถจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

4. ผลของการใช้วิธีการสืบสอบแบบชื่นชมเข้ามาในกระบวนการวิจัยสามารถค้นพบสิ่งดี ๆ ซึ่งเป็นรูปแบบกิจกรรมที่มีอยู่ในตัวพ่อแม่ในการจัดในการจัดโอกาสการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถทำให้ข้อค้นพบเหล่านั้นมีคุณค่าขึ้นมากยิ่งขึ้น ข้อค้นพบเป็นสิ่งที่ทำให้เป็นจริง และสร้างสรรค์ แนวทางที่จะปฏิบัติเป็นรูปธรรม ไม่ใช่สิ่งเพ้อฝัน ควรนำหลักการสืบสอบแบบชื่นชมนี้ไปเป็นหลักและพื้นฐานของการวิจัยแบบอื่น ๆ การแก้ปัญหาแบบเดิมนั้นเน้นที่จะส่งเสริมความเข้าใจในสภาพการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนำมาจำแนกแยกแยะปัญหา และหาช่องว่าง (Gap) ระดับความคิดเพื่อหาวิธีทำให้ช่องว่างนั้นเต็มให้ได้ เมื่อหาวิธีแล้วก็จะเลือกและทดสอบวิธีเหล่านั้น วิเคราะห์ สรุปผลแล้วจึงนำวิธีดังกล่าวมาใช้แก้ปัญหา ซึ่งการแก้ปัญหาแบบนี้เป็นการแก้ปัญหา ในระยะสั้น แต่การสืบสอบแบบชื่นชม จะค้นหาว่าสิ่งที่ดีคืออะไร อะไรถูก หรืออะไรที่เป็นไปได้ ไม่รอให้เกิดปัญหาก่อนถึงจะคิด สามารถคิดได้ตลอดเวลา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งในการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเฉพาะกลุ่มที่มีการปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practices) ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ซึ่งพ่อแม่ส่วนใหญ่ มีความพร้อมในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ควรมีการทำวิจัยเพิ่มเติมในกลุ่มพ่อแม่ที่มีการปฏิบัติที่ดีที่สุดในบริบทสังคมที่มีความพร้อมน้อย เช่น พ่อแม่ในชุมชนคลองเตย หรือในชนบท เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขรูปแบบกิจกรรมให้มีคุณภาพและนำไปใช้ได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น

2. ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่ากิจกรรมที่พ่อแม่ส่วนใหญ่อยากให้ทางโรงเรียนจัดมากที่สุดคือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรม สิ่งแวดล้อมปัจจุบันทำให้เด็กห่างไกลจากศาสนา เพราะสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ความเจริญทางวัตถุได้เข้ามามีอำนาจเหนือจิตใจมนุษย์ ดังนั้นคุณธรรมของคนในปัจจุบัน โดยเฉพาะสังคมในเมืองหลวงจึงเสื่อมลงไปอย่างมาก ผู้วิจัยคิดว่า ควรมีการศึกษาบทบาทสภาพการจัดโอกาสการเรียนรู้ของโรงเรียนสำหรับผู้เรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรมโดยใช้วิธีการสืบสอบแบบชื่นชมเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนในโอกาสต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2543). การสร้างเครือข่ายพ่อแม่ที่มีบทบาทในการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ณรงค์ ดำรงสันติธรรม. (2537). การศึกษาบทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครู โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณิชกานต์ บุญเกิด. (2541). การวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรภัทร์ เจริญดี. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประไพจิตร หิรัญษ์ขจรจิต. (2545). องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนานักเรียน: การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรี วรรณสรังสี. (2531). การนำเสนอแนวทางสำหรับพ่อแม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. ในรายงานการวิจัย. หน้า 13-14. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ สิ้นลาวัณย์. (2531). บทบาทของชุมชนต่อโรงเรียน. ในเอกสารการสอนชุดวิชาโรงเรียนกับชุมชน เล่มที่ 1. หน้า 78-80. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศิริวัลย์ อุดมพรวิรัตน์. (2525). การส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สมใจ กล้าหาญ. (2536). *สภาพการส่งเสริมของพ่อแม่ทางด้านการเรียนของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2535). *ผู้ปกครอง ครูคนแรกของคุณ. วารสารครูปริทัศน์ มปท.*
- สุวัฒนา แก้วสุวรรณ. (2535). *บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูและนักเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สุวิมล ว่องวานิช และคณะ. (2547). *บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน. โครงการวิจัยแม่บท.ทุนสนับสนุนจากสำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.*
- อภิญา เวชชัย. (2542). *การมีส่วนร่วมของพ่อแม่พ่อแม่ในการพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.*
- อรุณี หวดาล. (2536). *ผู้ปกครองกับการจัดการปฐมวัยศึกษา ในประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย. หน่วยที่ 15 เล่ม 4. นนทบุรี: สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*

ภาษาอังกฤษ

- Bushe G. R., *Advances in Appreciative Inquiry as an Organization Development Intervention.* Available from <http://www.gervasebushe.ca/aiodj.html>
- Baker, Amy J. L.; Soden, Laura M. (1994). *The Challenges of Parent Involvement Research.* Available from <http://www.kidsource.com/kidsource/content5/challenge.parent.html>
- Caplan, J., Hall, G., Lubin, S., & Fleming, R. (1997). *Parent Involvement: Literature Review and Database of Promising Practices.* Available from http://www.ncrel.org/sdrs_pidata/pioover.html
- Cox, G. (1996,1998). *Appreciative Inquiry.* Available from: <http://www.newdirections.uk.com/html>
- Epstein, J. (2001). *Epstein's Six Types of Parent Involvement.* Available from: <http://www.ssta.sk.ca/Partnership/types/types.html>

- Hall, J. & Hammond, S. (1998). *What is Appreciative Inquiry*. Available from: <http://www.thinbook.com/lib/thinbook/whatisai.pdf.html>
- Henderson & Berla. (1994). *Benefits of Parent and Family Involvement*. Available from: <http://www.ncrel.org/sdrs/areas/issues/envrnmnt/famncomm/pa1lk37.html>
- Lin, Q.(2003). *Parent Involvement and Early Literacy*. Available from: <http://www.gseweb.harvard.edu/hfrp/projects/fine/resources/digest/literacy.html>
- Noonan, B.(2000). *The Place of Opportunity to Learn' in the Standards Debate*. Available from: <http://www.mcle.ws/notebookvol12no1.html>
- Nulph, S. (2002). *Children and Family Development: The Home Environment*. Available from: http://www.nh.essortment.com/familychildren_rgna.html
- Promoting Parental Involvement and Collaboration in School*. Available from: <http://www.users.uniserve.com/uwfv/involvement.html>
- The School Psychology Review. (2004). *The Family-School Partnership: An Opportunity to Promote the Learning Competence of All Students*. Available from: <http://www.nasponline.org/index2.html>
- Parent Involvement in Education*. (1989). Available from: <http://www.nwrel.org/scpd/sirs/3/cu6.html>
- Opportunity to Learn Standards*. (1992). Available from: <http://www.Maec.org/educate/6.html>

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(4)/

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

31 มกราคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ด้วย นางสาวเกตุฤดี ราชไชยา นิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิตภาคศึกษาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังอยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การสืบสอบแบบชื่นชมด้านการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน: โมเดลเสนอแนะจากการปฏิบัติที่ดีที่สุดของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวานิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูล จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านช่วยกรอกแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการกรอกแบบสอบถามของนิสิต ทางภาคีฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศ. เสตรจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-2578

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์ ดร. ณีฎฐภรณ์ หลาวทอง คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรนุช แหยมแสง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. รองศาสตราจารย์ สรรพสิริ วันหนูน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5. รองศาสตราจารย์ สกฤต มุลแสดง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามผู้ปกครอง

ในการวิจัยเรื่อง

การสืบสอบแบบชิ้นชมด้านการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน: รูปแบบเสนอแนะจากการปฏิบัติที่ดีที่สุดของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำชี้แจง 1. การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและลักษณะกิจกรรมที่ผู้ปกครองจัดเพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเพื่อนำไปพัฒนาและนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน โปรดทำให้ครบทุกตอนดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของท่านมีค่ายิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ ขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ข้อมูลนี้จะเก็บเป็นความลับ โดยจะประมวลผลเป็นภาพรวมเพื่อใช้ประโยชน์ในการวิจัยนี้เท่านั้น

4. กรุณาตอบให้ครบทุกข้อและขอขอบคุณในความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างมาก

น.ส. เกตุดี ราชไชยา
นิสิตปริญญาโท คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านลงในช่องว่าง

1. เพศ

1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ.....ปี เป็นผู้ปกครองของนักเรียนในระดับชั้น.....

3. ความสัมพันธ์กับนักเรียน

1) เป็นบิดา - มารดา 2) ผู้ปกครอง 3) อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ประกอบอาชีพ

1) รับราชการ 2) พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 3) นักธุรกิจ 4) ลูกจ้างทำงานบริษัท
 5) อาชีพอิสระ/ค้าขาย 6) เกษตรกร
 7) ผู้ใช้แรงงาน/ลูกจ้างรายวัน 8) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. ระดับการศึกษา

- 1) ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น 2) มัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย 4) อาชีวศึกษา
- 5) ปริญญาตรี 6) สูงกว่าปริญญาตรี
- 7) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. สถานภาพสมรส

- 1) สมรสอยู่ด้วยกัน 2) แยกกันอยู่
- 3) หม้าย/หย่าร้าง 4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

7. รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน (รวมรายได้ของสามีและภรรยา)

- 1) ต่ำกว่า 5,000 บาท 2) 5,000-10,000 บาท
- 3) 10,001-15,000 บาท 4) 15,001-20,000 บาท
- 5) 20,001-25,000 บาท 6) 25,001-30,000 บาท
- 7) 30,001-35,000 บาท 8) 35,001-40,000 บาท
- 9) มากกว่า 40,000บาทขึ้นไป

8. ท่านมีบุตรจำนวน.....คน

9. ระดับผลการเรียนของนักเรียนคนนี้(ในเทอมที่ผ่านมา) ได้เกรดเฉลี่ย.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับ ระดับของการปฏิบัติของท่านในโรงเรียน

ข้อที่	รายการที่ผู้ปกครองปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติเลย
1	ด้านการอบรมเลี้ยงดู อนุญาตหรือพานักเรียนไปชมสถานที่ ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ สถานแห่งชาติ สวนสัตว์ ห้องฟ้าจำลอง วัดพระแก้ว และนิทรรศการทางวิชาการ ในวันหยุด					
2	สนับสนุนให้นักเรียนทำกิจกรรมที่ชอบ เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา					
3	ให้นักเรียนช่วยทำงานต่าง ๆ เช่น ทำความสะอาดบ้าน ล้างจาน รดน้ำต้นไม้ ช่วยเฝ้าร้านค้า เป็นต้น					
4	จัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เช่น พานักเรียนไปทำบุญ เหาของ ไปบริจาคคนยากจน ไปเลี้ยงเด็กกำพร้า เป็นต้น					

ข้อที่	รายการที่ผู้ปกครองปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติเลย
5	พานักเรียนไปเที่ยว/ร่วมงานสังคมนต่าง ๆ เช่น งานวันเด็ก งานสงกรานต์ งานบวช งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่					
6	ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนมีปัญหาทางการเรียนหรือมีปัญหาส่วนตัว					
7	จัดหาอุปกรณ์การเรียนตามที่นักเรียนต้องการ					
8	พูดให้กำลังใจ เมื่อนักเรียนทำงานผิดพลาดหรือสอบได้คะแนนลดลง เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป					
9	ให้รางวัลหรือชื่อของขวัญให้เมื่อนักเรียนสอบได้คะแนนดี					
10	ยกย่องชมเชยให้ผู้อื่นฟัง เมื่อนักเรียนสอบได้คะแนนหรือทำงานเป็นผลสำเร็จ					
11	ตักเตือนเมื่อนักเรียนไม่รับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง เช่น ทำการบ้านไม่เสร็จ แต่ออกไปเล่นกับเพื่อน					
12	สอนให้นักเรียนเคารพกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น ไม่แต่งกายผิดระเบียบ					
13	ด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน เข้าร่วมประชุมระหว่างครูกับผู้ปกครอง					
14	ชักชวนผู้ปกครองท่านอื่นให้มาเข้าร่วมประชุมระหว่างครูกับผู้ปกครอง					
15	ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อทราบเกี่ยวกับผลการเรียนหรือปัญหาทางการเรียนของนักเรียน					
16	ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อทราบเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน					
17	ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อแจ้งความต้องการเกี่ยวกับแผนการเรียน/วิชาที่นักเรียนต้องการเรียน					
18	มาพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทราบแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือทราบปัญหาทางพฤติกรรม / การเรียนของนักเรียน					
19	ให้เบอร์โทรศัพท์แก่ทางโรงเรียนสามารถติดต่อได้สะดวก					
20	เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น การแข่งขันกีฬา การทัศนศึกษา เป็นต้น					

ข้อที่	รายการที่ผู้ปกครองปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติเลย
21	รับทราบจดหมายแจ้งข่าวสารของทางโรงเรียน					
22	ด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียน อาสาสมัครเข้าไปช่วยงานต่าง ๆ ของโรงเรียน					
23	ชักชวนผู้ปกครองหรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้มาช่วยงานของโรงเรียน					
24	ร่วมเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน					
25	ร่วมเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองด้วยกัน เช่น วิธีเลี้ยงลูก					
26	ร่วมกับทางโรงเรียนจัดหาเงินทุนเพื่อนำไปซื้ออุปกรณ์ทางการศึกษา					
27	ร่วมบริจาคเงินหรืออุปกรณ์ทางการศึกษาและสื่อการเรียนการสอน เช่น โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ หนังสือ เป็นต้น					
28	ให้แหล่งฝึกงานแก่นักเรียน					
29	อาสาสมัครพานักเรียนไปดูงาน					
30	อาสาสมัครเป็นคณะกรรมการบริหารงานโรงเรียน					
31	ด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน จัดสถานที่เป็นสัดส่วนให้นักเรียนทำการบ้าน อ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียน					
32	จัดหาหนังสือสำหรับค้นคว้าเพื่อการเรียนรู้ที่บ้าน เช่น พจนานุกรม (ไทย-อังกฤษ) สารานุกรม และหนังสืออ่านประกอบอื่น ๆ ให้นักเรียน					
33	ชักชวนให้นักเรียนฟังข่าวและเหตุการณ์ต่าง ๆ จากวิทยุและโทรทัศน์พร้อมทั้งอธิบายเสริมความรู้ให้นักเรียนเมื่อมีโอกาส					
34	ให้ความสำคัญขณะที่นักเรียนกำลังทำการบ้าน โดยไม่รบกวนสมาธิ เช่น ไม่เปิดวิทยุ โทรทัศน์หรือเรียกใช้งาน เป็นต้น					
35	จัดตารางเวลาให้นักเรียนทำการบ้านและทบทวนบทเรียนก่อนจะไปเล่นดูโทรทัศน์ หรือทำงานอย่างอื่น					
36	ให้นักเรียนจัดตารางสอนเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้เสร็จก่อนนอนทุกวัน					
37	ช่วยสอนการบ้านให้เวลานักเรียนไม่เข้าใจ					
38	จ้างครูพิเศษมาสอนการบ้านให้เวลานักเรียนไม่เข้าใจ					
39	เมื่อสมาชิกในครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้า เช่น รับประทานอาหารเย็นจะมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้พบในวันนั้น ๆ ร่วมกัน					

ข้อที่	รายการที่ผู้ปกครองปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติเลย
40	ซักถามนักเรียนถึงการเรียนในแต่ละวัน					
41	ชักจูงให้ผู้ปกครองท่านอื่น ๆ เห็นความสำคัญของการช่วยเหลือนักเรียนในการทำการบ้านหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ					
42	อธิบายเชื่อมโยงความรู้จากการบ้านไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน					
43	ให้นักเรียนจัดเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อยทุกครั้งเมื่อทำการบ้านเสร็จ					
44	ช่วยเหลือนักเรียนเรื่องการทบทวนบทเรียนก่อนสอบ					
45	จัดหาคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนที่บ้านสำหรับค้นคว้าเพื่อการเรียน					
46	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียน เข้าไปร่วมคิดร่วมตัดสินใจกับครูในการจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น					
47	นำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับโรงเรียนในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
48	ช่วยให้แนวคิดหรือให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น					
49	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการเลี้ยงดูบุตรระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน					
50	วางแผนร่วมกับนักเรียนในเรื่องการศึกษาต่อและอาชีพในอนาคต					
51	ร่วมเป็นสมาชิกสมาคมผู้ปกครองของโรงเรียน					
52	มีส่วนร่วมประเมินผลการทำงานของคณะครูในโรงเรียน					
53	ร่วมเป็นกรรมการในโรงเรียน					
54	ขอให้โรงเรียนจัดกิจกรรม การสอนบางวิชาเพิ่มเติมให้นักเรียน					
55	ขอให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการฝึกปฏิบัติธรรม หรือให้ผู้เฒ่าของศาสนา มาสอนศาสนาให้นักเรียน					
56	ขอให้โรงเรียนจัดสอนซ่อมเสริมในวิชาที่นักเรียนเรียนอ่อน					
57	ด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชน สนับสนุนหรือหาแหล่งทุนที่จะทำให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เข้มแข็ง เช่น สร้างห้องสมุด หรือที่อ่านหนังสือประจำชุมชน					

ข้อที่	รายการที่ผู้ปกครองปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติเลย
58	ชักชวนให้โรงเรียนหรือครอบครัวอื่น ๆ ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
59	พานักเรียนไปศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น ศึกษาอาชีพของคนในชุมชนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
60	สนับสนุนให้โรงเรียนเปิดโรงเรียนเพื่อให้บริการกับชุมชน เช่น ให้ใช้สถานที่จัดงาน ให้คนนอกใช้ห้องสมุด เป็นต้น					
61	ขอให้โรงเรียนออกมาให้บริการความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูนักเรียนหรือการประกอบอาชีพแต่ละชุมชน					

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้ท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ท่านมีความรู้และทักษะในการเลี้ยงดูนักเรียนเป็นอย่างดี 1.ใช่ 2.ไม่ใช่
2. ท่านมีความรู้และทักษะในการสอนเกี่ยวกับวิชาการ/หลักสูตร
ให้แก่นักเรียน 1.ใช่ 2.ไม่ใช่
3. ท่านต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการเรียนการสอนของครู 1.ใช่ 2.ไม่ใช่
4. ท่านมักจะให้ความสำคัญกับการพูดคุยกับนักเรียนมากกว่าการทำงาน 1.ใช่ 2.ไม่ใช่
5. ท่านเชื่อว่าโรงเรียน / ครูดูแลนักเรียนได้ดีกว่าตัวท่านเอง 1.ใช่ 2.ไม่ใช่
6. ท่านมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน / ครูในโรงเรียนนี้ 1.ใช่ 2.ไม่ใช่
7. ท่านจะอธิบายเสริมความรู้ให้นักเรียนเสมอเมื่อได้ไปเที่ยว แหล่งความรู้
ต่าง ๆ เช่น วัดพระแก้ว ท้องฟ้าจำลอง สวนสัตว์ เป็นต้น 1.ใช่ 2.ไม่ใช่
8. ท่านคิดว่าท่านสามารถช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนได้โดยวิธีใดบ้าง โปรดระบุ
8.1.....
8.2.....
8.3.....
9. ท่านมีปัญหาหรืออุปสรรคในการช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนหรือไม่ โปรดระบุ
 มี เพราะ.....
 ไม่มี เพราะ.....
10. ข้อเสนอแนะ
10.1.....
10.2.....

♥ ขอขอบคุณในความร่วมมือนี้อดแบบสอบถาม ♥

แบบสอบถามสำหรับนักเรียน

ในการวิจัยเรื่อง

การสืบสอบแบบชิ้นชมด้านการจัดโอกาสการเรียนรู้ของผู้ปกครองสำหรับผู้เรียน: รูปแบบเสนอแนะจาก
การปฏิบัติที่ดีที่สุดของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำชี้แจง 1. การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและลักษณะกิจกรรมที่ผู้ปกครองจัดเพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเพื่อนำไปพัฒนาและนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน โปรดทำให้ครบทุกตอนดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของนักเรียน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่นักเรียนได้จากผู้ปกครอง

ตอนที่ 3 กิจกรรมอื่นๆ ที่นักเรียนต้องการให้ผู้ปกครองปฏิบัติ ข้อเสนอแนะ

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ใดๆ ของนักเรียนทั้งสิ้น ขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ข้อมูลนี้จะเก็บเป็นความลับ โดยจะประมวลผลเป็นภาพรวมเพื่อใช้ประโยชน์ในการวิจัยนี้เท่านั้น

4. กรุณาตอบให้ครบทุกข้อและขอขอบคุณในความร่วมมือจากนักเรียนเป็นอย่างมาก

น.ส. เกตุฤดี ราชไชยา

นิสิตปริญญาโท คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนในช่องว่าง

1. เพศของนักเรียน

1) ชาย

2) หญิง

3. อายุ.....ปี ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ โปรดระบุ.....

4. โดยเฉลี่ยแล้วผู้ปกครองมีเวลาอยู่กับนักเรียนจำนวน.....ชั่วโมงต่อวัน

5. ระดับผลการเรียนของนักเรียน (ในเทอมที่ผ่านมา) ได้เกรดเฉลี่ย.....

6. กิจกรรมเสริมนอกเหนือจากการเรียนที่นักเรียนชอบที่สุด คือ.....

ตอนที่ 2 ความต้องการในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านรายละเอียดที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับระดับความต้องการ ของนักเรียน

ข้อที่	รายการที่ผู้ปกครองปฏิบัติ	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ต้องการเลย
1	ด้านการอบรมเลี้ยงดู อนุญาตหรือพานักเรียนไปชมสถานที่ ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ สถานแห่งชาติ สวนสัตว์ ห้องฟ้าจำลอง วัดพระแก้ว และนิทรรศการทางวิชาการ ในวันหยุด					
2	สนับสนุนให้นักเรียนทำกิจกรรมที่ชอบ เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา					
3	ให้นักเรียนช่วยทำงานต่าง ๆ เช่น ทำความสะอาดบ้าน ล้างจาน รดน้ำต้นไม้ ช่วยเฝ้าร้านค้า เป็นต้น					
4	จัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เช่น พานักเรียนไปทำบุญ เอาของ ไปบริจาคคนยากจน ไปเลี้ยงเด็กกำพร้า เป็นต้น					
5	พานักเรียนไปเที่ยว/ร่วมงานสังคมต่าง ๆ เช่น งานวันเด็ก งาน สงกรานต์ งานบวช งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่					
6	ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนมีปัญหาทางการเรียนหรือ มีปัญหาส่วนตัว					
7	จัดหาอุปกรณ์การเรียนตามที่นักเรียนต้องการ					
8	พูดให้กำลังใจ เมื่อนักเรียนทำงานผิดพลาดหรือสอบได้คะแนนลดลง เพื่อจะได้ ปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป					
9	ให้รางวัลหรือชื่อของขวัญให้เมื่อนักเรียนสอบได้คะแนนดี					
10	ยกย่องชมเชยให้ผู้อื่นฟัง เมื่อนักเรียนสอบได้คะแนนหรือทำงาน เป็นผลสำเร็จ					
11	ตักเตือนเมื่อนักเรียนไม่รับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง เช่น ทำการบ้านไม่เสร็จ แต่ออกไปเล่นกับเพื่อน					
12	สอนให้นักเรียนเคารพกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น ไม่แต่งกายผิดระเบียบ					

ข้อที่	รายการที่ผู้ปกครองปฏิบัติ	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ต้องการเลย
13	ด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน เข้าร่วมประชุมระหว่างครูกับผู้ปกครอง					
14	ชักชวนผู้ปกครองท่านอื่นให้มาเข้าร่วมประชุมระหว่างครูกับผู้ปกครอง					
15	ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อทราบเกี่ยวกับผลการเรียนหรือปัญหาทางการเรียนของนักเรียน					
16	ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อทราบเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน					
17	ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อแจ้งความต้องการเกี่ยวกับแผนการเรียน/วิชาที่นักเรียนต้องการเรียน					
18	มาพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทราบแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือทราบปัญหาทางพฤติกรรม / การเรียนของนักเรียน					
19	ให้เบอร์โทรศัพท์แก่ทางโรงเรียนสามารถติดต่อได้สะดวก					
20	เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น การแข่งขันกีฬา การทัศนศึกษา เป็นต้น					
21	รับทราบจดหมายแจ้งข่าวสารของทางโรงเรียน					
22	ด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียน อาสาสมัครเข้าไปช่วยงานต่าง ๆ ของโรงเรียน					
23	ชักชวนผู้ปกครองหรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้มาช่วยงานของโรงเรียน					
24	ร่วมเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน					
25	ร่วมเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองด้วยกัน เช่น วิธีเลี้ยงลูก					
26	ร่วมกับทางโรงเรียนจัดหาเงินทุนเพื่อนำไปซื้ออุปกรณ์ทางการศึกษา					
27	ร่วมบริจาคเงินหรืออุปกรณ์ทางการศึกษาและสื่อการเรียนการสอน เช่น โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ หนังสือ เป็นต้น					
28	ให้แหล่งฝึกงานแก่นักเรียน					
29	อาสาสมัครพานักเรียนไปดูงาน					
30	อาสาสมัครเป็นคณะกรรมการบริหารงานโรงเรียน					
31	ด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน จัดสถานที่เป็นส่วนให้นักเรียนทำการบ้าน อ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียน					

ข้อที่	รายการที่ผู้ปกครองปฏิบัติ	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ต้องการเลย
32	จัดหาหนังสือสำหรับค้นคว้าเพื่อการเรียนไว้ที่บ้าน เช่น พจนานุกรม (ไทย-อังกฤษ) สารานุกรม และหนังสืออ่านประกอบอื่น ๆ ให้นักเรียน					
33	ชักชวนให้นักเรียนฟังข่าวและเหตุการณ์ต่าง ๆ จากวิทยุและโทรทัศน์พร้อมทั้งอธิบายเสริมความรู้ให้นักเรียนเมื่อมีโอกาส					
34	ให้ความสำคัญขณะที่นักเรียนกำลังทำการบ้าน โดยไม่รบกวนสมาธิ เช่น ไม่เปิดวิทยุ โทรทัศน์หรือเรียกใช้งาน เป็นต้น					
35	จัดตารางเวลาให้นักเรียนทำการบ้านและทบทวนบทเรียนก่อนจะไปเล่น ดูโทรทัศน์ หรือทำงานอย่างอื่น					
36	ให้นักเรียนจัดตารางสอนเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้เสร็จก่อนนอนทุกวัน					
37	ช่วยสอนการบ้านให้เวลานักเรียนไม่เข้าใจ					
38	จ้างครูพิเศษมาสอนการบ้านให้เวลานักเรียนไม่เข้าใจ					
39	เมื่อสมาชิกในครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้า เช่น รับประทานอาหารเย็นจะมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้พบในวันนั้น ๆ ร่วมกัน					
40	ซักถามนักเรียนถึงการเรียนในแต่ละวัน					
41	ชักจูงให้ผู้ปกครองท่านอื่น ๆ เห็นความสำคัญของการช่วยเหลือนักเรียนในการทำการบ้านหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ					
42	อธิบายเชื่อมโยงความรู้จากการบ้านไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน					
43	ให้นักเรียนจัดเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อยทุกครั้งเมื่อทำการบ้านเสร็จ					
44	ช่วยเหลือนักเรียนเรื่องการทบทวนบทเรียนก่อนสอบ					
45	จัดหาคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนที่บ้านสำหรับค้นคว้าเพื่อการเรียน					
46	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียน เข้าไปร่วมคิดร่วมตัดสินใจกับครูในการจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น					
47	นำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับโรงเรียนในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					

ข้อที่	รายการที่ผู้ปกครองปฏิบัติ	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ต้องการเลย
48	ช่วยให้แนวคิดหรือให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น					
49	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการเลี้ยงดูบุตรระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน					
50	วางแผนร่วมกับนักเรียนในเรื่องการศึกษาต่อและอาชีพในอนาคต					
51	ร่วมเป็นสมาชิกสมาคมผู้ปกครองของโรงเรียน					
52	มีส่วนร่วมประเมินผลการทำงานของคณะครูในโรงเรียน					
53	ร่วมเป็นกรรมการในโรงเรียน					
54	ขอให้โรงเรียนจัดกิจกรรม การสอนบางวิชาเพิ่มเติมให้นักเรียน					
55	ขอให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการฝึกปฏิบัติธรรม หรือให้ผู้นำของศาสนา มาสอนศาสนาให้นักเรียน					
56	ขอให้โรงเรียนจัดสอนซ่อมเสริมในวิชาที่นักเรียนเรียนอ่อน					
57	ด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชน สนับสนุนหรือหาแหล่งทุนที่จะทำให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เข้มแข็ง เช่น สร้างห้องสมุด หรือที่อ่านหนังสือประจำชุมชน					
58	ชักชวนให้โรงเรียนหรือครอบครัวอื่น ๆ ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
59	พานักเรียนไปศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น ศึกษาอาชีพของคนในชุมชนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
60	สนับสนุนให้โรงเรียนเปิดโรงเรียนเพื่อให้บริการกับชุมชน เช่น ให้ใช้สถานที่จัดงาน ให้คนนอกใช้ห้องสมุด เป็นต้น					
61	ขอให้โรงเรียนออกมาให้บริการความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูนักเรียนหรือการประกอบอาชีพแต่ละชุมชน					

ตอนที่ 3 กิจกรรมอื่นๆ ที่นักเรียนต้องการให้ผู้ปกครองปฏิบัติ ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องที่ตรงกับข้อคิดเห็นของนักเรียน

1. นักเรียนต้องการให้ผู้ปกครองของนักเรียนมีความรู้และทักษะในการเลี้ยงดูนักเรียนเป็นอย่างดี 1.ต้องการ 2.ไม่ต้องการ
2. นักเรียนต้องการให้ผู้ปกครองของนักเรียนมีความรู้และทักษะในการสอนเกี่ยวกับวิชาการ / หลักสูตรให้กับนักเรียน 1.ต้องการ 2.ไม่ต้องการ
3. นักเรียนต้องการให้ผู้ปกครองของนักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการเรียน การสอนของครู 1.ต้องการ 2.ไม่ต้องการ
4. นักเรียนต้องการให้ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการพูดคุยกับนักเรียนมากกว่าการทำงาน 1.ต้องการ 2.ไม่ต้องการ
5. นักเรียนต้องการให้ผู้ปกครองของนักเรียนดูแลนักเรียนให้มากกว่าที่โรงเรียน/ครูดูแล 1.ต้องการ 2.ไม่ต้องการ
6. นักเรียนต้องการให้ผู้ปกครองอธิบายเสริมความรู้ให้นักเรียนเสมอเมื่อได้ไปเที่ยว แหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น วัดพระแก้ว ห้องฟ้าจำลอง สวนสัตว์ เป็นต้น 1.ต้องการ 2.ไม่ต้องการ
7. นักเรียนมีความประสงค์ให้ผู้ปกครองจัดอะไรให้นักเรียนอีกบ้างเพื่อช่วยเหลือการเรียนของนักเรียน
  - 6.1.....
  - 6.2.....
  - 6.3.....
  - 6.4.....
  - 6.5.....
8. ข้อเสนอแนะ.....

♥ ขอขอบคุณในความร่วมมือตอบแบบสอบถาม ♥

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
แนวคำถามเชิงบวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคำถามเชิงบวก

1. คุณรู้สึกภาคภูมิใจในวิธีใดมากที่สุดในการช่วยเหลือด้านการเรียนของคุณ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น
2. บุคคลอื่นในครอบครัวมีส่วนต่อการเรียนของคุณอย่างไร
3. บอกสิ่งที่คุณภาคภูมิใจในตัวลูกคนนี้
4. ผลที่คุณช่วยลูกทำการบ้านหรือทำรายงานเป็นอย่างไรบ้าง
5. คุณเคยร่วมมือกับทางโรงเรียนช่วยส่งเสริมการเรียนของคุณอย่างไรบ้าง
6. วิธีการที่คุณคิดว่าดีในการให้ลูกเรียนรู้ที่บ้าน ได้แก่...
7. คุณจะทำอย่างไรให้ลูกรู้สึกดีกับการเรียน
8. แนวทางที่คุณคิดว่าสามารถทำให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดีคือ..
9. บอกเหตุการณ์ที่คุณรู้สึกทั้งในความสามารถของคุณ...
10. คุณมีวิธีเลี้ยงลูกอย่างไรลูกจึงได้เรียนเก่งอย่างนี้
11. เมื่อมีเวลาว่างคุณมีวิธีการส่งเสริมลูกคุณด้วยวิธี...
12. กิจกรรมที่ทำร่วมกันที่บ้านที่ช่วยส่งเสริมผู้เรียนคือ....
13. คุณชอบพาเขาไปเที่ยวที่ใดที่ให้ความรู้....
14. คุณคิดว่าคำพูดแบบไหนของคุณที่ส่งผลให้ลูกของคุณตั้งใจเรียน
15. การที่คุณช่วยลูกจัดสรรในเรื่องของเวลาส่งผลต่อการเรียนของคุณด้านใดบ้าง
16. คุณมีส่วนช่วยลูกในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง
17. เวลาที่คุณสอนการบ้านหรือช่วยทำกิจกรรมจากทางโรงเรียนคุณสังเกตพฤติกรรมของลูกหรือไม่ว่าเขามีความพอใจอย่างไร
18. คุณคิดว่าสถานที่ที่คุณจัดไว้ให้ลูกคุณในการทำกิจกรรมจากทางโรงเรียนมีความเหมาะสมหรือไม่
....
19. คุณคิดว่าการอบรมในเรื่องพฤติกรรมที่คุณให้กับลูกนั้นมีผลต่อการเรียนของคุณหรือไม่...
20. การที่คุณส่งเสริมให้ลูกมีกิจกรรมอื่นนอกจากการเรียนที่โรงเรียน เช่น การเล่นกีฬา หรือเล่นดนตรี นั้นมีผลต่อการเรียนของคุณหรือไม่

ภาคผนวก ๑

รายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค่าสถิติเบื้องต้นของระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง มีรายละเอียดปรากฏในตาราง ตารางแสดงค่าสถิติเบื้องต้นเกี่ยวกับบทบาทและลักษณะกิจกรรมในการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน

บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่	$\bar{X}$	S.D.	SK	KU	MIN	MAX
ด้านการอบรมเลี้ยงดู	2.76	.66	-1.014	1.178	1	4
1. อนุญาตหรือพาผู้เรียนไปชมสถานที่ ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สวนสัตว์ ท้องฟ้าจำลอง วัดพระแก้ว และนิทรรศการทางวิชาการ ในวันหยุด	2.63	1.11	-.270	-1.00	0	4
2. สนับสนุนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่ชอบ เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา	3.05	.93	-.861	.114	0	4
3. ให้ผู้เรียนช่วยทำงานต่าง ๆ เช่น ทำความสะอาดบ้าน ล้างจาน รดน้ำต้นไม้ ช่วยเฝ้าร้านค้า เป็นต้น	2.37	1.05	-.059	-.777	0	4
4. จัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เช่น พาผู้เรียนไปทำบุญ เอาของไปบริจาคคนยากจน ไปเลี้ยงเด็กกำพร้า	2.31	1.01	.049	-.767	0	4
5. พาผู้เรียนไปเที่ยวร่วมงานสังคมต่าง ๆ เช่น งานวันเด็ก งานสงกรานต์ งานบวช งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่	2.23	.95	.168	-.528	0	4
6. ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ เมื่อผู้เรียนมีปัญหาทางการเรียน หรือมีปัญหาส่วนตัว	3.12	.89	-.886	.095	0	4
7. จัดหาอุปกรณ์การเรียนตามที่คุณเรียนต้องการ	3.28	.90	-1.253	.812	0	4
8. พุดให้กำลังใจ เมื่อผู้เรียนทำงานผิดพลาดหรือสอบได้คะแนนลดลง เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป	3.08	.91	-.844	.049	0	4
9. ให้รางวัลหรือซื้อของขวัญให้เมื่อผู้เรียนสอบได้คะแนนดี	2.39	1.03	-.118	-.576	0	4
10. ยกย่องชมเชยให้ผู้อื่นฟัง เมื่อผู้เรียนสอบได้คะแนนหรือทำงานเป็นผลสำเร็จ	2.59	.98	-.205	-.620	0	4
11. ตักเตือนเมื่อผู้เรียนไม่รับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง เช่น ทำการบ้านไม่เสร็จ แต่ออกไปเล่นกับเพื่อน	2.96	1.00	-.822	-.123	0	4
12. สอนให้ผู้เรียนเคารพกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น ไม่แต่งกายผิดระเบียบ	3.16	.96	-1.075	.414	0	4
ด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน	2.31	.81	-.073	-.696	.22	4
13. เข้าร่วมประชุมระหว่างครูกับผู้ปกครอง	2.87	1.01	-.572	-.534	0	4
14. ชักชวนผู้ปกครองท่านอื่นให้มาเข้าร่วมประชุมระหว่างครูกับผู้ปกครอง	1.76	1.10	.117	-.808	0	4

(ต่อ)

บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่	$\bar{X}$	S.D.	SK	KU	MIN	MAX
15. ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อทราบผลการเรียนหรือปัญหาทางการเรียนของผู้เรียน	2.24	1.13	-.124	-.804	0	4
16. ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อทราบเกี่ยวกับความประพฤติของผู้เรียน	2.09	1.16	-.054	-.839	0	4
17. ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อแจ้งความต้องการเกี่ยวกับแผนการเรียน/วิชาที่ผู้เรียนต้องการเรียน	1.95	1.16	.064	-.831	0	4
18. มาพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทราบแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือทราบปัญหาทางพฤติกรรม / การเรียนของผู้เรียน	2.09	1.16	-.049	-.892	0	4
19. ให้เบอร์โทรศัพท์แก่ทางโรงเรียนสามารถติดต่อได้สะดวก	2.87	1.07	-.720	-.351	0	4
20. เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น การแข่งขันกีฬา การทัศนศึกษา เป็นต้น	2.03	1.23	.095	-.971	0	4
21. รับทราบจดหมายแจ้งข่าวสารของทางโรงเรียน	2.92	.96	-.616	-.534	0	4
ด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียน	1.12	.85	.824	-.001	0	3.67
22. อาสาสมัครเข้าไปช่วยงานต่าง ๆ ของโรงเรียน	1.37	1.05	.389	-.537	0	4
23. ชักชวนผู้ปกครองหรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้มาช่วยงานของโรงเรียน	1.25	1.01	.485	-.358	0	4
24. ร่วมเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่ผู้เรียน	.85	.99	1.106	.733	0	4
25. ร่วมเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองด้วยกัน เช่น วิชาเลี้ยงลูก	.90	1.02	.969	.126	0	4
26. ร่วมกับทางโรงเรียนจัดหาเงินทุนเพื่อนำไปซื้ออุปกรณ์ทางการศึกษา	1.32	1.10	.461	-.584	0	4
27. ร่วมบริจาคเงินหรืออุปกรณ์ทางการศึกษาและสื่อการเรียนการสอน เช่น โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ หนังสือ เป็นต้น	1.89	1.03	.020	-.366	0	4
28. ให้แหล่งฝึกงานแก่ผู้เรียน	.94	1.12	1.041	.209	0	4
29. อาสาสมัครพาผู้เรียนไปดูงาน	.85	1.03	1.072	.419	0	4
30. อาสาสมัครเป็นคณะกรรมการบริหารงานโรงเรียน	.77	.97	1.182	.885	0	4
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน	2.64	.70	-.674	.222	0.93	4
31. จัดสถานที่เป็นสัดส่วนให้ผู้เรียนทำการบ้าน อ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียน	2.93	.94	-.661	-.177	0	4
32. จัดหาหนังสือสำหรับค้นคว้าเพื่อการเรียนไว้ที่บ้าน เช่น พจนานุกรม (ไทย-อังกฤษ) สารานุกรม และหนังสืออ่านประกอบอื่น ๆ ให้ผู้เรียน	3.12	.91	-.993	.490	0	4
33. ชักชวนให้ผู้เรียนฟังข่าวและเหตุการณ์ต่าง ๆ จากวิทยุและโทรทัศน์พร้อมทั้งอธิบายเสริมความรู้ให้ผู้เรียนเมื่อมีโอกาส	2.99	.91	-.657	-.326	0	4

(ต่อ)

บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่	$\bar{X}$	S.D.	SK	KU	MIN	MAX
34. ให้ความสำคัญขณะที่ผู้เรียนกำลังทำการบ้าน โดยไม่รบกวนสมาธิ เช่น ไม่เปิดวิทยุ โทรทัศน์หรือเรียกใช้งาน เป็นต้น	2.96	.91	-.632	-.250	0	4
35. จัดตารางเวลาให้ผู้เรียนทำการบ้านและทบทวนบทเรียนก่อนจะไปเล่นดูโทรทัศน์ หรือทำงานอย่างอื่น	2.37	1.08	-.179	-.622	0	4
36. ให้ผู้เรียนจัดตารางสอนเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้เสร็จก่อนนอนทุกวัน	2.76	1.08	-.654	-.362	0	4
37. ช่วยสอนการบ้านให้เวลาผู้เรียนไม่เข้าใจ	2.57	1.04	-.249	-.829	0	4
38. จ้างครูพิเศษมาสอนการบ้านให้เวลาผู้เรียนไม่เข้าใจ	1.64	1.38	.361	-1.118	0	4
39. เมื่อสมาชิกในครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้า เช่น รับประทานอาหารเย็นจะมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้พบในวันนั้น ๆ ร่วมกัน	2.89	1.02	-.519	-.856	0	4
40. ซักถามผู้เรียนถึงการเรียนในแต่ละวัน	2.76	.98	-.396	-.700	0	4
41. ซักจงให้ผู้ปกครองท่านอื่น ๆ เห็นความสำคัญของการช่วยเหลือผู้เรียนในการทำการบ้านหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ	1.55	1.15	.299	-.717	0	4
42. อธิบายเชื่อมโยงความรู้อาจการบ้านไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน	2.41	1.03	-.266	-.532	0	4
43. ให้ผู้เรียนจัดเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อยทุกครั้งเมื่อทำการบ้านเสร็จ	2.87	.97	-.686	-.121	0	4
44. ช่วยเหลือผู้เรียนเรื่องการทบทวนบทเรียนก่อนสอบ	2.49	1.06	-.252	-.782	0	4
45. จัดหาคอมพิวเตอร์ให้ผู้เรียนที่บ้านสำหรับค้นคว้าเพื่อการเรียน	3.26	.93	-1.283	1.036	0	4
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียน	1.56	.89	.409	-.541	0	3.91
46. เข้าไปร่วมคิดร่วมตัดสินใจกับครูในการจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น	1.19	1.19	.735	-.425	0	4
47. นำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับโรงเรียนในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	1.30	1.09	.395	-.696	0	4
48. ช่วยให้เห็นแนวคิดหรือให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น	1.25	1.11	.550	-.522	0	4
49. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการเลี้ยงดูบุตรระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน	1.68	1.12	.156	-.680	0	4
50. วางแผนร่วมกับผู้เรียนในเรื่องการศึกษาต่อและอาชีพในอนาคต	2.78	1.03	-.656	-.159	0	4
51. ร่วมเป็นสมาชิกสมาคมผู้ปกครองของโรงเรียน	1.95	1.30	-.020	-1.108	0	4
52. มีส่วนร่วมประเมินผลการทำงานของคณะครูในโรงเรียน	1.18	1.12	.645	-.425	0	4
53. ร่วมเป็นกรรมการในโรงเรียน	.88	1.03	1.042	.374	0	4

(ต่อ)

บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่	$\bar{X}$	S.D.	SK	KU	MIN	MAX
54. ขอให้โรงเรียนจัดกิจกรรม การสอนบางวิชาเพิ่มเติมให้ผู้เรียน	1.60	1.33	.264	-1.144	0	4
55. ขอให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการฝึกปฏิบัติธรรม หรือให้ผู้นำของศาสนา มาสอนศาสนาให้ผู้เรียน	1.50	1.32	.410	-1.011	0	4
56. ขอให้โรงเรียนจัดสอนซ่อมเสริมในวิชาที่ผู้เรียนเรียนอ่อน	1.91	1.45	.051	-1.352	0	4
ด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชน	1.48	1.13	.322	-1.01	0	4
57. สนับสนุนหรือหาแหล่งทุนที่จะทำให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เข้มแข็ง เช่น สร้างห้องสมุด หรือที่อ่านหนังสือประจำชุมชน	1.52	1.32	.338	-1.051	0	4
58. ชักชวนให้โรงเรียนหรือครอบครัวอื่น ๆ ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	1.36	1.19	.411	-.878	0	4
59. พาผู้เรียนไปศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น ศึกษาอาชีพของคนในชุมชนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	1.65	1.23	.199	-.963	0	4
60. สนับสนุนให้โรงเรียนเปิดโรงเรียนเพื่อให้บริการกับชุมชน เช่น ให้ใช้สถานที่จัดงาน ให้คนนอกใช้ห้องสมุด เป็นต้น	1.42	1.25	.413	-.920	0	4
61. ขอให้โรงเรียนออกมาให้บริการความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูผู้เรียนหรือการประกอบอาชีพแต่ละชุมชน	1.45	1.31	.409	-1.054	0	4
รวม	1.98	.66	.307	-.577	.70	3.84

ค่าสถิติพื้นฐานของบทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่โดยรวมทั้ง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.98 คือ พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .66 มีค่าความเบ้เป็นบวก (.307) แสดงว่าพ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าความโด่งของข้อมูลเท่ากับ (-.577) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายมาก

ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 คือ พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับมาก มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .66 มีค่าความเบ้เป็นลบ (-1.014) แสดงว่า พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าความโด่งของข้อมูล (1.178) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายน้อย

ด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน พบว่า บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 คือ พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับที่มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .81 มีค่าความเบ้เป็นลบ (-.073) แสดงว่า พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าความโด่งของข้อมูล (-.696) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายมาก

ด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียน พบว่า บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.12 คือ พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ฐานเท่ากับ .85 มีค่าความเบ้เป็นบวก (.824) แสดงว่า พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าความโด่งของข้อมูล (-.001) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายมาก

ด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน พบว่า บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 คือ พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับมาก มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .70 มีค่าความเบ้เป็นลบ (-.674) แสดงว่า พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าความโด่งของข้อมูล (.222) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายน้อย

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียน พบว่า บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.56 คือ พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับ ปานกลาง มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .89 มีค่าความเบ้เป็นบวก (.409) แสดงว่า พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าความโด่งของข้อมูล (-.541) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายมาก

ด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชน พบว่า บทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.48 คือ พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.13 มีค่าความเบ้เป็นบวก (.322) แสดงว่า พ่อแม่มีการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าความโด่งของข้อมูล (-1.009) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายมาก

ค่าสถิติเบื้องต้นของระดับความต้องการของผู้เรียนเกี่ยวกับบทบาทและลักษณะกิจกรรมของพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้เรียนเกี่ยวกับบทบาทและลักษณะกิจกรรมที่พ่อแม่จัดให้ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง มีรายละเอียดปรากฏในตาราง

ตารางแสดง ค่าสถิติเบื้องต้นของระดับความต้องการของผู้เรียน

ความต้องการของผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	SK	KU	MIN	MAX
ด้านการอบรมเลี้ยงดู	2.90	.50	-.535	.961	.75	4
1. อนุญาตหรือพาผู้เรียนไปชมสถานที่ ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สวนสัตว์ ท้องฟ้าจำลอง วัดพระแก้ว และนิทรรศการทางวิชาการ ในวันหยุด	3.03	.97	-.729	-.102	0	4
2. สนับสนุนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่ชอบ เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา	3.36	.76	-1.033	.812	0	4
3. ให้ผู้เรียนช่วยทำงานต่าง ๆ เช่น ทำความสะอาดบ้าน ล้างจาน รดน้ำต้นไม้ ช่วยเฝ้าร้านค้า เป็นต้น	2.65	.99	-.199	-.543	0	4
4. จัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เช่น พาผู้เรียนไปทำบุญ เอาของไปบริจาคคนยากจน ไปเลี้ยงเด็กกำพร้า เป็นต้น	2.50	.93	-.147	-.249	0	4
5. พาผู้เรียนไปเที่ยว/ร่วมงานสังคมต่าง ๆ เช่น งานวันเด็ก งานสงกรานต์ งานบวช งานแต่งงาน	2.62	.95	-.240	-.370	0	4
6. ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ เมื่อผู้เรียนมีปัญหาทางการเรียนหรือมีปัญหาส่วนตัว	3.22	.83	-.802	.123	0	4
7. จัดหาอุปกรณ์การเรียนตามที่คุณผู้เรียนต้องการ	3.31	.82	-1.040	.552	0	4
8. พุดให้กำลังใจ เมื่อผู้เรียนทำงานผิดพลาดหรือสอบได้คะแนนลดลง เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป	3.08	.91	-.668	-.226	0	4
9. ให้รางวัลหรือข้อของขวัญให้เมื่อผู้เรียนสอบได้คะแนนดี	2.61	1.10	-.364	-.594	0	4
10. ยกย่องชมเชยให้ผู้อื่นฟัง เมื่อผู้เรียนสอบได้คะแนนหรือทำงานเป็นผลสำเร็จ	2.44	1.05	-.243	-.453	0	4
11. ตักเตือนเมื่อผู้เรียนไม่รับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง เช่น ทำการบ้านไม่เสร็จ แต่ออกไปเล่นกับเพื่อน	3.10	.84	-.621	-.088	0	4
12. สอนให้ผู้เรียนเคารพกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น ไม่แต่งกายผิดระเบียบ	2.95	.94	-.570	-.167	0	4
ด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน	2.56	.67	.192	2.0	.33	4
13. เข้าร่วมประชุมระหว่างครูกับผู้ปกครอง	2.87	.93	-.354	-.697	0	4
14. ชักชวนผู้ปกครองท่านอื่นให้มาเข้าร่วมประชุมระหว่างครูกับผู้ปกครอง	2.05	.91	.188	.157	0	4
15. ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อทราบเกี่ยวกับผลการเรียนหรือปัญหาทางการเรียนของผู้เรียน	2.44	.92	-.036	-.240	0	4
16. ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อทราบเกี่ยวกับความประพฤติ	2.87	.93	-.354	-.697	0	4

(ต่อ)

ความต้องการของผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	SK	KU	MIN	MAX
17. ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อแจ้งความต้องการเกี่ยวกับแผนการเรียน/วิชาที่ผู้เรียนต้องการเรียน	2.41	.96	-.050	-.322	0	4
18. มาพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทราบแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือทราบปัญหาทางพฤติกรรม / การเรียนของผู้เรียน	2.46	.95	0	-.540	0	4
19. ให้เบอร์โทรศัพท์แก่ทางโรงเรียนสามารถติดต่อได้สะดวก	2.76	1.06	-.564	-.160	0	4
20. เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น การแข่งขันกีฬา การทัศนศึกษา เป็นต้น	2.52	1.16	-.425	-.568	0	4
21. รับทราบจดหมายแจ้งข่าวสารของทางโรงเรียน	3.12	.91	-.679	-.373	0	4
ด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียน	1.75	.75	.099	.211	0	3.67
22. อาสาสมัครเข้าไปช่วยงานต่าง ๆ ของโรงเรียน	1.91	.94	.162	-.042	0	4
23. ชักชวนผู้ปกครองหรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้มาช่วยงานของโรงเรียน	1.73	.87	.207	.298	0	4
24. ร่วมเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่ผู้เรียน	1.54	.94	.216	-.161	0	4
25. ร่วมเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองด้วยกัน เช่น วิธีเลี้ยงลูก	1.46	.94	.274	-.026	0	4
26. ร่วมกับทางโรงเรียนจัดหาเงินทุนเพื่อนำไปซื้ออุปกรณ์ทางการศึกษา	1.95	.94	.041	-.015	0	4
27. ร่วมบริจาคเงินหรืออุปกรณ์ทางการศึกษาและสื่อการเรียนการสอน เช่น โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ หนังสือ เป็นต้น	2.17	.98	-.008	-.210	0	4
28. ให้แหล่งฝึกงานแก่ผู้เรียน	1.85	1.06	.207	-.319	0	4
29. อาสาสมัครพาผู้เรียนไปดูงาน	1.70	1.07	.235	-.341	0	4
30. อาสาสมัครเป็นคณะกรรมการบริหารงานโรงเรียน	1.44	1.02	.207	-.463	0	4
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน	2.78	.58	-.519	.742	.47	4
31. จัดสถานที่เป็นส่วนให้ผู้เรียนทำการบ้าน อ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียน	3.09	.82	-.503	-.499	0	4
32. จัดหาหนังสือสำหรับค้นคว้าเพื่อการเรียนไว้ที่บ้าน เช่น พจนานุกรม สารานุกรม และหนังสืออื่น ๆ ให้ผู้เรียน	3.16	.85	-.859	.588	0	4
33. ชักชวนให้ผู้เรียนฟังข่าวและเหตุการณ์ต่าง ๆ จากวิทยุและโทรทัศน์พร้อมทั้งอธิบายเสริมความรู้ให้ผู้เรียนเมื่อมีโอกาส	3.09	.85	-.666	.207	0	4
34. ให้ความสำคัญขณะที่ผู้เรียนกำลังทำการบ้าน โดยไม่รบกวนสมาธิ เช่น ไม่เปิดวิทยุ โทรทัศน์หรือเรียกใช้งาน เป็นต้น	2.88	.98	-.504	-.328	0	4
35. จัดตารางเวลาให้ผู้เรียนทำการบ้านและทบทวนบทเรียนก่อนจะไปเล่นดูโทรทัศน์ หรือทำงานอย่างอื่น	2.36	1.09	-.160	-.589	0	4
36. ให้ผู้เรียนจัดตารางสอนเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้เสร็จก่อนนอนทุกวัน	2.94	1.03	-.696	-.178	0	4
37. ช่วยสอนการบ้านให้เวลาผู้เรียนไม่เข้าใจ	2.82	1.02	-.500	-.429	0	4

(ต่อ)

ความต้องการของผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	SK	KU	MIN	MAX
38. จ้างครูพิเศษมาสอนการบ้านให้เวลาผู้เรียนไม่เข้าใจ	1.98	1.30	.040	-1.072	0	4
39. เมื่อสมาชิกในครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้า เช่น รับประทานอาหารเย็นจะมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้พบในวันนั้น ๆ ร่วมกัน	3.05	.95	-.777	.039	0	4
40. ซักถามผู้เรียนถึงการเรียนในแต่ละวัน	2.64	1.03	-.344	-.428	0	4
41. ซักจงให้ผู้ปกครองท่านอื่น ๆ เห็นความสำคัญของการช่วยเหลือผู้เรียนในการทำการบ้านหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ	2.13	1.01	-.090	-.247	0	4
42. อธิบายเชื่อมโยงความรู้จากการบ้านไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน	2.51	.99	-.297	-.196	0	4
43. ให้ผู้เรียนจัดเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อยทุกครั้งเมื่อทำการบ้านเสร็จ	3.02	.96	-.814	.245	0	4
44. ช่วยเหลือผู้เรียนเรื่องการทบทวนบทเรียนก่อนสอบ	2.78	1.01	-.561	-.121	0	4
45. จัดหาคอมพิวเตอร์ให้ผู้เรียนที่บ้านสำหรับค้นคว้าเพื่อการเรียน	3.37	.87	-1.275	.902	0	4
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียน	2.18	.68	-2.08	.291	.09	4
46. เข้าไปร่วมคิดร่วมตัดสินใจกับครูในการจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น	2.03	1.00	-.013	-.237	0	4
47. นำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับโรงเรียนในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	2.12	.96	-.079	-.098	0	4
48. ช่วยให้เห็นแนวคิดหรือให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น	2.06	.95	-.070	.032	0	4
49. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการเลี้ยงดูบุตรระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน	2.14	.93	-.032	-.099	0	4
50. วางแผนร่วมกับผู้เรียนในเรื่องการศึกษาต่อและอาชีพในอนาคต	2.99	.90	-.629	-.100	0	4
51. ร่วมเป็นสมาชิกสมาคมผู้ปกครองของโรงเรียน	2.13	1.15	-.080	-.662	0	4
52. มีส่วนร่วมประเมินผลการทำงานของคุณครูในโรงเรียน	2.10	1.03	-.055	-.379	0	4
53. ร่วมเป็นกรรมการในโรงเรียน	1.61	1.01	.194	-.271	0	4
54. ขอให้โรงเรียนจัดกิจกรรม การสอนบางวิชาเพิ่มเติมให้ผู้เรียน	2.32	1.08	-.153	-.531	0	4
55. ขอให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการฝึกปฏิบัติธรรม หรือให้ผู้ผู้นำของศาสนามาสอนศาสนาให้ผู้เรียน	1.84	1.10	.104	-.499	0	4
56. ขอให้โรงเรียนจัดสอนซ่อมเสริมในวิชาที่ผู้เรียนเรียนอ่อน	2.59	1.13	-.379	-.631	0	4
ด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชน	2.23	.87	-2.04	-.121	0	4
57. สนับสนุนหรือหาแหล่งทุนที่จะทำให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เข้มแข็ง เช่น สร้างห้องสมุด หรือที่อ่านหนังสือประจำ	2.35	1.09	-.158	-.525	0	4

(ต่อ)

ความต้องการของผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	SK	KU	MIN	MAX
58. ชักชวนให้โรงเรียนหรือครอบครัวอื่น ๆ ให้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	2.16	1.03	-.026	-.279	0	4
59. พาผู้เรียนไปศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น ศึกษาอาชีพของคนในชุมชนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	2.36	1.08	-.163	-.549	0	4
60. สนับสนุนให้โรงเรียนเปิดโรงเรียนเพื่อให้บริการกับชุมชน เช่น ให้ใช้สถานที่จัดงาน ให้คนนอกใช้ห้องสมุด เป็นต้น	2.15	1.06	-.010	-.321	0	4
61. ขอให้โรงเรียนออกมาให้บริการความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูผู้เรียนหรือการประกอบอาชีพแต่ละชุมชน	2.15	1.04	.007	-.247	0	4
รวม	2.41	.51	-1.95	.582	.35	3.78

ค่าสถิติพื้นฐานความต้องการของผู้เรียนที่ได้รับจากพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้โดยรวม ทั้ง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.41 คือผู้เรียนมีความต้องการให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .51 มีค่าความเบ้เป็นลบ (-1.95) แสดงว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีความต้องการให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้ในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าความโด่งของข้อมูล (.582) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายน้อย

ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ความต้องการของผู้เรียนที่ได้รับจากพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 คือ ผู้เรียนมีความต้องการให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้ในระดับมาก มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .50 มีค่าความเบ้เป็นลบ (-.535) แสดงว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความต้องการให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้ในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าความโด่งของข้อมูล (.961) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายน้อย

ด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน พบว่า ความต้องการของผู้เรียนที่ได้รับจากพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 คือ ผู้เรียนมีความต้องการให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้ในระดับมาก มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .67 มีค่าความเบ้เป็นบวก (.192) แสดงว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความต้องการให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าความโด่งของข้อมูล (.998) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายน้อย

ด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียน พบว่า ความต้องการของผู้เรียนที่ได้รับจากพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.75 คือ ผู้เรียนมีความต้องการให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้ในระดับปานกลาง มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .75 มีค่าความเบ้เป็นบวก (.099) แสดงว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความต้องการให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าความโด่งของข้อมูล (.211) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายน้อย

ด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน พบว่า ความต้องการของผู้เรียนที่ได้รับจากพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 คือ ผู้เรียนมีความต้องการให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้ในระดับมาก มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .58 มีค่าความเบ้เป็นลบ (-.519) แสดงว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความต้องการให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้ในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าความโด่งของข้อมูล (.742) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายน้อย

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาผู้เรียน พบว่า ความต้องการของผู้เรียนที่ได้รับจากพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.18 คือ ผู้เรียนมีความต้องการให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้ในระดับปานกลาง มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .68 มีค่าความเบ้เป็นลบ (-.208) แสดงว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความต้องการให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้ในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าความโด่งของข้อมูล (.291) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายน้อย

ด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชน พบว่า ความต้องการของผู้เรียนที่ได้รับจากพ่อแม่ในการจัดโอกาสการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.23 คือ ผู้เรียนมีความต้องการให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้ในระดับปานกลาง มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .87 มีค่าความเบ้เป็นลบ (-.204) แสดงว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความต้องการให้พ่อแม่จัดโอกาสการเรียนรู้ในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าความโด่งของข้อมูล (-.121) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายมาก

การวิเคราะห์องค์ประกอบกลุ่มตัวอย่างพ่อแม่ 461 คน

KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.956
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	22346.870
	df	1830
	Sig.	.000

เมื่อพิจารณาค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (0.956) พบว่ามีค่ามากกว่า 0.60 เมื่อทดสอบนัยสำคัญของค่า Bartlett's Test of Sphericity แล้วพบว่า มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในขนาดที่เหมาะสมกับการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้

ตารางแสดง ค่า Eigenvalues ของการวิเคราะห์องค์ประกอบของกิจกรรม

Component	Initial Eigenvalues			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	21.098	34.587	34.587	12.302	20.167	20.167
2	9.764	16.006	50.593	11.416	18.715	38.881
3	2.205	3.615	54.208	4.641	7.608	46.490
4	1.663	2.726	56.934	3.887	6.371	52.861
5	1.447	2.371	59.305	2.413	3.956	56.817
6	1.208	1.980	61.286	2.015	3.303	60.120
7	1.185	1.943	63.229	1.588	2.603	62.723
8	1.084	1.778	65.007	1.217	1.994	64.717
9	1.034	1.696	66.703	1.211	1.986	66.703
10	.941	1.543	68.245			
11	.932	1.528	69.773			
12	.894	1.466	71.239			
13	.825	1.352	72.591			
14	.747	1.225	73.816			
15	.742	1.217	75.033			
16	.713	1.169	76.202			
17	.698	1.145	77.347			
18	.649	1.065	78.411			
19	.608	.997	79.408			
20	.593	.973	80.381			
21	.553	.907	81.288			
22	.518	.849	82.138			
23	.513	.840	82.978			
24	.508	.834	83.812			
25	.475	.778	84.589			
26	.468	.766	85.356			
27	.456	.747	86.103			
28	.452	.742	86.845			
29	.432	.708	87.552			
30	.416	.682	88.235			
31	.386	.633	88.868			
32	.376	.617	89.485			
33	.361	.591	90.076			
34	.358	.586	90.662			
35	.352	.577	91.239			
36	.329	.540	91.779			

Component	Initial Eigenvalues			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
37	.316	.517	92.297			
38	.301	.493	92.790			
39	.294	.483	93.272			
40	.287	.471	93.743			
41	.272	.445	94.189			
42	.268	.440	94.628			
43	.262	.430	95.058			
44	.245	.401	95.460			
45	.238	.390	95.850			
46	.232	.380	96.230			
47	.225	.369	96.598			
48	.216	.354	96.952			
49	.206	.338	97.290			
50	.199	.326	97.616			
51	.186	.304	97.921			
52	.181	.297	98.217			
53	.169	.278	98.495			
54	.148	.243	98.738			
55	.139	.227	98.965			
56	.129	.212	99.177			
57	.118	.193	99.371			
58	.103	.169	99.540			
59	.100	.164	99.704			
60	9.425E-02	.155	99.858			
61	8.650E-02	.142	100.000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

ตารางแสดงค่า เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ

	Component								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
C30	0.88	-0.07	0.13	-0.02	0.06	0.07	-0.02	0.02	0.01
C29	0.88	-0.04	0.12	0.00	0.03	0.06	-0.03	-0.01	0.06
C24	0.87	-0.03	0.08	0.12	0.05	0.06	-0.03	0.11	0.05
C25	0.85	-0.02	0.10	0.15	0.06	0.10	-0.05	0.07	0.07
C28	0.85	0.01	0.16	0.02	0.10	-0.01	-0.01	-0.01	0.04
E53	0.80	-0.07	0.26	0.05	0.03	0.05	0.10	-0.05	0.02
C23	0.74	0.03	0.10	0.36	0.09	0.10	0.13	0.12	0.11
E47	0.74	0.09	0.27	0.24	0.10	0.04	0.04	-0.07	-0.14

	Component								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
E46	0.73	0.00	0.24	0.15	0.14	0.07	0.06	-0.04	-0.06
C26	0.73	0.12	0.18	0.15	-0.04	0.06	-0.01	0.01	-0.01
E48	0.70	0.07	0.33	0.23	0.10	0.05	0.03	-0.08	-0.08
E52	0.70	0.03	0.31	0.08	0.11	0.10	0.14	-0.11	-0.16
C22	0.68	0.04	0.05	0.29	0.09	0.15	0.06	0.25	0.11
D41	0.56	0.16	0.15	0.30	0.14	0.11	0.06	-0.09	0.32
E49	0.55	0.25	0.30	0.30	-0.03	-0.06	0.12	-0.08	0.22
F59	0.53	0.17	0.53	0.09	0.07	0.18	0.07	-0.14	0.00
C27	0.48	0.37	0.20	0.06	-0.01	-0.02	0.11	0.20	0.04
D45	-0.08	0.82	0.07	-0.01	-0.01	0.07	0.03	-0.02	0.00
D32	0.03	0.81	0.02	0.15	0.13	-0.06	0.08	-0.12	-0.01
A7	-0.11	0.78	-0.02	0.07	0.03	0.07	0.07	0.22	-0.04
A6	-0.09	0.76	0.08	0.08	0.15	0.13	0.11	0.14	0.09
D33	0.08	0.75	0.02	0.14	0.10	0.08	0.00	-0.19	0.08
D34	0.00	0.75	0.03	0.11	0.10	0.09	0.07	-0.12	0.06
A8	0.01	0.73	0.07	0.11	0.16	0.10	0.14	0.14	0.14
D31	0.17	0.73	0.01	0.04	-0.03	0.07	0.08	-0.18	-0.06
D39	0.08	0.67	0.10	0.09	0.20	0.08	-0.10	-0.21	0.26
A2	0.05	0.65	0.02	-0.05	-0.04	0.33	0.10	0.20	-0.07
D40	0.10	0.63	0.17	0.18	0.36	0.06	0.08	-0.11	0.26
E50	0.10	0.63	0.16	0.19	0.07	0.05	0.06	-0.15	0.00
D43	0.11	0.62	0.16	0.11	0.50	0.08	0.02	0.11	0.08
A12	-0.08	0.62	0.05	0.11	0.27	0.23	0.23	0.14	0.00
B19	0.05	0.61	0.07	0.40	-0.03	0.04	0.03	0.17	-0.10
B13	0.03	0.60	0.05	0.38	-0.02	0.12	0.09	0.20	-0.12
B21	0.05	0.58	0.07	0.21	0.08	0.06	0.13	0.35	-0.14
A11	0.01	0.53	0.09	0.11	0.31	0.21	0.08	0.25	-0.15
D42	0.33	0.49	0.11	0.25	0.43	0.09	-0.02	-0.16	0.06
D37	0.23	0.49	0.02	0.11	0.49	0.04	0.08	0.07	-0.12
E56	0.29	0.11	0.72	0.15	0.11	-0.01	0.02	0.18	0.07
E55	0.42	0.09	0.72	0.14	0.08	0.02	0.02	0.07	0.03
F61	0.51	0.07	0.71	0.03	0.07	0.12	0.06	-0.04	0.03
E54	0.39	0.09	0.71	0.18	0.05	0.01	0.03	0.07	-0.05
F60	0.53	0.09	0.65	0.00	0.09	0.13	0.03	-0.10	-0.03
F57	0.55	0.14	0.64	0.06	0.01	0.12	0.03	-0.06	0.02
F58	0.61	0.08	0.62	0.09	0.06	0.06	0.05	-0.04	0.06
B16	0.28	0.28	0.11	0.78	0.15	0.09	0.04	0.01	0.01
B15	0.28	0.34	0.08	0.73	0.10	0.06	0.02	0.02	-0.03

	Component								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
B17	0.37	0.22	0.22	0.68	0.20	0.14	0.07	-0.04	0.03
B18	0.34	0.32	0.13	0.64	0.07	0.16	-0.01	-0.04	-0.04
B14	0.44	0.20	0.14	0.51	-0.05	0.09	0.14	0.26	0.23
D35	0.23	0.41	0.15	0.10	0.58	0.07	0.02	-0.02	0.06
D36	0.08	0.53	0.14	0.16	0.56	-0.05	0.05	0.18	0.00
D44	0.23	0.42	0.10	0.10	0.56	0.19	0.27	-0.10	0.06
A3	0.22	0.36	0.07	0.14	0.06	0.64	-0.14	0.01	0.06
A5	0.22	0.31	0.17	0.18	0.14	0.59	0.32	-0.15	-0.01
A4	0.22	0.35	0.08	0.19	0.15	0.58	0.13	0.08	0.21
A1	0.24	0.46	0.12	0.12	-0.06	0.54	-0.04	0.12	-0.20
A9	0.12	0.38	0.03	0.07	0.06	0.05	0.74	0.11	0.14
A10	0.07	0.47	0.12	0.08	0.15	0.01	0.64	-0.02	-0.12
B20	0.33	0.22	0.19	0.31	0.18	0.12	0.09	0.36	0.13
D38	0.38	0.14	0.10	0.09	0.03	0.10	0.13	-0.05	0.52
E51	0.31	0.24	0.16	0.24	0.01	0.09	0.27	-0.21	-0.46

Extraction Method: Principal Component Analysis. Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a Rotation converged in 11 iterations.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวเกตุฤดี ราชไชยา เกิดวันที่ 14 สิงหาคม 2521 ที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชามัธยมศึกษา วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไปและฟิสิกส์ เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ปัจจุบันเป็นครูสอนที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย